

gemeente
Renswoude

Begroting
2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding.....	4
Aanbiedingsbrief.....	4
2 Hoofdpijnen financiële positie.....	7
Beleidsbegroting	9
3 Programma wonen en woningen	9
3.1 Afstemming op de woningmarkt	9
3.2 Passende woningtoewijzing.....	10
3.3 Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen	11
4 Programma ruimtelijke ontwikkeling en beheer	13
4.1 Ruimtelijke ontwikkeling	13
4.2 Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	14
4.3 Ontwikkeling dorp	14
4.4 Verkeersveiligheid en bereikbaarheid	16
4.5 Biodiversiteit.....	16
4.6 Onderhoud openbare ruimte en afval	17
4.7 Duurzame Ontwikkeling (energietransitie)	17
4.8 Begraafplaats.....	19
5 Programma samenleving.....	20
5.1 Sociale infrastructuur	21
5.2 Kunst en cultuur	23
5.3 Wet Maatschappelijke Ondersteuning	23
5.4 Jeugd	24
Indicator:	25
5.5 Participatie	26
6 Programma Economische ontwikkeling en toerisme.....	28
6.1 Ontwikkeling lokale bedrijfsleven	28
6.2 Recreatie en toerisme.....	28
7 Programma inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie.....	30
7.1 Algemene plaatselijke verordening, Openbare orde en veiligheid, Vergunningverlening (bouw/onroerend goed en evenementen).....	31
7.2 Burgerzaken.....	32
7.3 Oekraïense vluchtelingen	33
8 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschaps-belasting en onvoorzien	35
9 Paragrafen	36
9.1 Paragraaf Lokale heffingen	36
9.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	41
9.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	47
9.4 Paragraaf financiering.....	52
9.5 Paragraaf bedrijfsvoering	55
9.6 Paragraaf verbonden partijen.....	57
9.7 Paragraaf grondbeleid	64
9.8 Paragraaf Wet open overheid.....	66
Financiële begroting.....	67
10 Overzicht van baten en lasten	67
10.1 Overzicht van baten en lasten in meerjarig perspectief.....	67
10.2 Grondslagen van de begroting.....	68
10.3 Structureel en reëel evenwicht.....	68
10.4 Overzicht per taakveld	70
11 Uiteenzetting van de financiële positie	71
11.1 Geprognosticeerde begin- en eindbalans	71
11.2 Investerings	71
11.3 Reserves.....	73
11.4 Voorzieningen.....	75
11.5 EMU saldo.....	76
11.6 Incidentele baten en lasten	77
12 Bijlagen	78
12.1 Samenstelling bestuur	78
12.2 Mutaties uit de kadernota 2026 – 2029.....	80
12.3 Raadsbesluit.....	80

1 Inleiding

Aanbiedingsbrief

Renswoude, 7 oktober 2025

Aan de leden van de raad,

Voor u ligt het concept van de vierde begroting van het college in haar huidige samenstelling. In deze periode zetten wij belangrijke stappen. We investeren in woningbouw, met speciale aandacht voor ouderen en starters, en versterken voorzieningen zoals het dorps huis met bibliotheekfunctie. Ook ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan de leefbaarheid en vitaliteit van onze gemeenschap. Daarmee voorzien we niet alleen in actuele behoeften, maar bouwen we ook aan een stabiel en toekomstbestendig Renswoude.

Tegelijkertijd leven we in een dynamische en onzekere tijd. De financiële positie van onze gemeente staat onder druk, waardoor zorgvuldige keuzes noodzakelijk zijn. Van het gemeentebestuur mag worden verwacht dat we hierin verantwoorde afwegingen maken, zodat onze inwoners, verenigingen en bedrijven de juiste ondersteuning krijgen. Als kleine gemeente en hechte gemeenschap benutten we de voordelen van onze schaal en sociale samenhang. Dat geldt bijvoorbeeld bij de preventieve taken in het sociaal domein. In ons dorp kennen we korte lijnen en hebben we oog voor elkaar. Dat maakt dat we waar nodig en mogelijk maatwerk kunnen bieden in zorg en ondersteuning.

Wonen en leefomgeving

De druk op de woningmarkt is het afgelopen jaar verder toegenomen. Het realiseren van woningen blijkt landelijk en regionaal ingewikkeld door de vele regels en procedures. Ook binnen de regio Foodvalley is het een uitdaging om plannen om te zetten in realiteit. Toch zien we in Renswoude lichtpuntjes: de ambitie van 50 nieuwe woningen per jaar weten we vast te houden. In Beekweide II verwachten we in 2026 de oplevering van diverse woningen. Daarnaast staat het project Binnen de Beken Zuid en Zuidwest (circa 600 woningen) op de nominatie om opgenomen te worden in het provinciale Programma Wonen en Werken.

Uit diverse woningmarktonderzoeken krijgen we steeds meer inzicht in de behoefte per doelgroep. In regionaal verband maken we afspraken over aandachtsgroepen. Voor Renswoude zijn ouderen een belangrijke doelgroep, mede vanwege de toenemende zorgvraag en de behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsruimten. In 2026 werken we verder aan de ontwikkeling van de Borgwallocatie voor ouderen met een zorgvraag. De uitbreiding van De Hokhorst met een bibliotheekfunctie en versterking van de ontmoetingsruimte vormt daarbij een passende aanvulling.

Een belangrijke opgave ligt bij starters op de woningmarkt. Naast ontwikkelingen op De Kleine Meent en Beekweide II vormen de geplande tijdelijke woningen in Binnen de Beken Zuid en Zuidwest een belangrijke voorziening. De tijdelijke woningen leveren tegelijkertijd een bijdrage in de ontwikkeling van het Borgwalterrein.

Duurzaamheid en energie

Onze samenleving wil minder afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen en zorgvuldiger omgaan met grondstoffen. Daarom zetten we in 2026 onze inzet op verduurzaming van woningen onverminderd voort. We zien dat het elektriciteitsnet onder druk staat, waardoor onzekerheid ontstaat over de levering van stroom. Dit raakt ook onze bedrijven. Het bedrijventerrein Groot Overeem II heeft in 2025 groen licht gekregen en de ontwikkeling is herstart. Voor nieuwe terreinen geldt dat elektriciteitslevering niet vanzelfsprekend is. Daarom werken we aan oplossingen voor de energievoorziening van onze bedrijven, zodat hun productie en dienstverlening toekomstbestendig blijven.

Veiligheid en weerbaarheid

Geopolitieke ontwikkelingen maken dat de veiligheid onder druk staat en dat heeft ook effect op ons. We verkennen met de samenleving hoe we als dorp beter voorbereid kunnen zijn op mogelijke langdurige uitval van nutsvoorzieningen en andere crises.

Sociaal domein

De druk op voorzieningen neemt toe, onder andere door demografische ontwikkelingen, complexere zorgvragen en krapte op de arbeidsmarkt. Om hier duurzaam mee om te gaan, zetten we steeds sterker in op *normaliseren*: het uitgangspunt dat niet iedere ondersteuningsvraag automatisch leidt tot professionele zorg, maar dat we samen met inwoners kijken naar wat

iemand zelf kan, wat binnen het gewone leven en het sociale netwerk mogelijk is en waar professionele ondersteuning echt nodig is. Dit vraagt om een gedragsverandering, zowel bij inwoners als (ambtelijke) professionals, waarbij het versterken van eigen kracht, preventie en samenredzaamheid centraal staan. Zo behouden we kwaliteit van ondersteuning, bewaken we de financiële houdbaarheid van het sociaal domein en blijft er ruimte voor wie écht afhankelijk is van gemeentelijke zorg en ondersteuning.

Organisatie en arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt houdt aan. Het is voor alle gemeenten, maar zeker voor de kleinere, lastig om goed opgeleide medewerkers aan te trekken en vast te houden. Hoewel het ons lukt om meer medewerkers in loondienst aan ons te binden, blijft externe inhuur noodzakelijk om onze dienstverlening te garanderen. We blijven investeren in een aantrekkelijke organisatie.

Beheer en bereikbaarheid

Naast al deze ontwikkelingen beheert de gemeente de openbare ruimte. We zorgen voor onderhoud van wegen, riolering, verlichting, groen, speeltuinen en maken waar mogelijk onze leefomgeving klimaatbestendig en biodiverser. Ook vragen we in de regio aandacht voor mobiliteit en openbaar vervoer. We zijn blij dat de provincie Utrecht in 2026 start met de verbetering van de verkeersveiligheid op de N224, mede dankzij intensieve lobby vanuit Renswoude.

Financiële hoofdlijnen

Deze begroting is de financiële vertaling van onze dienstverlening: zowel van de reguliere taken als van de inzet die maatschappelijke ontwikkelingen vragen. Het is van belang dat onze financiën een zo positief en toekomstbestendig mogelijk beeld laten zien. Zo behouden wij als gemeente de ruimte om onze dienstverlening aan inwoners en bedrijven zo goed mogelijk vorm te geven en lokaal een betrouwbare partner te zijn.

Gemeenten hebben te maken met een fundamentele disbalans tussen hun wettelijke taken, de beschikbare middelen en de daarbij behorende verantwoordelijkheden. We zien de financiële lasten van onze taken sneller toenemen dan de middelen die het Rijk daarvoor beschikbaar stelt. Die spanning is zichtbaar in onze begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029. Onderstaande tabel geeft de financiële ontwikkelingen op hoofdlijnen weer.

Ontwikkeling begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

(Bedragen * € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
Saldo begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028	640	980	1.017	1.017
Mutaties voorjaarsrapportage 2025	-1.378	-1.698	-2.057	-1.605
Saldo begroting na vaststelling voorjaarsrapportage 2025	-738	-718	-1.040	-588
Mutaties kadernota 2026	1.385	668	467	405
Saldo begroting na uitwerking kadernota 2026	648	-49	-572	-183
Autonome ontwikkelingen	-269	-289	-154	-182
Actualisatie staand beleid	-98	854	199	98
Saldo begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029	281	516	-528	-267

Het saldo van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 komt uit op € 281.000 (2026), € 516.000 (2027), - € 528.000 (2028) en - € 267.000 (2029). In hoofdstuk 2 'hoofdlijnen financiële positie', worden de mutaties toegelicht. Voor de jaren 2026 en 2027 is de begroting structureel sluitend. Vanaf 2028 ontstaan tekorten, vooral door de disbalans tussen taken en middelen. Wij kiezen ervoor dit transparant te laten zien in lijn met het advies van de VNG. Via de VNG en de K-80 blijven we met het Rijk het gesprek voeren over een structureel houdbare financiering voor gemeenten. Tegelijk bereiden we lokaal maatregelen voor om bij de kadernota 2027 - of eerder als dat nodig blijkt - keuzes te maken.

Slot

Samen met onze medewerkers en met u als gemeenteraad, zetten we ons in voor een veilig, zelfstandig en toekomstbestendig Renswoude. Het college nodigt u van harte uit tot behandeling van deze begroting en het bijbehorende meerjarenperspectief.

Het college van burgemeester en wethouders van Renswoude,

Burgemeester,
Mw. P. Doornenbal-van der Vlist

de Secretaris,
Dhr. E.J. Jansonius

2 Hoofdpijnen financiële positie

Begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

Het vertrekpunt voor de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 is de geactualiseerde begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 zoals vastgesteld in de voorjaarsrapportage 2025. Deze is aangevuld met de uitwerking van de kadernota 2026, de meest recente autonome ontwikkelingen en actualisatie van het financiële beeld. In het vervolg van deze paragraaf wordt nader toegelicht welke wijzigingen dit ten opzichte van de kadernota met zich meebrengt.

De financiële ontwikkelingen worden hieronder eerst op hoofdpijnen toegelicht.

Ontwikkeling begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

(Bedragen * € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
Saldo begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028	640	980	1.017	1.017
Mutaties voorjaarsrapportage 2025	-1.378	-1.698	-2.057	-1.605
Saldo begroting na vaststelling voorjaarsrapportage 2025	-738	-718	-1.040	-588
Mutaties kadernota 2026	1.385	668	467	405
Saldo begroting na uitwerking kadernota 2026	648	-49	-572	-183
Autonome ontwikkelingen	-269	-289	-154	-182
Actualisatie staand beleid	-98	854	199	98
Saldo begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029	281	516	-528	-267
<i>Waarvan:</i>				
Structureel	226	79	-712	-292
Incidenteel	55	437	184	26
Saldo begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029	281	516	-528	-267

Toelichting saldi:

Het saldo van de begroting na vaststelling van de Kadernota 2026 bedraagt € 648.000 (2026), -€ 49.000 (2027), -€ 572.000 (2028) en -€ 183.000 (2029). Na verwerking van de aanvullende mutaties in de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 komt het geactualiseerde saldo uit op € 281.000 (2026), € 516.000 (2027) -€ 528.000 (2028) en -€ 267.000 (2029).

Evenwicht in de begroting

Volgens artikel 189 van de Gemeentewet moet de begroting voor het eerstvolgende jaar structureel en reëel in evenwicht zijn. Dit betekent dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten en dat de ramingen volledig en realistisch zijn. Uit bovenstaande cijfers blijkt dat de begroting voor 2026 en 2027 structureel en reëel sluitend is. Voor de jaren 2028 en 2029 is sprake van negatieve saldi. Het op orde brengen van het structureel evenwicht in de jaren na 2027 vraagt om nadere keuzes en blijft een belangrijk aandachtspunt voor de komende periode.

Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen

(Bedragen * € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
a. Gevolgen meicirculaire 2025	82	12	52	44
b. Toename lasten Wmo	-36	-36	-36	-36
c. Ontwikkeling loonkosten CAO 2025	-315	-265	-171	-190
Totaal autonome ontwikkelingen	-269	-289	-154	-182

Autonome ontwikkelingen zijn financiële veranderingen waar de gemeente geen directe invloed op heeft, maar die wel verwerkt moeten worden in de begroting. Het gaat om externe of onvermijdelijke factoren die voortkomen uit landelijke wetgeving, demografie of economische omstandigheden.

a. Gevolgen meicirculaire 2025

Ten tijde van de voorjaarsrapportage 2025 en kadernota 2026 was de meicirculaire nog niet beschikbaar. Wel zijn de toen al bekende effecten uit de Voorjaarsnota van het Rijk meegenomen. Inmiddels zijn de gevolgen van de meicirculaire verwerkt in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029. De meicirculaire is een vertaling van de Voorjaarsnota van het Rijk en leidt

daarom tot beperkte financiële bijstellingen. De circulaire laat zien dat slechts in beperkte mate compensatie plaatsvindt voor de stijgende kosten van gemeentelijke taken.

De septembercirculaire 2025 was bij het opstellen van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 nog niet bekend. De financiële effecten daarvan worden verwerkt in de eerstvolgende planning-en-controlproducten.

b. Toename lasten Wmo

Binnen de Wmo stijgen de kosten voor huishoudelijke hulp (€ 27.300) en dagbesteding (€ 15.500). Daartegenover staat een daling van de lasten binnen hulpmiddelen en diensten (€ 7.300). Per saldo betekent dit een structurele lastenstijging van € 35.500.

c. Ontwikkeling loonkosten CAO 2025

De nieuwe CAO, die met terugwerkende kracht vanaf 1 april 2025 geldt, leidt tot hogere personeelslasten. Het gaat hierbij om structurele effecten voor de loonkosten van het vaste personeel, inclusief de jaarlijkse periodieken (tot aan de eindtrede van de loonschaal) en de vacature ruimte. In de voorjaarsrapportage 2025 waren deze effecten al geraamd, maar bij controle bleek een rekenfout te zijn gemaakt. Dit is in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 hersteld.

Actualisatie stand beleid

Actualisatie stand beleid

(Bedragen * € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
a. Woningbedrijf	544	269	264	264
b. Rentelasten	244	-32	-32	-34
c. Inzet Algemene reserve	-185	550	0	0
d. Overige reserves en voorzieningen	-545	154	121	6
e. ICT-lasten	-113	-114	-114	-114
f. Overige bijstellingen	-43	27	-41	-26
Totaal actualisatie stand beleid	-98	854	199	98

Actualisatie van stand beleid betekent dat kosten en opbrengsten van bestaand beleid zijn aangepast aan de meest recente inzichten. Het gaat hierbij niet om nieuw beleid, maar om bijstellingen van reeds eerder gemaakte keuzes.

a. Woningbedrijf

Binnen het woningbedrijf nemen de baten toe door de geplande verkoop van twee woningen in 2026 en telkens één woning in de jaren daarna. Deze verkopen maken onderdeel uit van het beleid om het woningbedrijf toekomstbestendig te houden: het woningbezit wordt vernieuwd door verkoop en de bouw van nieuwe woningen. Tegenover de extra baten staan hogere lasten voor energie, belastingen, heffingen en onderhoud. Per saldo resulteert dit in een positief effect van € 544.000 in 2026, € 269.000 in 2027 en € 264.000 in 2028 en 2029.

b. Rentelasten

De rentelasten zijn aangepast op basis van het Meerjaren Investeringsplan en de actuele liquiditeitsplanning. Doordat in 2026 inkomsten uit grondexploitatie worden verwacht, is minder externe financiering nodig. Dit levert een rentevoordeel op van € 244.000 in 2026. Voor de jaren 2027 tot en met 2029 ontstaat juist een rentenadeel van respectievelijk € 32.000, € 32.000 en € 34.000.

c. Inzet Algemene reserve

In de kadernota 2026 was opgenomen dat € 535.000 uit de Algemene reserve nodig zou zijn om de begroting 2026 sluitend te maken. In de begroting blijkt een lager bedrag nodig: € 350.000. Dit betekent een lagere onttrekking van € 185.000. Voor 2027 wordt € 550.000 aan de Algemene reserve onttrokken, een bedrag waarmee in de kadernota nog geen rekening was gehouden.

d. Overige reserves en voorzieningen

De mutaties in de overige reserves en voorzieningen zijn geactualiseerd. Het gaat hierbij vooral om wijzigingen met een technisch karakter. In de kadernota 2026 was een toevoeging van € 1.580.000 aan de Bestemmingsreserve arbeidsmarkt opgenomen, bedoeld om de hogere personeelslasten door de nieuwe CAO op te vangen. Bij de uitwerking van de begroting

2026 en meerjarenraming 2027-2029 blijkt een toevoeging van € 825.000 voldoende. Hierdoor vallen de onttrekkingen lager uit: in 2026 € 680.000 en in 2028 € 75.000 lager. De toevoegingen aan de Bestemmingsreserve Sociaal domein zijn aangepast, zodat de reserve uitkomt op de beoogde (en tevens maximale) stand van € 800.000 per 1 januari 2027.

e. ICT-lasten

In de kadernota 2026 werd een structurele stijging van de ICT-uitgaven voorzien. Op dat moment was de omvang van de stijging nog niet duidelijk. De lasten voor ICT zijn inmiddels geactualiseerd. Dit leidt tot een structurele bijstelling van € 113.000 per jaar. De stijging hangt samen met herijkte afspraken met de gemeente Veendam. In de afgelopen jaren zijn de werkelijke kosten niet volledig doorberekend, maar vanaf nu gebeurt dit wel.

f. Overige bijstellingen

Onder de overige bijstellingen vallen diverse mutaties met een beperkt gezamenlijk effect. De belangrijkste zijn hogere energielasten voor het gemeentehuis en een hogere bijdrage aan de sociale werkvoorziening IW4. Daarnaast zijn enkele kleinere aanpassingen doorgevoerd.

Beleidsbegroting

3 Programma wonen en woningen

Het college vindt het belangrijk dat elke inwoner uit Renswoude kan wonen in een woning die past bij zijn of haar omstandigheden. Dit programma draagt bij aan het zorgen voor passende woonruimte voor Renswoudenaars. In de Woonvisie 2022 zijn de uitgangspunten voor het toekomstige woningaanbod vastgelegd als het gaat om huur of koop en de categorieën sociaal, betaalbaar en vrije sector. Voor de komende jaren is het de uitdaging om te zorgen voor voldoende en duurzame woningen waarvan een groot deel ook betaalbaar is. Het realiseren van woningen vereist afstemming binnen Regio Foodvalley.

Maatschappelijk effect:

Uitbreiding en beheer van een passend, duurzaam en betaalbaar woningaanbod dat aansluit bij de vraag naar woningen van Renswoudenaars.

Indicator: jaarlijks worden gemiddeld 55 woningen opgeleverd die qua woningtype voldoen aan de actuele woningvraag en wetgeving.

Kaderstellende beleidsnota's

- Omgevingsvisie Renswoude 2018-2030
- Woningbehoefteonderzoek (oktober 2024)
- Woonvisie 2022
- Doelgroepenverordening 2023
- Portefeuillestrategie woningbedrijf (december 2019)
- Huisvestingsverordening Renswoude 2025-2029 (december 2024)
- Volkshuisvestelijk kader (december 2023)
- Woondeal 2023 en de actualisatie daarvan in voorjaar 2025
- Regionaal afsprakenkader ouderenhuisvesting (najaar 2024)

3.1 Afstemming op de woningmarkt

Doelstelling:

Uitbreiding van een passend, duurzaam en betaalbaar woningaanbod zoals opgenomen in de Woonvisie 2022 voor Renswoudenaars, gebaseerd op het woningbouwprogramma uitgaande van gemiddeld 55 woningen per jaar.

Resultaat I

We hebben actueel inzicht in vraag en aanbod van de woningmarkt.

1. **Activiteit:** In de Woonvisie wordt ingegaan op de actuele vraag in Renswoude als het gaat om de toekomstige woningbouw. Deze vormt de basis voor het jaarlijkse woningbouwprogramma rekening houdend met de te verwachten wetgeving daaromtrent.

Resultaat II

We hebben inzicht in de vraag naar woningen voor de aandachtsgroepen die zijn opgenomen in de nog door het rijk vast te stellen Wet versterking regie volkshuisvesting.

1. **Activiteit:** De uitkomsten van het regionaal onderzoek afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen worden verwerkt in het woningbouwprogramma en de op te stellen portefeuillestrategie.

Indicator:

- In het tweede kwartaal van 2026 wordt de raad geïnformeerd over de uitkomsten van het regionale onderzoek dat in opdracht van de Regio Foodvalley wordt uitgevoerd.

3.2 Passende woningtoewijzing

Doelstelling:

Op basis van de bepalingen in de Huisvestingsverordening worden de woningen van het gemeentelijk woningbedrijf passend toegewezen, rekening houdend met het inkomen en de omvang van het huishouden. Ook voor koopwoningen wordt de Huisvestingsverordening toegepast.

Resultaat I

De slagingskans voor woningzoekenden uit Renswoude is vergroot omdat we maximaal gebruik maken van de wettelijke mogelijkheid om woningen beschikbaar te stellen voor inwoners uit Renswoude. Zoveel mogelijk inwoners van Renswoude met een woonwens krijgen de beschikking over een duurzame woning in een prettige woon- en leefomgeving, die past bij het inkomen en type huishouden.

1. **Activiteit:** Bij de toewijzing en verkoop van woningen wordt de Huisvestingsverordening toegepast.
2. **Activiteit:** Monitoring van de toewijzing van sociale en betaalbare huur- en koopwoningen waarbij aspecten als aantal reacties, gemiddelde wachttijd en slagingskans inzichtelijk worden gemaakt. Voor zover mogelijk zal dit ook voor betaalbare koopwoningen worden gedaan.

Indicator:

- Het percentage toegewezen/verkochte woningen aan inwoners van Renswoude is minimaal 50%.

Resultaat II

De voorrangsregeling is actueel en duidelijk voor de inwoners van Renswoude.

1. **Activiteit:** De wijzigingen zoals die in de geldende Huisvestingsverordening zijn opgenomen, zullen actief bekend worden gemaakt via de gebruikelijke communicatiemiddelen zoals de website en De Heraut.

Indicator:

- Elk kwartaal staat er een artikel in De Heraut over de toewijzing van huurwoningen.

Resultaat III

Door stimulering van doorstroming en of woningruil binnen Renswoude, wonen inwoners van Renswoude meer passend bij hun levensfase.

1. **Activiteit:** Voor ouderen geschikte woningen zullen bij verhuur met voorrang aan deze doelgroep worden toegewezen. Indien noodzakelijk kan ook een jonger huishouden die behoefte heeft aan een nultredenwoning in een dergelijke woning worden gehuisvest.
2. **Activiteit:** Met enige regelmaat informatie verstrekken over de mogelijkheden voor ouderen om door te stromen naar een voor hen meer geschikte woning.
3. **Activiteit:** Gebruik maken van de mogelijkheid in de Huisvestingsverordening om nieuwe sociale koopwoningen met voorrang aan te bieden aan belangstellenden met binding aan de gemeente Renswoude.

Indicator:

- Woningen bestemd voor huisvesting van ouderen zijn zoveel mogelijk aan ouderen toegewezen.

Resultaat IV

Renswoude voldoet voor 100% aan de taakstelling huisvesting statushouders. Onduidelijk is of deze verplichting ook in 2026 van toepassing zal zijn. Vooral nog wordt hiervan uitgegaan.

1. **Activiteit:** Het aanbieden van geschikte woningen voor statushouders die door het COA aan de gemeente Renswoude zijn gekoppeld.

2. **Activiteit:** Met COA in gesprek gaan voor een betere aansluiting van de aan de gemeente Renswoude gekoppelde statushouders op de beschikbare woningvoorraad (meerpersoonshuishoudens in plaats van eenpersoonshuishoudens).

Indicator:

- Taakstelling huisvesting statushouders 2026 is voor 100% gerealiseerd.

Resultaat V

In 2026 is de geactualiseerde portefeuillestrategie vastgesteld.

1. **Activiteit:** Het actualiseren van de portefeuillestrategie zoals die op dit moment nog van toepassing is. Hierbij wordt rekening gehouden met de uitkomsten van het regionale woningmarktonderzoek, het rapport ouderenhuisvesting, de noodzaak tot huisvesting van diverse aandachtsgroepen en de Woonvisie.
2. **Activiteit:** Onderzoek en inrichting beheerorganisatie passend bij de portefeuillestrategie.

Indicator:

- De portefeuillestrategie is voor 100% actueel in 2026.

Resultaat VI

Alle woningen op de verkooplijst zijn in 2030 verkocht.

1. **Activiteit:** Bij huuropzegging de daarvoor bestemde woningen verkopen.
2. **Activiteit:** Bewoners van te verkopen huurwoningen actief benaderen om door te stromen naar nieuwere vrijkomende huurwoningen.

Indicator:

- Vrijgekomen huurwoningen die voor verkoop zijn aangewezen, zijn binnen drie maanden na einde huurcontract verkocht.

3.3 Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen

Doelstelling:

Uitbreiding van betaalbaar woningaanbod voor Renswoudenenaren door ontwikkeling van eigen gemeentelijk vastgoed huurwoningen.

Resultaat I

In 2026 zijn 30 tijdelijke woningen gerealiseerd en is gestart met de planontwikkeling van 20 tijdelijke woningen.

1. **Activiteit:** Realisatie van 30 tijdelijke woningen.

Indicator:

- In 2026 is er een omgevingsvergunning aangevraagd en zijn 30 tijdelijke woningen gerealiseerd en opgeleverd.

Resultaat II

In 2026 zijn 26 sociale woningen gerealiseerd op Beekweide II.

1. **Activiteit:** In 2026 zijn 26 woningen op Beekweide II, fase 3b opgeleverd.

Indicator:

- De 16 sociale huurwoningen zijn verhuurd en de 10 sociale koopwoningen zijn verkocht.

Resultaat III

Het aanbod van woningen die geschikt zijn voor senioren is vergroot door nieuwbouwplannen en levensloopbestendige aanpassingen in de bestaande woningvoorraad.

1. **Activiteit:** Besluitvorming over het realiseren van nieuwbouw op het Borgwalterrein geschikt voor ouderen.
2. **Activiteit:** Voor de inwoners is informatie beschikbaar over de (on)mogelijkheden om de huidige woning levensloopbestendig te maken.

Indicator:

- Voor het project Borgwalterrein is een omgevingsvergunning aangevraagd voor geclusterd wonen voor ouderen.

Financiële overzichten baten en lasten programma Wonen en woningen

Programma Wonen en woningen	2026	2027	2028	2029
Totaal lasten	3.043.297	3.329.505	3.609.542	3.920.740
Totaal baten	4.710.000	4.810.000	5.186.000	5.660.000
Saldo voor bestemming	1.666.703	1.480.495	1.576.458	1.739.260
Toevoeging reserves	-	2.400.000	872.000	1.668.600
Onttrekking reserves	-	2.565.265	213.265	256.865
Saldo reserves	0	165.265	-658.735	-1.411.735
Saldo na bestemming	1.666.703	1.645.760	917.723	327.525

Programma Wonen en woningen							
Doelstelling		2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
	Lasten						
3.1	Afstemming op de woningmarkt	31.849	33.076	64.925	37.425	35.567	35.567
3.3	Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen	3.108.449	-130.076	2.978.372	3.292.080	3.573.975	3.885.173
	Subtotaal lasten:	3.140.298	-97.000	3.043.297	3.329.505	3.609.542	3.920.740
	Baten						
3.1	Afstemming op de woningmarkt	-	-	-	-	-	-
3.3	Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen	4.330.000	710.000	4.710.000	4.810.000	5.186.000	5.660.000
	Subtotaal baten:	4.330.000	710.000	4.710.000	4.810.000	5.186.000	5.660.000
	Saldo voor bestemming	1.189.702	807.000	1.666.703	1.480.495	1.576.458	1.739.260
	Toevoegingen reserves	3.272.000	-3.272.000	-	2.400.000	872.000	1.668.600
	Onttrekkingen reserve	2.525.265	-2.525.265	-	2.565.265	213.265	256.865
	Subtotaal reserves:	-746.735	746.735	0	165.265	-658.735	-1.411.735
	Saldo na bestemming	442.967	1.553.735	1.666.703	1.645.760	917.723	327.525

Toelichting op de wijzigingen:

Afstemming op de woningmarkt

Lasten

Het budget voor woningmarktonderzoek is aangepast: Het voor 2025 gereserveerde bedrag bleek niet nodig en is opnieuw geraamd voor 2026. Voor de gebiedsontwikkeling Ederveen-De Klomp is een meerjarig budget opgenomen in de begroting, omdat deze ontwikkeling een langdurige inzet vraagt en financiële consequenties over meerdere jaren heeft.

Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen

Lasten

De kapitaallasten voor groot onderhoud en verduurzaming van de gemeentelijke woningen zijn in 2026 naar beneden bijgesteld. Deze lasten schuiven door naar latere jaren, in lijn met de actualisatie van het Meerjaren Investeringsplan. Tegelijk is het budget voor regulier onderhoud structureel verhoogd en deels aangevuld met middelen die eerder voor mutatieonderhoud waren gereserveerd. Het onderhoudsniveau van de gemeentelijke woningen is hiermee structureel op peil gebracht.

Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen

Baten

De baten nemen toe door de verwachte verkoop van twee woningen in 2026 en telkens één woning in de jaren daarna. Deze verkopen maken onderdeel uit van het beleid om het woningbedrijf toekomstbestendig te houden: het woningbezit wordt vernieuwd en op peil gehouden door verkoop en de bouw van nieuwe woningen.

Mutaties reserves

Toevoegingen

De geplande toevoeging in 2026 aan de Reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen is doorgeschoven naar de periode 2027-2029. Dit sluit aan bij het Meerjaren Investeringsplan.

Onttrekkingen

Vanaf 2027 worden bedragen aan de reserve onttrokken om de kapitaallasten van de dan gereedgekomen investeringen in nieuwbouw, onderhoud en verduurzaming van huurwoningen te dekken.

4 Programma ruimtelijke ontwikkeling en beheer

Het Programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer draagt bij aan het behoud van de leefbaarheid van het binnen- en buitengebied van Renswoude. We vinden het belangrijk dat het agrarische karakter zoveel mogelijk behouden blijft en de ruimte krijgt voor ontwikkeling zoals beschreven in de Omgevingsvisie 2018-2030.

We maken stappen op het gebied van duurzaamheid. Renswoude heeft zich als doel gesteld in 2050 klimaatneutraal te zijn.

De basis blijft een goed rentmeesterschap van ons openbaar gebied, waarbij wij integraal ervoor zorgen dat het openbaar gebied schoon, heel en veilig blijft door tijdig onderhoud en het oplossen van meldingen.

Maatschappelijk effect

Het unieke karakter en de omgevingskwaliteit van ons dorp blijven behouden en komen ten goede aan de leefbaarheid en de gezondheid van inwoners.

Indicator

- Het aantal meldingen openbaar gebied via de website blijft onder de 250 meldingen per jaar.

Kaderstellende beleidsnota's

- Omgevingsvisie Renswoude
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020
- Afkoppelplan 2023
- IBOR Integraal beheerplan openbare ruimte
- Nota grondbeleid

Verbonden partijen

- Regio Foodvalley
- Afval Verwijdering Utrecht (AVU)
- Afvalcombinatie De Vallei (ACV)

4.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Doelstelling

Huidige ruimtelijke kwaliteit behouden en versterken.

Resultaat I:

In 2028 is het nieuwe omgevingsplan voor het totale grondgebied van Renswoude opgeleverd. Uiterlijk in 2032 voldoen de ruimtelijke plannen aan de Omgevingswet.

1. **Activiteit 1:** Voor het landelijk gebied wordt een visie opgesteld die als input zal dienen voor het omgevingsplan.
2. **Activiteit 2:** Voor het totale omgevingsplan zal een plan van aanpak vastgesteld worden.

Indicator:

- In 2026 zijn de standaardregels en de inhoudsopgave van het omgevingsplan vastgesteld.

4.2 Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector

Doelstellingen

- De ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte in het buitengebied wordt in stand gehouden en waar mogelijk verbeterd.
- Er is toekomstperspectief voor (stoppende) agrariërs.

Resultaat I

In het kader van het Utrechts Programma Landelijk Gebied is bepaald voor welke gebieden een gebiedsproces opgestart moet worden en welke stakeholders hierbij betrokken zijn.

1. **Activiteit:** Bewaken van de kwaliteit van het landelijk gebied in overleg met de provincie en omliggende gemeenten.

Indicator:

- Voor één van de gebieden wordt in 2026 een plan van aanpak opgeleverd (Roode Haan).

Resultaat II

In 2026 is een integrale visie voor het landelijk gebied vastgesteld met onder meer ruimte voor duurzame landbouw, waarbij het landelijk karakter behouden blijft. De integrale visie geeft kaders voor het op te stellen omgevingsplan.

1. **Activiteit:** De opgaven in het landelijk gebied worden verkend.
2. **Activiteit:** Er vindt participatie plaats met alle stakeholders in het landelijk gebied.
3. **Activiteit:** Er wordt een gebiedskaart opgesteld, waarin keuzes gemaakt worden welke functies waar gewenst zijn en waar niet.

Indicator:

- In de visie landelijk gebied is het landelijk karakter behouden, is meer ruimte gecreëerd voor duurzame landbouw en is een bijdrage geleverd aan gebiedsopgaven.

Resultaat III

De agrariërs die stoppen met hun bedrijfsvoering, verplaatsen en/of innoveren worden gefaciliteerd.

1. **Activiteit:** Initiatieven in het landelijk gebied, in de vorm van principeverzoeken en vergunningaanvragen, worden met een 'ja, mits'-benadering behandeld.

Indicator:

- 100% van de agrariërs die plannen hebben om te stoppen, te verplaatsen en/of te innoveren zijn van mening dat de gemeente hen naar beste vermogen heeft geholpen.

Resultaat IV

Voortzetting van de samenwerking In Foodvalley-verband in het belang van onze agrariërs.

1. **Activiteit:** Waar mogelijk en wenselijk wordt gezamenlijk uitvoering gegeven aan de regionale, rijks- en provinciale doelen in het landelijk gebied.

4.3 Ontwikkeling dorp

Doelstelling

Renswoude blijft een zelfstandig dorp met voldoende faciliteiten voor de inwoners.

Resultaat I

Beekweide II is in 2029 als nieuwe woonwijk gerealiseerd en het openbaar gebied en alle woningen zijn opgeleverd.

1. **Activiteit:** De woningen in fase 3b (26 sociale koop en – huurwoningen) worden in de 1^e helft van 2026 gerealiseerd en opgeleverd.
2. **Activiteit:** 35 woningen in fase 4 worden gerealiseerd en opgeleverd.
3. **Activiteit:** 16 woningen in fase 4 komen in de verkoop.
4. **Activiteit:** 18 woningen in fase 5 komen in de verkoop.
5. **Activiteit:** 5 van de 9 woningen in fase 3a worden in 2026 opgeleverd en de openbare ruimte wordt ingericht.
6. **Activiteit:** Alle woningen in fase 4 kunnen planologisch (BOPA, Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit) worden gerealiseerd.
7. **Activiteit:** In de 1^e helft van 2026 start een tender ten behoeve van de verkoop van 10 kavels (rijwoningen).

8. **Activiteit:** Start bouw van deze woningen is voorzien in het 4^e kwartaal van 2026.
In de 2^e helft van 2026 wordt gestart met de realisatie van de kunstwerken (2 bruggen).

Indicatoren

- Door de oplevering van 66 woningen in 2026 wordt de taakstelling van de raad ingevuld (gemiddeld 50 woningen per jaar toevoegen aan woningareaal).
- Voor de huidige kavel Barneveldsestraat 16a is een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) vastgesteld.

Resultaat II

Het project Borgwalterrein is in 2027 ontwikkeld tot woningen voor geclusterd wonen voor ouderen.

1. **Activiteit:** Maken inrichtingsplan, stedenbouwkundig plan en aanvraag omgevingsvergunning.

Indicator:

- In 2026 wordt de aanvraag omgevingsvergunning gedaan.

Resultaat III

De gebiedsvisie Binnen de Beken Zuid en Zuidwest is in 2026 opgenomen in het Provinciaal Programma wonen en werken.

1. **Activiteit:** Overleg met provincie over het Provinciaal Programma wonen en werken.
2. **Activiteit:** Overleg met grondeigenaren over mogelijke realisatie visie.

Indicatoren:

- In 2026 is de locatie opgenomen in het Provinciaal Programma Wonen en Werken.
- Met een aantal grondeigenaren is overeenstemming over de realisatie van woningen vanaf 2029.

Resultaat IV

Als het Plan van Aanpak voor de gebiedsontwikkeling Veenendaal-de Klomp in 2025 is vastgesteld wordt vanaf 2026 een stedenbouwkundige visie opgesteld.

1. **Activiteit:** Gezamenlijk met gemeenten Veenendaal en Ede wordt opdracht gegeven voor het opstellen van een stedenbouwkundige visie.
2. **Activiteit:** Input leveren vanuit Renswoude voor de stedenbouwkundige visie.

Indicator:

- Duidelijkheid over een passende invulling van grondgebied in Renswoude in relatie tot de gebiedsontwikkeling Veenendaal-de Klomp.

Resultaat V

Groot Overeem II is in 2032 als nieuw bedrijventerrein gerealiseerd en voorziet in de behoefte van de bedrijfslocatie van met name de lokale ondernemers.

1. **Activiteit:** We starten met het bouwrijp maken van de locatie.
2. **Activiteit:** De uitgifte van de eerste kavels (kleinverbruik aansluitingen) wordt mogelijk gemaakt.
3. **Activiteit:** We voeren gesprekken met de partners om de gevolgen van de netcongestie voor het bedrijventerrein te beperken.
4. **Activiteit:** Wij blijven zoeken naar alternatieven voor continuïteit in het stroomnetwerk om aansluitingen te kunnen realiseren.

Indicatoren:

- In 2026 is circa 30% van het uitgeefbare terrein 'onder optie' of verkocht.

Resultaat VI

Bouw- en woonrijp maken van eerste locatie tijdelijke woningen in 2026 (zie ook paragraaf 3.3).

1. **Activiteit:** Voorbereiding en aanbesteding bouwrijp maken locatie tijdelijke woningen.

Resultaat VII

Sporthof De Hokhorst is in 2027 verduurzaamd en uitgebreid met een dorps huisfunctie en een bibliotheek.

1. **Activiteit:** Gebouwoontwerp gereed maken inclusief verduurzamingsplan en aanbesteding uitvoeren.
2. **Activiteit:** Helderheid over ingediende subsidieaanvragen.

3. **Activiteit:** Aanvraag Omgevingsvergunning indienen.

Indicator:

- In 2026 is het project aanbesteed en wordt gestart met de bouw.

4.4 Verkeersveiligheid en bereikbaarheid

Doelstelling

De weggebruiker kan zich veilig in het verkeer bewegen van en naar de plaats van bestemming.

Resultaat I

De belangen van onze inwoners worden zichtbaar in de provinciale plannen om de verkeersveiligheid op de N224 te verbeteren.

1. **Activiteit:** Behartigen van de belangen van Renswoude bij de overleggen met de Provincie Utrecht.

Indicator:

- Minimaal twee contactmomenten naar de inwoners over de planning en uitvoering van de werkzaamheden door of in afstemming met de Provincie Utrecht.

Resultaat II

Voor de verbetering van de verkeersveiligheid van de Barneveldsestraat is een wegontwerp opgesteld voor het wegprofiel en/of verbetering van fietspaden.

1. **Activiteit:** Onderzoek doen naar mogelijke opties en vaststellen ambitieniveau.

Indicator:

- Vastgesteld verkeersbesluit 2026.

4.5 Biodiversiteit

Doelstelling

Bij werkzaamheden in de openbare ruimte wordt gestreefd naar het versterken van de biodiversiteit door voldoende voedsel en water, verblijfplaatsen, veiligheid, opties voor de voortplanting en verbindingen voor mitigatie te creëren voor flora en fauna.

Resultaat I

Het openbaar gebied is meer biodivers en laat een toename zien van kwalitatieve en kwantitatieve gebiedseigen soorten ten opzichte van begin 2026; zowel voor het gebied binnen de bebouwde kom als het buitengebied.

1. **Activiteit:** Selectief maaibeleid van de bermen in het buitengebied.
2. **Activiteit:** Tweejaarlijkse monitoring door erkend ecologisch bedrijf.

Indicator:

- Trendvergelijk laat ten opzichte van de nulmeting 2024 een toename zien van het aantal en de verschillende soorten beplanting, vogels en insecten (flora en fauna) in de openbare ruimte.

Bron: locatie onderzoek ecologisch bureau en waarnemingen van inwoners en medewerkers.

Resultaat II

De gemeente faciliteert de inwoners van Renswoude bij natuurvriendelijk isoleren met een Soorten-management plan vergunning (2026).

1. **Activiteit:** Uitvoeren monitoring gebouwgebonden soorten.
2. **Activiteit:** Opstellen Soortenmanagementplan en aanvragen vergunning.
3. **Activiteit:** Opstellen meerjarig monitoringsplan aansluitend op de vergunning.

Indicator:

- Soortenmanagementplan-vergunning is verleend door de provincie Utrecht.

4.6 Onderhoud openbare ruimte en afval

Doelstellingen

- We houden de kwaliteit van de openbare ruimte in stand voor de aspecten functioneel, schoon, heel en veilig; bij werkzaamheden wordt ingezet op verbetering.
- We bevorderen een betere scheiding van het afval.

Resultaat I

Het onderhoud van de openbare ruimte is op orde conform actueel beleid voor de verschillende disciplines in de openbare ruimte en voldoet aan Kwaliteitsniveau A voor haar centrumgebieden en Kwaliteitsniveau B voor de overige gebieden.

1. **Activiteit:** We actualiseren het Gemeentelijk Rioleringsplan, inclusief beoordeling van de rioolheffing.
2. **Activiteit:** We ronden het actualisatieproces af voor het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).
3. **Activiteit:** We ronden het beleidsproces af voor Wegen, Groen, Bomen en Openbare Verlichting.

Indicator:

- De resultaten van inspecties, monitoring en meetpunten geven inzicht in het functioneren en de kwaliteit(niveaus) van de openbare ruimte en het behalen van (landelijke) normen en beleidsambities.
- Plannen zijn vastgesteld.

Bronnen: Beeldkwaliteitsmeting, monitoring biodiversiteit, inspecties, meetgegevens van de vijf meetpunten riolering, kennis medewerkers buitendienst, meetgegevens waterschap, H2go.

Resultaat II

Projecten en beheerwerkzaamheden worden integraal uitgevoerd conform het Meerjaren Investeringsplan en het Uitvoeringsprogramma Beheer.

1. **Activiteit:** Afkoppelen hemelwater en herinrichting Lijsterbeslaan en omgeving (realisatie).
2. **Activiteit:** Groot onderhoud bruggen Hopeseweg en Emminkhuizerlaan (voorbereiding/uitvoering).
3. **Activiteit:** Groot onderhoud Barneveldsestraat (voorbereiding).
4. **Activiteit:** Aanpak van twee bestaande speellocaties en twee nieuwe speellocaties (voorbereiding, participatie, realisatie).

Indicatoren

- Projecten worden conform planning voorbereid en uitgevoerd, inclusief participatie.
- Bron: Tevredenheid inwoners en bewaking Meerjaren Onderhoudsplanning.*

Resultaat III

Een betere scheiding van de restafvalstroom en minder vervuiling van de andere grondstromen (aanvullend op de behaalde VANG (Van Afval Naar Grondstof) doelstelling).

1. **Activiteit:** Periodiek de juiste maatwerkcommunicatie aanbieden aan inwoners.
2. **Activiteit:** Bij afkeur van de grondstoffen mogelijk controles uitvoeren.
3. **Activiteit:** Bij afkeur van grondstoffen de schone-buurt-coach inzetten.

Indicatoren

- De restafvalstroom heeft een zo laag mogelijk aantal grondstoffen.
- Het PMD heeft zo min mogelijk stoorstoffen zodat de afkeur van vrachten minimaal is of zelfs nihil.

4.7 Duurzame Ontwikkeling (energietransitie)

Doelstellingen

- Een jaarronde waarborging van energiezekerheid voor inwoners en bedrijven.
- Verzekerd zijn van voldoende en zoveel mogelijk hernieuwbare energie.
- Verbeteren van slecht-geïsoleerde woningen; waarbij eigenaren die moeite hebben dit uit eigen middelen te doen ondersteuning van de gemeente krijgen.
- In 2050 is Renswoude energieneutraal en zijn de gebouwen aardgasvrij.

Resultaat I

Renswoude heeft de 1e tranche afgerond van de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie (LAI) om te isoleren.

1. **Activiteit:** Uitvoeren plan van aanpak in samenwerking met het energieloket en andere gemeenten.
2. **Activiteit:** Stimuleren van bewoners om mee te doen door het uitrollen van een (beproefde) campagne.
3. **Activiteit:** Ondersteunen om de uit te voeren isolatiemaatregelen financieerbaar dan wel betaalbaar te maken.

Indicatoren:

- Uitvoeringsplan is in werking.
- 25 stuks woningen zijn geïsoleerd.

Resultaat II

Renswoude werkt zichtbaar om voor de Regionale Energiestrategie (RES) in 2030 te komen tot 20 GWh aan hernieuwbare energie in 2030.

1. **Activiteit:** Doorontwikkelen van de Regionale Energie Strategie in nauwe samenwerking met Regio Foodvalley naar (toekomstige) energiegemeenschappen (waaronder local-for-local oplossingen).
2. **Activiteit:** Onderzoeken en vaststellen van huidige energiedata als bron voor ontwikkelingsrichtingen.
3. **Activiteit:** Monitoring energieverbruik opstarten; zo mogelijk in regionaal verband.

Indicator:

- Jaarlijkse toename hoeveelheid hernieuwbare energie in relatie tot het bod van 20 GWh (in 2030).
Bron: Klimaatmonitor

Resultaat III

Renswoude werkt zichtbaar om voor de Regionale Energiestrategie (RES) te komen tot 1,5% energiebesparing per jaar en 15% energiebesparing in 2030 (ten opzichte van 2019).

1. **Activiteit:** Voeren van energiebesparende promotie en advies acties, zoals Energiecaravan, Energiecoaches en (gratis) energiebesparende maatregelen.
2. **Activiteit:** Wijk specifieke isolatie- en besparingsprogramma gericht op woningen met lagere energielabels.
3. **Activiteit:** Ondernemers op de bedrijventerreinen stimuleren om te werken aan energieweerbaarheid en energiezekerheid door te besparen en isoleren.
4. **Activiteit:** Nader uitwerken van de samenwerkingsovereenkomst tot meer energieweerbaarheid met een aantal ondernemers (koplopers).

Indicator:

- Jaarlijkse monitor op energiebesparing toont de trend van besparing en toename aantal hogere energie labels van woningen.
Bron: Klimaatmonitor.
- Monitoring van de energieprestaties van bedrijven samen met de Omgevingsdienst.
Bron: Rapportage ODRU.

Resultaat IV

Renswoude heeft een positie- of ambitiedocument vastgesteld met daarin opgenomen haar energiedoelen en een aanzet voor eventuele ontwikkelingsrichtingen.

1. **Activiteit:** Ophalen doelen bij verschillende stakeholders.
2. **Activiteit:** Afstemmen lokale energiedoelen met woningbedrijf Renswoude.
4. **Activiteit:** Vervaardigen document.

Resultaat V

Renswoude heeft een voorstel voor de wijze waarop buurten of wijken in de periode 2035-2050 van het aardgas af gaan.

1. **Activiteit:** Startanalyse Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) 2025 onderzoeken op juistheid voorkeursoplossing warmtetransitie.
2. **Activiteit:** Opstellen Warmteprogramma.

4.8 Begraafplaats

Doelstelling

De begraafplaats biedt ruimte aan iedere inwoner van Renswoude voor een laatste rustplaats.

Resultaat I

In 2038 is de uitbreiding van de begraafplaats gerealiseerd en biedt deze ruimte voor begraven, bijzetten, bezinnen, herdenken en overdenken.

1. **Activiteit:** Voorbereiding realisatie uitbreiding begraafplaats en verwerving gronden conform locatie visie Binnen de Beken Zuid en Zuidwest.
2. **Activiteit:** In 2026 zijn de gesprekken met de grondeigenaren over de grondverwerving gestart.

Financiële overzichten baten en lasten programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer

Programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	2026	2027	2028	2029
Totaal lasten	3.658.037	3.692.066	3.788.151	3.821.413
Totaal baten	1.788.701	1.733.125	1.639.125	1.667.818
Saldo voor bestemming	-1.869.336	-1.958.941	-2.149.026	-2.153.595
Toevoeging reserves	55.000	55.000	55.000	55.000
Onttrekking reserves	225.000	225.000	255.375	177.729
Saldo reserves	170.000	170.000	200.375	122.729
Saldo na bestemming	-1.699.336	-1.788.941	-1.948.651	-2.030.866

Programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer							
Doelstelling	Lasten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
4.2	Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	121.580	-395	121.185	123.185	125.580	129.580
4.3	Ontwikkeling dorp	1.110.579	-96.467	1.014.113	1.054.092	1.071.788	1.092.852
4.4	Verkeersveiligheid en bereikbaarheid	437.475	-73.775	363.700	392.266	577.091	569.790
4.5	Biodiversiteit	10.000	-	10.000	10.000	10.000	10.000
4.6	Onderhoud openbare ruimte en afval	1.716.302	8.608	1.724.909	1.737.417	1.737.176	1.737.593
4.7	Duurzame ontwikkeling	244.469	74.488	318.956	268.400	157.646	160.990
4.8	Begraafplaats	102.838	2.335	105.173	106.706	108.870	120.608
	Subtotaal lasten:	3.743.243	-85.206	3.658.037	3.692.066	3.788.151	3.821.413
Doelstelling	Baten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
4.2	Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	-	-	-	-	-	-
4.3	Ontwikkeling dorp	13.682	-1.057	12.625	12.625	12.625	12.625
4.4	Verkeersveiligheid en bereikbaarheid	-	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
4.5	Biodiversiteit	-	-	-	-	-	-
4.6	Onderhoud openbare ruimte en afval	1.551.736	-5.660	1.546.076	1.516.500	1.536.500	1.565.193
4.7	Duurzame ontwikkeling	104.600	35.400	140.000	114.000	-	-
4.8	Begraafplaats	65.000	-	65.000	65.000	65.000	65.000
	Subtotaal baten:	1.735.018	53.683	1.788.701	1.733.125	1.639.125	1.667.818
	Saldo voor bestemming	-2.008.225	138.889	-1.869.336	-1.958.941	-2.149.026	-2.153.595
	Toevoegingen reserves	55.000	-	55.000	55.000	55.000	55.000
	Onttrekkingen reserve	225.000	-	225.000	225.000	255.375	177.729
	Subtotaal reserves:	170.000	0	170.000	170.000	200.375	122.729
	Saldo na bestemming	-1.838.225	138.889	-1.699.336	-1.788.941	-1.948.651	-2.030.866

Toelichting op de wijzigingen:

Ontwikkeling dorp

Lasten

Binnen dit subprogramma zijn diverse aframingen doorgevoerd. Het budget voor nadeelcompensatie is structureel vervallen, omdat hier al jaren geen gebruik van wordt gemaakt. Ook de middelen voor externe inhuur zijn afgebouwd, conform de personeelsbegroting. Het softwarebudget is verlaagd door het vervallen van een softwarepakket. Daarnaast zijn de geraamde investeringen in openbare verlichting neerwaarts bijgesteld, waardoor de kapitaallasten lager uitvallen.

Verkeersveiligheid en bereikbaarheid

Lasten

De investeringen in wegen zijn bijgesteld. Hierdoor vallen de kapitaallasten de komende jaren lager uit dan eerder geraamd.

Duurzame ontwikkeling

Lasten

Vanaf 2026 nemen de personeelslasten toe, in lijn met de ontwikkeling van de personeelsbegroting. Daarnaast is budget toegevoegd voor externe inhuur ter ondersteuning van de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid. Deze lasten worden gedekt door de specifieke uitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE).

Verkeersveiligheid en bereikbaarheid

Baten

De baten zijn naar boven bijgesteld, omdat de leges uit verhardingen eerder niet in de begroting waren opgenomen. Het gaat om leges die worden geheven bij werkzaamheden zoals het trekken van kabels.

Duurzame ontwikkeling

Baten

De baten zijn verhoogd met de specifieke uitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE). Deze is geraamd op het niveau van de toekenning vanuit het Rijk.

5 Programma samenleving

Dit programma draagt bij aan een inclusief, vitaal en leefbaar dorp. In Renswoude werken we aan een samenleving waarin inwoners zich verantwoordelijk voelen voor elkaar, werken, actief meedoen en waarin de gemeente als het nodig is een handje helpt. In Renswoude is hiervoor ondersteuning geregeld. Het Dorpsteam speelt hier een belangrijke rol in. In Renswoude zorgen we voor elkaar.

Maatschappelijk effect

Alle inwoners van Renswoude kunnen meedoen binnen hun mogelijkheden en beperkingen.

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsplan Sociaal Domein 2023-2026
- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning Renswoude 2025
- Besluit nadere regels Maatschappelijke Ondersteuning Renswoude 2025
- Verordening Jeugdhulpgemeente Renswoude 2015 (wordt geactualiseerd)
- Aanpassing verordening Jeugdhulp Gemeente Renswoude 2015, 2017
- Verordening Minimaregelingen Renswoude (2025)
- Re-integratieverordening Participatiewet Renswoude 2022
- Besluit uitvoering re-integratie Renswoude 2022
- Verordening Loonkostensubsidie Participatiewet Renswoude 2022
- Verordening Individuele Inkomensvoetstuk Renswoude 2022
- Verordening tegenprestatie Participatiewet gemeente Renswoude 2022
- Beleidsregel Tegenprestatie Renswoude 2022
- Verordening Regionale Cliëntenparticipatie Werk en Inkomen Renswoude 2022
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ Renswoude 2022
- Beleidsregel Scholingsplicht Renswoude 2022

- Beleidsregel tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang Renswoude 2022
- Beleidsregel Terugvordering en verhaal Renswoude 2022
- Beleidsregel Vaststelling vermogen Renswoude 2022
- Beleidsregel Kredithypotheek PW 2016
- Beleidsregel Taaleis 2016
- Beleidsregel vrijlating giften Participatiewet Renswoude
- Beleidsregel draagkracht bijzondere bijstand
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening (2021)
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer 2022
- Beleidsregels bekostiging leerlingenvervoer 2022
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Renswoude 2010
- Algemene Subsidieverordening 2021
- Subsidiebeleidsnota gemeente Renswoude
- Nadere Subsidieregels gemeente Renswoude

Verbonden partijen

- IW4
- GGD-regio Utrecht (GGDrU)
- Valleihopper
- Jeugdhulpregio JeugdFV

5.1 Sociale infrastructuur

Doelstelling

In Renswoude hebben we een gezonde, veilige en inclusieve samenleving waarin alle inwoners kunnen meedoen, zich ontwikkelen en toegang hebben tot ondersteuning en activiteiten.

Resultaat I

De inwoners van Renswoude leven in een gezonde omgeving.

1. **Activiteit:** We stemmen af met de GGD Regio Utrecht over de publieke gezondheid.
2. **Activiteit:** De buurtsportcoach coördineert en ondersteunt de uitvoering van alle activiteiten binnen de gemeente die voortvloeien uit de JOGG-aanpak (Gezonde Jeugd, gezonde toekomst).
3. **Activiteit:** De jongerenwerker gaat aan de slag met een aanpak om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te verminderen.
4. **Activiteit:** We voeren het plan van aanpak voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) uit en nemen deel aan de uitvoering van AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord; opvolger IZA).

Indicatoren:

- Het percentage volwassen inwoners dat de eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart blijft gelijk of neemt toe. In 2024 beoordeelde 80% van de Renswoudenaars de eigen gezondheid als goed of zeer goed.
- Het percentage inwoners met overgewicht (inclusief obesitas) neemt af. In 2024 was dit 55% van de volwassenen (18-64 jaar) en 58% van de senioren (65+).
- Het percentage senioren (65+) dat in het afgelopen jaar gevallen is, neemt af. Dit betrof 26% van de senioren in Renswoude in 2024.
- Het percentage senioren dat (zeer) ernstig eenzaam is, neemt af. In 2024 was dit 8% van de senioren (65+).

Bronnen: vierjaarlijkse gezondheidsmonitors GGDrU (volgende onderzoek: 2028 volwassenen en ouderen, 2028 jongvolwassenen, 2027 jeugd)

Resultaat II

Zo veel mogelijk inwoners, lokale partners en medewerkers van de gemeente zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en weten hoe te handelen.

1. **Activiteit:** We organiseren bijeenkomsten voor medewerkers, inwoners, vrijwilligers en/of lokale partners en bieden ondersteuning in hoe te handelen. Daarnaast wordt onder andere in de Heraut aandacht besteed aan dit onderwerp.
2. **Activiteit:** We geven uitvoering aan de lokale meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Indicator:

- Het aantal zorgmeldingen bij Veilig Thuis neemt toe. (Toelichting: hiermee willen we niet dat het huiselijk geweld toeneemt, maar wel dat minder verborgen blijft. Het aantal meldingen uit Renswoude is heel laag in vergelijking tot landelijke en provinciale cijfers. Er zijn sterke vermoedens dat er meer huiselijk geweld is dan wordt gemeld.)

Resultaat III

De zelfstandigheid, het welbevinden en maatschappelijk participeren van alle volwassen inwoners en in het bijzonder kwetsbare groepen wordt versterkt.

1. **Activiteit:** We subsidiëren de inzet van het welzijnswerk en geven hier sturing op, waarbij we aandacht hebben voor de toekomstbestendigheid van de welzijnsorganisatie.
2. **Activiteit:** We maken Renswoude dementievriendelijker en zetten daarbij in op een regionale samenwerking binnen het netwerk dementie Gelderse Vallei.
3. **Activiteit:** We leveren een bijdrage aan het creëren van ontmoetingsmogelijkheden door het ontwikkelen van multifunctioneel centrum De Hokhorst.
4. **Activiteit:** We leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van geclusterd wonen voor ouderen op het Borgwalterrein, waarbij we ons richten op het zorg en welzijn-concept en de samenwerkingsafspraken met de zorgorganisatie.

Indicatoren:

- De deelname aan ontmoetingsactiviteiten van het welzijnswerk neemt toe. Het aantal deelnemers in 2024 was 425 (activiteiten die vallen onder ontmoeting & spel, ontmoeting & bewegen en ontmoeting & ontspanning).
- Het aantal opdrachten dat het welzijnswerk uitvoert blijft ten minste gelijk. Dit waren er 10 in 2024. (preventief huisbezoek, seniorenvoorlichting, mantelzorgpunt, netwerkondersteuning, ontmoetingsgroepen, onafhankelijke cliëntondersteuning, formulierenbrigade, vrijwilligerspunt, GALA en IZA-projecten)
Bron: Stichting welzijn en ondersteuning Scherpenzeel en Renswoude-jaarverslag 2024

Resultaat IV

We bieden een ruim aanbod van mogelijkheden die onze inwoners stimuleren tot sporten en bewegen.

1. **Activiteit:** Vanuit het Gezond en actief leven akkoord 2023-2026 voeren we activiteiten uit om kinderen en volwassenen te motiveren om gezond en vitaal te leven en te sporten en bewegen.
2. **Activiteit:** We ondersteunen (sport)verenigingen en het Jeugdfonds Sport & Cultuur door middel van subsidie(s).
3. **Activiteit:** We financieren de inzet van de buurtsportcoach en versterken daarmee sport en bewegen in Renswoude.

Indicatoren:

- Het percentage jongeren van 13-17 jaar dat minimaal wekelijks sport (bij een club, vereniging of sportschool) blijft gelijk of neemt toe. In 2023 was dit 74%.
- Het percentage volwassenen dat minimaal wekelijks sport, blijft gelijk of neemt toe. In 2024 was dit 51%.
- Het aantal leden van sportverenigingen in Renswoude blijft gelijk of neemt toe.

Bronnen: vierjaarlijkse gezondheidsmonitors GGDrU

Resultaat V

Inwoners beschikken over voldoende (digitale) basisvaardigheden, zoals lezen, schrijven en rekenen om te kunnen deelnemen aan de samenleving.

1. **Activiteit:** We verlenen subsidie aan bibliotheek Z-O-U-T, aan het Taalhuis en aan VoorleesExpress om (digitale) basisvaardigen te bevorderen.
2. **Activiteit:** Om laaggeletterdheid te verminderen, richten we ons op de gezinsaanpak om op die manier een nieuwe generatie laaggeletterden te voorkomen.

Indicatoren:

- Het percentage inwoners dat laaggeletterd is, blijft gelijk of neemt af. Het percentage laaggeletterde inwoners in Renswoude bedroeg in 2024 7%.
Bron: www.basisvaardighedeninzicht.nl

- Het aantal deelnemers aan formeel taalonderwijs, het Taalcafé en de VoorleesExpress blijft gelijk of neemt toe. In 2024 was het aantal respectievelijk 3, 320 en 6.
- Het aantal behandelde vragen bij het Informatiepunt Digitale Overheid blijft gelijk of neemt toe. In 2024 zijn er 576 vragen behandeld.

Resultaat VI

Binnen het beleid en de activiteiten van de gemeente werken we inclusief (we hebben oog voor alle inwoners).

1. **Activiteit:** We stellen de lokale inclusieagenda vast en voeren de acties uit die hieruit voortkomen.

Resultaat VII

Inwoners zijn op de hoogte van de activiteiten, initiatieven en ondersteuning binnen het sociaal domein, zoals op het terrein van ontmoeten, sport en bewegen, cultuur en vrijwilligerswerk.

1. **Activiteit:** We zetten informatie hierover op de gemeentelijke website en houden de website up-to-date.
2. **Activiteit:** We delen informatie over het sociaal domein op de gemeentepagina's van de Heraut.

5.2 Kunst en cultuur

Doelstellingen

- Alle inwoners van Renswoude kunnen meedoen binnen hun mogelijkheden en beperkingen.
- De gemeente zet zich in voor de instandhouding van cultureel erfgoed.

Resultaat I

Inwoners kunnen deelnemen aan activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed.

1. **Activiteit:** We verlenen subsidies aan lokale verenigingen en organisaties.
2. **Activiteit:** De Open Monumentendag wordt jaarlijks georganiseerd, in toerbeurt samen met de gemeenten Woudenberg en Scherpenzeel.

Indicatoren:

- Inwoners zijn in staat gesteld om deel te nemen aan deze activiteiten.
- Jaarlijks is de Open Monumentendag georganiseerd binnen de samenwerkende gemeenten.

Resultaat II

We ondersteunen instandhouding van gemeentelijke monumenten.

1. **Activiteit:** Eigenaren met initiatieven voor restauratie en/of onderhoud zijn met subsidie tegemoetgekomen.
2. **Activiteit:** De monumentencommissie beoordeelt subsidieaanvragen van gemeentelijke monumenten in het kader van restauratie en onderhoud.
3. **Activiteit:** De monumentencommissie adviseert over aanvragen omgevingsvergunning ten aanzien van Monumenten.

5.3 Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Doelstelling

Volwassen inwoners met een kwetsbaarheid krijgen ondersteuning om zo lang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen en mee te doen aan het maatschappelijk leven.

Resultaat I

Voor iedere volwassen inwoner is tijdige en passende (preventieve) hulp beschikbaar.

1. **Activiteit:** Het Dorpsteam behandelt meldingen en aanvragen voor ondersteuning in het kader van de Wmo.
2. **Activiteit:** Maatschappelijk werk wordt ingezet als inwoners kortdurende begeleiding nodig hebben.
3. **Activiteit:** We houden zicht op de kwaliteit en beschikbaarheid van Wmo-voorzieningen en sturen bij als dit onvoldoende blijkt te zijn.
4. **Activiteit:** We breiden voorliggende voorzieningen uit, onder andere door de pilot van indicatievrije activiteiten op de kasteelboerderij verder vorm te geven en te borgen.
5. **Activiteit:** De zorg en ondersteuning kopen we gezamenlijk met Veenendaal en de regio in als dit meerwaarde heeft. De aanbesteding van bemoeizorg en maatschappelijke opvang wordt in gang gezet.

6. **Activiteit:** We werken samen met lokale en regionale partners aan sociale maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van eenzaamheid en vitaal ouder worden.
7. **Activiteit:** We voeren een Wmo-cliëntervaringsonderzoek uit en voeren verbeteringen door naar aanleiding van de resultaten.
8. **Activiteit:** Op basis van de uitkomsten van de ETHOS-telling dak en thuisloosheid, ondernemen we acties die aansluiten op het regionale actieplan dakloosheid.

Indicatoren:

- Inwoners waarderen de geboden Wmo-ondersteuning met minimaal een 7,5.
Bron: Het jaarlijkse gemeentelijk cliëntervaringsonderzoek
- Alle Wmo-meldingen worden na binnenkomst binnen 6 weken opgepakt.
Bron: Het gemeentelijke Wmo-overzicht.

Resultaat II

Er is ondersteuning beschikbaar voor inwoners die onbegrepen of verward gedrag vertonen en er wordt advies gegeven aan professionals die dit gedrag signaleren.

1. **Activiteit:** In nauwe samenwerking met de gemeenten Veenendaal en Rhenen geven we uitvoering aan het Advies- en Meldpunt onbegrepen gedrag.
2. **Activiteit:** We geven bekendheid aan het advies- en meldpunt onder professionals binnen onze gemeente.

Indicatoren:

- Alle signalen die bij het advies- en meldpunt onbegrepen gedrag binnenkomen worden opgevolgd.
- Er wordt tenminste één presentatie gegeven over het advies- en meldpunt, voor professionals.

Resultaat III

Mantelzorgers en vrijwilligers zijn in beeld en krijgen zo nodig ondersteuning.

1. **Activiteit:** Het Dorpsteam/welzijnswerk ondersteunt mantelzorgers, onder andere door het mantelzorgcompliment, begeleiding en respijtzorg.
2. **Activiteit:** We ondersteunen initiatieven die de positie van vrijwilligers versterken, onder andere via het vrijwilligerspunt.

Indicator:

- Het aantal mantelzorgers dat we in beeld hebben bij de gemeente of het Mantelzorgpunt, neemt toe. Het aantal in 2023 was 90 (mantelzorgwaardering, hulpvragen mantelzorg, doorverwijzing mantelzorg).
Bron: Interne rapportage Wet maatschappelijke ondersteuning en rapportage Stichting Welzijn en ondersteuning Scherpenzeel en Renswoude.

5.4 Jeugd

Doelstelling

Alle jeugdigen in Renswoude groeien veilig en gezond op.

Resultaat I

Kinderen die in hun ontwikkeling bedreigd worden, hebben we vroegtijdig in beeld en krijgen de juiste ondersteuning.

1. **Activiteit:** We werken nauw samen met basisscholen, kinderopvang, leerplicht en jeugdgezondheidszorg, door bijvoorbeeld deel te nemen aan ondersteuningsoverleggen van de scholen.
2. **Activiteit:** We verlenen subsidie aan de kinderopvangorganisatie voor het reguliere peuteraanbod.
3. **Activiteit:** We onderzoeken de mogelijkheid van Voorschoolse Educatie (VE) op een locatie in Renswoude.
4. **Activiteit:** We investeren samen met scholen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg en bibliotheek in aanvullende activiteiten en programma's voor kinderen met taalachterstanden en verlenen daar subsidie voor (zoals de verlengde schooldag).
5. **Activiteit:** We faciliteren en monitoren de samenwerking met en afspraken tussen het Dorpsteam en de scholen, kinderopvang en GGD over signalering, verwijzing en ondersteuning van peuters en kleuters met (risico op) ontwikkelingsachterstanden.

Indicator:

- Binnen het aantal kinderen met een VVE-indicatie stijgt het aantal gebruikers van VE (2 in 2024).
Bron: Jaarrapportage VVE (voor- en vroegschoolse educatie)

Resultaat II

Er is voor ieder kind met een zorgbehoefte een kwalitatief jeugdhulpaanbod beschikbaar.

1. **Activiteit:** We bekostigen de Bedrijfvoeringsorganisatie voor de uitvoer van inkoop en contractmanagement.
2. **Activiteit:** We handelen naar de ontwikkelingen omtrent de Hervormingsagenda Jeugd en de deskundigencommissie onder leiding van Tamara van Ark en spelen hier lokaal en regionaal op in.
3. **Activiteit:** Het Dorpsteam werkt stevig samen met het Regionale Veiligheidsteam.

Indicatoren:

- De deelname aan het cliëntvervalsonderzoek jeugd stijgt met 10%. In 2024 nam 25% van de jongeren en 10% van de ouders deel aan het onderzoek.
- Cliënten waarderen de geboden ondersteuning met minimaal een 7,5.
Bronnen: het gemeentelijk cliëntvervalsonderzoek

Resultaat III

De toename van de kosten van de Jeugdwet is zoveel mogelijk beperkt.

1. **Activiteit:** We gaan regionaal aan de slag met kostenbesparende projecten met behoud van kwaliteit.
2. **Activiteit:** We zetten lokaal acties uit om besparingen tot stand te brengen en zet onder meer in op kortere (behandel)trajecten.

Indicator:

- De autonome ontwikkeling van de jeugdhulpkosten blijft gelijk of daalt.
Bron: Jaarrapportage 2026 Jeugdhulpregio JeugdFV

Resultaat IV

Er is preventief aanbod voor jongeren gericht op het verminderen van middelengebruik.

1. **Activiteit:** De jongerenwerker gaat in gesprek met jongeren en ouders/verzorgers over het gebruik en tolereren van alcohol, roken en drugs.
2. **Activiteit:** We werken samen met de jongerenwerker aan het verminderen van het alcohol- en drugsgebruik door jongeren onder de 18 jaar.

Indicatoren:

- Het percentage ouder(s)/verzorger(s) dat alcoholgebruik van jongeren onder de 18 jaar goedkeurt, neemt af (in 2023 betrof het 49%).
- Het percentage jongeren onder de 18 jaar dat in de afgelopen 4 weken wel eens 5 of meer glazen alcohol heeft gedronken neemt af (in 2023 betrof het 26%).

Bron: Gezondheidsmonitor jeugd 2023 (de volgende gezondheidsmonitor jeugd is 2027)

Resultaat V

Er is passende ondersteuning beschikbaar voor leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen reizen.

1. **Activiteit:** We behandelen aanvragen voor het leerlingenvervoer, waarbij de focus ligt op zo zelfstandig mogelijk reizen. Bij elke nieuwe aanvraag wordt hierover het gesprek gevoerd.
2. **Activiteit:** We werken samen met één vervoerder om het aangepast vervoer (taxivervoer) te verzorgen en geven hier sturing op.

Indicator:

- Het aantal leerlingen dat leerlingenvervoer in de vorm van groepsvervoer heeft neemt niet toe. In schooljaar 2024-2025 waren dit 21 leerlingen.

5.5 Participatie

Doelstelling

Alle inwoners van Renswoude doen mee binnen hun mogelijkheden en beperkingen en voorzien zoveel mogelijk in het eigen onderhoud.

Resultaat I

Inwoners die niet in staat zijn om in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien, worden bijgestaan door de gemeente.

- Activiteit:** We geven uitvoering aan de Participatiewet (verschillende soorten uitkeringen, bijzondere bijstand en andere vormen van begeleiding) via de gemeente Veenendaal en geven opdracht voor de verdere beleidsontwikkeling.
- Activiteit:** Samen met Veenendaal en Rhenen nemen we deel aan de gemeenschappelijke regeling van het sociaal werkbedrijf IW4.
- Activiteit:** Samen met Veenendaal geven we uitvoering aan de Wet inburgering.
- Activiteit:** We verkennen (met Veenendaal en Rhenen) het in eigen beheer uitvoeren van de minimaregelingen.

Indicatoren:

- Inwoners waarderen de geboden ondersteuning vanuit de Participatiewet met minimaal een 7,5 (2024: 7,9).
Bron: Klantervaringsmeting 2024 Participatiewet gemeente Veenendaal
- Het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de Grebbepas blijft tenminste gelijk. In 2024 zijn 117 passen verstrekt.
Bron: Dashboard Grebbepas

Resultaat II

Inwoners met financiële zorgen, problemen en schulden krijgen in een vroeg stadium de juiste ondersteuning.

- Activiteit:** We financieren en faciliteren de schuldhulpverlening in de vorm van het Budgetloket.
- Activiteit:** We verlenen subsidie voor een preventief, informeel aanbod (IDH Schuldhulp en de Formulierenbrigade) in goede samenhang met het Dorpsteam en het Budgetloket.
- Activiteit:** We volgen het Nationaal Programma Armoede en Schulden door basisdienstverlening voor schuldhulp op te zetten en 1 persoonlijk overzicht van schulden mogelijk te maken.

Indicator:

- Het aantal inwoners met (beginnende) schulden dat vroegtijdig met de gemeente in contact komt door de nieuwe aanpak vroegsignalering schulden stijgt. In 2024 zijn er 20 contactpogingen geweest en hebben 5 inwoners hulp geaccepteerd.
Bronnen: Dashboards vroegsignalering, formulierenbrigade, IDH Schuldhulp

Financiële overzichten baten en lasten programma Samenleving

Programma Samenleving	2026	2027	2028	2029
Totaal lasten	6.690.284	6.670.578	6.874.818	6.898.718
Totaal baten	1.076.760	1.012.403	1.016.203	1.016.203
Saldo voor bestemming	-5.613.524	-5.658.175	-5.858.615	-5.882.515
Toevoeging reserves	150.000	100.000	100.000	100.000
Onttrekking reserves	125.114	125.114	125.114	125.114
Saldo reserves	-24.886	25.114	25.114	25.114
Saldo na bestemming	-5.638.410	-5.633.061	-5.833.501	-5.857.401

Programma Samenleving							
Doelstelling	Lasten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
5.1	Sociale infrastructuur	909.477	-388	909.089	884.127	1.056.583	1.052.046
5.2	Kunst en cultuur	19.493	-1.293	18.200	18.184	18.208	18.187
5.3	Wet maatschappelijke ondersteuning	1.086.262	56.226	1.142.488	1.139.655	1.145.198	1.151.043
5.4	Jeugd	2.983.798	100.993	3.084.790	3.085.515	3.100.978	3.113.154
5.5	Participatie	1.522.150	13.567	1.535.717	1.543.096	1.553.851	1.564.288
	Subtotaal lasten:	6.521.180	169.104	6.690.284	6.670.578	6.874.818	6.898.718
Doelstelling	Baten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
5.1	Sociale infrastructuur	231.160	-	231.160	166.803	166.803	166.803
5.2	Kunst en cultuur	-	600	600	600	600	600
5.3	Wet maatschappelijke ondersteuning	27.500	3.800	31.300	31.300	35.100	35.100
5.4	Jeugd	13.000	-4.800	8.200	8.200	8.200	8.200
5.5	Participatie	805.500	-	805.500	805.500	805.500	805.500
	Subtotaal baten:	1.077.160	-400	1.076.760	1.012.403	1.016.203	1.016.203
	Saldo voor bestemming	-5.444.020	-169.504	-5.613.524	-5.658.175	-5.858.615	-5.882.515
	Toevoegingen reserves	225.000	-75.000	150.000	100.000	100.000	100.000
	Onttrekkingen reserve	125.114	-	125.114	125.114	125.114	125.114
	Subtotaal reserves:	-99.886	75.000	-24.886	25.114	25.114	25.114
	Saldo na bestemming	-5.543.906	-94.504	-5.638.410	-5.633.061	-5.833.501	-5.857.401

Toelichting op de wijzigingen:

Wet maatschappelijke ondersteuning

Lasten

Binnen dit subprogramma zijn de lasten gestegen. De belangrijkste oorzaak is een toename van de uitgaven voor huishoudelijke hulp en dagbesteding, gebaseerd op realisatiecijfers 2025. Ook is budget toegevoegd voor maatschappelijke opvang, waar de kosten oplopen. Daartegenover zijn enkele posten verlaagd of doorgeschoven, zoals bij hulpmiddelen en adviezen van derden. Per saldo bedraagt de bijraming € 56.266.

Jeugd

Lasten

Binnen dit subprogramma is sprake van een bijraming van € 100.993. Dit komt met name door hogere lasten bij jeugdbescherming, waar extra middelen nodig zijn om de dienstverlening te kunnen voortzetten. Daarnaast zijn de salariskosten en bijdragen aan de jeugdgezondheidszorg aangepast op basis van de actuele begroting en afspraken met de GGDrU. Verder is budget doorgeschoven van 2025 naar 2026 voor de inzet van een jongerenwerker. Dit betreft een pilot, waardoor dit budget na 2026 niet structureel in de begroting is verwerkt. Tegenover deze ophogingen staan enkele aframingen, onder meer bij subsidies. Per saldo leidt dit tot de genoemde bijraming.

Participatie

Lasten

Binnen dit subprogramma stijgen de lasten door een hogere bijdrage aan de sociale werkvoorziening IW4.

Mutaties reserves

Toevoegingen

De toevoegingen aan de Bestemmingsreserve Sociaal domein zijn aangepast, zodat de reserve uitkomt op de beoogde (en tevens maximale) stand van € 800.000 per 1 januari 2027.

6 Programma Economische ontwikkeling en toerisme

Dit programma draagt bij aan de ontwikkeling van een gezonde, lokale economie in ons dorp en daarmee aan de leefbaarheid. We willen de (toeristische) bekendheid van Renswoude behouden. Voor inwoners en (dag & verblijf) bezoekers willen we de toeristische voorzieningen in onze gemeente behouden.

Maatschappelijk effect

- Een vitale lokale economie en aantrekkelijk toeristisch aanbod dragen bij aan de leefbaarheid van Renswoude en het behoud van voorzieningen voor inwoners en bezoekers.

Kaderstellende beleidsnota's

- Verordening op de heffing en invordering toeristenbelasting

Verbonden partijen

- Regio Foodvalley
- Regionaal Bureau Toerisme

6.1 Ontwikkeling lokale bedrijfsleven

Doelstelling

- Lokale bedrijven een vestigingslocatie bieden binnen Renswoude.

Resultaat I

Er is ruimte beschikbaar voor lokale ondernemers op Groot Overeem II.

1. **Activiteit:** We faciliteren bestaande en potentiële nieuwe ondernemers actief bij de start van de uitgifte van Groot Overeem II nu het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. Dit doen we onder andere door ondernemers te ondersteunen bij het invullen van de benodigde administratie voor de aanvraag.

Indicator:

- Het faciliteren van bestaande en potentiële nieuwe ondernemers bij de start van de uitgifte van Groot Overeem II is een succes als de begeleiding door de gemeente als positief is ervaren

Bron: Tevredenheidsenquête onder partijen die door de gemeente bij de aanvraag geholpen zijn

Resultaat II

Er is goed contact met lokale ondernemers en de ondernemersvereniging.

1. **Activiteit:** Het organiseren van werkbezoeken aan bedrijven door het college in 2026.
2. **Activiteit:** Er is jaarlijks overleg van het college met het bestuur van de Ondernemers Vereniging Renswoude.

6.2 Recreatie en toerisme

Doelstelling

- Dag- en verblijfsrecreatie mogelijkheden behouden.

Resultaat I

Het provinciale Wandelroutenetwerk en Fietsroutenetwerk is geactualiseerd en opgeleverd in 2026.

1. **Activiteit:** Voor Renswoude zijn de routes nagekeken en opmerkingen zijn verwerkt in de nieuwe routes. De werkzaamheden zijn gestart in 2025.

Resultaat II

We promoten de naamsbekendheid van Renswoude als recreatieve en toeristische locatie bestemming.

1. **Activiteit:** We nemen deel aan het provinciaal project Merkversterking Grebbelinie (2025-2026) in samenwerking met Grebbelinie Bezoekerscentrum Renswoude en de Provincie Utrecht.
2. **Activiteit:** We faciliteren subsidieaanvragen die recreatie en toerisme bevorderen.

Indicator:

- Aangezien dagtoerisme moeilijk te meten is, kiezen we voor het aantal overnachtingen als indicator van het beleid. We spreken van een succesvol beleid als het aantal toeristische overnachtingen (berekend op basis van de toeristenbelasting) in 2026 met 3% is gestegen ten opzichte van 2024.

Financiële overzichten baten en lasten programma Economische ontwikkeling en toerisme

Programma Economische ontwikkeling en toerisme		2026	2027	2028	2029		
Totaal lasten		189.597	83.497	83.663	83.663		
Totaal baten		75.450	94.450	113.450	132.450		
Saldo voor bestemming		-114.147	10.953	29.787	48.787		
Toevoeging reserves		-	-	-	-		
Onttrekking reserves		-	-	-	-		
Saldo reserves		0	0	0	0		
Saldo na bestemming		-114.147	10.953	29.787	48.787		
Programma Economische ontwikkeling en toerisme							
Doelstelling	Lasten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
6.1	Ontwikkeling lokale bedrijfsleven	5.850	-	5.850	5.000	5.150	5.150
6.2	Recreatie en toerisme	184.513	-766	183.747	78.497	78.513	78.513
	Subtotaal lasten:	190.363	-766	189.597	83.497	83.663	83.663
Doelstelling	Baten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
6.1	Ontwikkeling lokale bedrijfsleven	57.400	18.000	75.400	94.400	113.400	132.400
6.2	Recreatie en toerisme	50	-	50	50	50	50
	Subtotaal baten:	57.450	18.000	75.450	94.450	113.450	132.450
	Saldo voor bestemming	-132.913	18.766	-114.147	10.953	29.787	48.787
	Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
	Onttrekkingen reserve	-	-	-	-	-	-
	Subtotaal reserves:	0	0	0	0	0	0
	Saldo na bestemming	-132.913	18.766	-114.147	10.953	29.787	48.787

Toelichting op de wijzigingen:**Ontwikkeling lokale bedrijfsleven****Baten**

De toeristenbelasting is de afgelopen jaren niet geïndexeerd. Om het tarief in lijn te brengen met het landelijk gemiddelde, wordt het tarief gedurende zeven jaren jaarlijks met € 0,25 per persoon per nacht verhoogd. Na deze periode sluit het tarief aan bij het huidige gemiddelde in Nederland. De baten stijgen hierdoor van circa € 75.000 in 2026 tot circa € 132.000 in 2029.

Recreatie en toerisme**Lasten**

Binnen dit subprogramma zijn eenmalig voor 2026 extra lasten geraamd voor subsidieverlening aan bibliotheek en/of aan sociale en culturele instellingen. De bijbehorende baten worden ontvangen als decentrale uitkering bij de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds (hoofdstuk 8.1)

7 Programma inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie

Dit programma draagt bij aan het versterken van het vertrouwen in de overheid en de rechtstaat. Het college vindt het daarbij essentieel dat de gemeente transparant, bereikbaar en beschikbaar is en communiceert in begrijpelijke taal. Het college heeft verbetering van de contacten met inwoners over de volle breedte als speerpunt benoemd voor de periode 2022 – 2026. Maar het college vindt ook dat bestuur en organisatie voldoende moeten zijn toegerust om de gemeentelijke taken en beleid adequaat uit te voeren en te voldoen aan de eisen die onze toezichhouders daaraan stellen. Denk daarbij aan het bewaken van de basisregistratie persoonsgegevens (BRP), uitgiften van paspoorten en rijbewijzen. Maar ook aan het rechtmatig organiseren van verkiezingen en het afhandelen van meldingen, bezwaren en beschikbaar stellen van informatie (uitvoering van de Wet Open Overheid).

Het college zet in op een consistente wijze van toezicht en handhaving van de regels. Het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving, bezwaar en beroep, maar ook politie-inzet en inzet van andere hulpdiensten, dragen bij aan een betrouwbare overheid als inwoners zien dat gelijke gevallen gelijk worden gehandeld. Dat zichtbaar wordt opgetreden wanneer dat noodzakelijk is. Daarvoor is actueel beleid en een omgevingsplan nodig dat is aangepast op de nieuwe Omgevingswet.

Renswoude is een gemeente waar inwoners, ondernemers en bezoekers veilig zijn en zich veilig voelen. Hiertoe werkt het college intensief samen met diverse partners om dit zo goed mogelijk te waarborgen. In 2023 stelde de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsplan (IVP) vast. Dit plan is ontwikkeld in samenwerking met de gemeenten Veenendaal, Rhenen, Wijk bij Duurstede en Utrechtse Heuvelrug, de politie en het Openbaar Ministerie, en bevat onze veiligheidsdoelen. Ook in 2026 blijven we ons inzetten voor de thema's uit het IVP, met speciale aandacht voor ondermijning, digitale veiligheid en maatschappelijke onrust. Daarnaast leggen we lokaal extra nadruk op High Impact Crimes, Zorg & Veiligheid, en ondermijning. Deze focus is uitgewerkt in een tweejarig uitvoeringsprogramma met specifieke acties. Tot slot werken we aan een integere overheid, door het integer handelen van bestuurders en ambtelijke organisatie te bevorderen en klachten zorgvuldig af te handelen.

Ten aanzien van de opvang van vluchtelingen zijn menswaardige opvang, samenwerking met inwoners en gastgezinnen de belangrijkste aandachtspunten.

Huisvesting van de gemeente dient te voldoen aan alle wettelijke vereisten. Veiligheid, toegankelijkheid, gezondheid en klimaatneutraliteit staan hierbij voorop. Arbowetgeving en Rijkshuisvestingsvereisten zijn van toepassing.

Maatschappelijk effect

- Dienstverlening aan de inwoner en ondernemer wordt geleverd conform de visie op dienstverlening.
- De inwoner voelt zich veilig in de openbare ruimte van de gemeente.

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Plaatselijke Verordening 2024
- Gezamenlijk Integraal Veiligheidsplan Heuvelrug 2023-2026
- Nota parkeernormen (2016)
- Beleidsplan VTH (2023)
- Welstandsnota (2012)
- Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht (2016)

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
- Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU)

7.1 Algemene plaatselijke verordening, Openbare orde en veiligheid, Vergunningverlening (bouw/onroerend goed en evenementen)

Doelstelling

Het waarborgen van een veilige en ordelijke samenleving, zodat men zich veilig voelt in het dagelijks leven en de openbare ruimte.

Resultaat I

Het beleid Vergunningen Toezicht Handhaving is op orde en actueel en sluit aan op de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging.

1. **Activiteit:** Het jaarverslag 2025 en uitvoeringsprogramma 2027 actualiseren en vaststellen.

Indicator:

- Het jaarverslag 2025 is voor 1 april 2026 vastgesteld.
- Het uitvoeringsprogramma 2027 is in 2026 vastgesteld.

Resultaat II

Ontheffing stookvergunningen kunnen digitaal worden aangevraagd via de website.

1. **Activiteit:** Digitaliseren aanvraag via webformulier.

Indicator:

- Een ontheffing stookvergunning kan in 2026 digitaal worden opgevraagd.

Resultaat III

De informatie op de website over vergunningen is actueel en duidelijk.

1. **Activiteit:** Uitvoeren klantonderzoek over ervaring website voor vergunningen.
2. **Activiteit:** Aanpassen website op basis van analyse klantonderzoek.

Resultaat IV

Omgevingsplanactiviteiten (OPA's) zonder planwijzigingen tijdens aanvraag worden in 2026 binnen de gestelde wettelijke termijnen afgehandeld.

1. **Activiteit:** Omgevingsvergunningen worden getoetst en besloten.

Indicator:

- 80% van de omgevingsvergunningen wordt binnen de gestelde wettelijke termijn afgehandeld.

Resultaat V

Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's) en principeverzoeken worden in 2026 binnen redelijke termijn afgehandeld.

1. **Activiteit:** Buitenplanse omgevingsvergunningen worden getoetst en besloten.
2. **Activiteit:** Principeverzoeken worden getoetst en besloten.

Indicator:

- BOPA's en principeverzoeken worden binnen 6 maanden afgehandeld.

Resultaat VI

De Algemene plaatselijke verordening is geactualiseerd en aangevuld met nieuwe beleidsregels waar nodig.

1. **Activiteit:** beleid uitstalregels dorpshart vaststellen.
2. **Activiteit:** aanpassen Algemene plaatselijke verordening aan nieuwe inzichten vanuit uitvoering.

Indicator:

- De Algemene plaatselijke verordening is geactualiseerd en vastgesteld.

Resultaat VII

Jongeren, senioren en ondernemers van Renswoude zijn in 2026 beter weerbaar tegen cybercrime en digitale dreigingen.

1. **Activiteit:** Jaarlijks één voorlichtingsbijeenkomst gericht op jongeren, senioren of ondernemers.
2. **Activiteit:** Cyberchallenge (e-learning) actief onder de aandacht brengen bij inwoners om bewustwording te vergroten.
3. **Activiteit:** Aansluiten bij ten minste één landelijke campagne met aandacht voor dit thema (bijv. #echtnietvandaag of de Week van de Veiligheid).

Indicator:

- Het aantal meldingen van cybercrime door jongeren, senioren en ondernemers blijft in 2026 gelijk of neemt af ten opzichte van 2025 (CBS/Politie).

Resultaat VIII

Het aantal (pogingen tot) High Impact Crimes in Renswoude is in 2026 stabiel gebleven of afgenomen.

1. **Activiteit:** Uitbreiden en versterken van WhatsApp-buurtpreventiegroepen en jaarlijkse bijeenkomst met beheerders.
2. **Activiteit:** Organiseren van acties tijdens de Donkere Dagen en deelname aan de Week van de Veiligheid.

Indicator:

- Het aantal geregistreerde High Impact Crimes (woninginbraken, overvallen en straatroven) in Renswoude is in 2026 gedaald t.o.v. 2025 (CBS/Politie).

Resultaat IX

Ondermijnende criminaliteit wordt beter zichtbaar gemaakt en tegengegaan in Renswoude.

1. **Activiteit:** Jaarlijks één awareness-training voor medewerkers én aanbieden van een congres met verschillende workshops.
2. **Activiteit:** Activiteit: Jaarlijks één campagne vanuit Meld Misdaad Anoniem om inwoners en ondernemers te stimuleren signalen te melden.
3. **Activiteit:** Minimaal één integrale controle per jaar in samenwerking met politie en ketenpartner.

Indicator:

- Het aantal signalen van ondermijning dat via Meld Misdaad Anoniem of partners is binnengekomen is in 2026 toegenomen ten opzichte van 2025, en binnen de gemeentelijke organisatie is meer aandacht voor ondermijning.

7.2 Burgerzaken

Burgerzaken heeft als kerntaak het uitvoeren van wettelijke en dienstverlenende taken rondom de persoonlijke levenssfeer van inwoners.

Doelstellingen

- Betrouwbare en veilige persoonsgegevens.
- Toegankelijke en klantgerichte dienstverlening.

Resultaat I

Een actuele en foutloze BRP, zodat de basisgegevens van inwoners overal in de overheid correct gebruikt worden.

Indicator:

- Een positieve waardering door de toezichhouders over 2026.

Resultaat II

Inwoners worden snel, duidelijk en vriendelijk geholpen, zowel fysiek aan de balie als digitaal.

Indicator:

- Burgerzaken voldoet in 2026 aan servicenorm.

Resultaat III

Verbeterde digitale dienstverlening.

Indicator:

- De website van de gemeente heeft in 2026 meer digitale producten dan in 2025.

Resultaat IV

De klanttevredenheid is in 2026 hetzelfde als in 2025.

Indicator:

- Er zijn over 2026 niet meer klachten over de dienstverlening dan in 2025.

Resultaat V

Foutloos uitgevoerde gemeenteraadsverkiezing 2026.

Indicator:

- Er zijn in 2026 geen klachten van inwoners en bedrijven over de uitvoering van de Kieswet.

7.3 Oekraïense vluchtelingen

De gemeente is verantwoordelijk voor huisvesting, inkomen, onderwijs en zorg voor vluchtelingen. Maar ook voor hun arbeidsomstandigheden. De opvang van ongeveer 120 Oekraïense vluchtelingen in Renswoude is alleen mogelijk in nauwe samenwerking met de inwoners van Renswoude. Het behoud van draagvlak door het adequaat uitvoeren en nemen van de gemeentelijke verantwoordelijkheid draagt bij aan het vertrouwen in de gemeente en de rechtstaat. De bekostiging van deze opvang door het Rijk is nog niet bekend voor de jaren 2026 en verder. De baten zijn om deze reden niet verwerkt in de begroting 2026.

Doelstellingen

- Dienstverlening aan de inwoner en ondernemer wordt geleverd conform de visie op dienstverlening.
- De inwoner voelt zich veilig in de openbare ruimte van de gemeente.

Resultaat I

We bieden passende en effectieve opvang en ondersteuning aan Oekraïense vluchtelingen, die in de gemeente Renswoude worden opgevangen.

1. **Activiteit:** We stellen woonruimte beschikbaar en investeren in nieuwe opvangmogelijkheden zoals tijdelijke woningen.
2. **Activiteit:** We investeren in communicatie om het verblijf van de Oekraïense inwoners zo soepel mogelijk te laten verlopen.
3. **Activiteit:** Bieden van maatschappelijke en psychosociale ondersteuning van vluchtelingen door Oekraïense hulpverleners.

Indicator:

- Alle ingeschreven Oekraïners zijn in 2026 gehuisvest.

Bron: Gemeentelijke administratie

Resultaat II

In 2026 is het draagvlak voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in stand gebleven.

1. **Activiteit:** Uitvoeren van de Verordening tegemoetkoming particuliere opvang Oekraïners.
2. **Activiteit:** Regelmatige bijeenkomsten met gastgezinnen en gemeente.
3. **Activiteit:** Bieden van maatschappelijke en psychosociale ondersteuning van vluchtelingen door Oekraïense hulpverleners.
4. **Activiteit:** Versterken van de zelfredzaamheid van Oekraïense gezinnen in de Nederlandse samenleving, met aandacht voor de voorbereiding op een mogelijke terugkeer.

Indicator:

- Alle ingeschreven Oekraïners zijn in 2026 gehuisvest.

Bron: Gemeentelijke administratie

Financiële overzichten baten en lasten programma inwoners, OOV, bestuur en organisatie

Programma Inwoners, Openbare Orde en Veiligheid, Bestuur en Organisatie	2026	2027	2028	2029
Totaal lasten	1.133.504	1.147.625	1.158.595	1.163.822
Totaal baten	449.000	449.000	449.000	449.000
Saldo voor bestemming	-684.504	-698.625	-709.595	-714.822
Toevoeging reserves	-	-	-	-
Onttrekking reserves	400.022	700.022	450.022	375.022
Saldo reserves	400.022	700.022	450.022	375.022
Saldo na bestemming	-284.482	1.397	-259.573	-339.800

Programma Inwoners, OOV, bestuur en organisatie							
Doelstelling	Lasten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
7.1	APV, OOV, vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)	717.650	143.625	861.275	866.754	872.995	872.168
7.2	Burgerzaken	83.798	-	83.798	83.798	83.798	83.798
7.3	Oekraïense vluchtelingen	167.437	20.994	188.431	197.073	201.802	207.856
	Subtotaal lasten:	968.885	164.619	1.133.504	1.147.625	1.158.595	1.163.822
Doelstelling	Baten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
7.1	APV, OOV, vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)	318.000	2.000	320.000	320.000	320.000	320.000
7.2	Burgerzaken	129.000	-	129.000	129.000	129.000	129.000
7.3	Oekraïense vluchtelingen	-	-	-	-	-	-
	Subtotaal baten:	447.000	2.000	449.000	449.000	449.000	449.000
	Saldo voor bestemming	-521.885	-162.619	-684.504	-698.625	-709.595	-714.822
	Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
	Onttrekkingen reserve	400.022	-	400.022	700.022	450.022	375.022
	Subtotaal reserves:	400.022	0	400.022	700.022	450.022	375.022
	Saldo na bestemming	-121.863	-162.619	-284.482	1.397	-259.573	-339.800

Toelichting op de wijzigingen:

APV, OOV, vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)

Lasten

Binnen dit subprogramma is sprake van een bijraming van € 143.625. Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere lasten voor handhaving en vergunningverlening, waar extra inhuur van personeel en advieskosten nodig zijn. Ook de kosten voor crisisbeheersing vallen hoger uit door aanvullende afspraken met de GGDrU en een hogere bijdrage aan de gemeente Veenendaal. Daarnaast is sprake van een structurele verhoging van de subsidie aan Bureau Halt en hogere personeelskosten binnen de uitvoering van openbare orde en veiligheid.

Oekraïense vluchtelingen

Lasten

De lasten binnen dit subprogramma zijn opgehoogd doordat de salarislasten zijn geactualiseerd op basis van de recent vastgestelde CAO-stijgingen.

8 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Binnen de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen zijn inkomsten die direct samenhangen met een bepaald beleidsveld, zoals de opbrengsten uit afvalinzameling, leges voor vergunningen, rioolheffing of de uitgifte van reisdocumenten. Deze middelen zijn opgenomen binnen de betreffende programma's en verlagen daar het saldo van baten en lasten.

Algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich doordat zij vrij aanwendbaar zijn. De besteding ervan is niet gebonden aan een specifiek programma of beleidsdoel. Zij vormen de financiële dekking voor de uitgaven binnen de programma's. De algemene dekkingsmiddelen worden in de begroting onderverdeeld in de voorgeschreven categorieën en de post onvoorzien.

In dit hoofdstuk lichten wij de algemene dekkingsmiddelen toe.

Verbonden partijen

- Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT)
- Archief Eemland

Financiële overzichten baten en lasten programma algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien		2026	2027	2028	2029		
Totaal lasten		5.910.221	6.400.609	6.597.135	6.911.767		
Totaal baten		11.910.708	12.130.146	12.291.705	12.828.281		
Saldo voor bestemming		6.000.487	5.729.537	5.694.570	5.916.514		
Toevoeging reserves		-	-	-	-		
Onttrekking reserves		350.000	550.000	872.000	1.668.600		
Saldo reserves		350.000	550.000	872.000	1.668.600		
Saldo na bestemming		6.350.487	6.279.537	6.566.570	7.585.114		
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vennootschapsbelasting, onvoorzien							
Doelstelling	Lasten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
8.1	Algemene uitkering	-	-	-	-	-	-
8.2	Dividend en rente	43.835	-21.864	21.971	310.844	132.179	-27.103
8.3	Lokale heffingen (niet-gebonden besteding)	92.000	-	92.000	92.000	92.000	92.000
8.4	Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
8.5	Overhead	4.953.756	842.494	5.796.250	5.952.212	6.091.629	6.170.926
8.6	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
8.7	Onvoorzien	794.000	-794.000	-	45.553	281.327	675.944
	Subtotaal lasten:	5.883.591	26.630	5.910.221	6.400.609	6.597.135	6.911.767
Doelstelling	Baten	2026 na voorjaarsrapportage	Wijzigingen	2026 na wijzigingen	2027	2028	2029
8.1	Algemene uitkering	10.317.000	82.000	10.399.000	10.606.000	10.743.000	11.254.000
8.2	Dividend en rente	163.000	-	163.000	163.000	163.000	163.000
8.3	Lokale heffingen (niet-gebonden besteding)	1.249.500	26.000	1.275.500	1.298.000	1.319.000	1.341.000
8.4	Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
8.5	Overhead	68.387	4.821	73.208	63.146	66.705	70.281
8.6	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
8.7	Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
	Subtotaal baten:	11.797.887	112.821	11.910.708	12.130.146	12.291.705	12.828.281
	Saldo voor bestemming	5.914.296	86.191	6.000.487	5.729.537	5.694.570	5.916.514
	Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
	Onttrekkingen reserve	872.000	-522.000	350.000	550.000	872.000	1.668.600
	Subtotaal reserves:	872.000	-522.000	350.000	550.000	872.000	1.668.600
	Saldo na bestemming	6.786.296	-435.809	6.350.487	6.279.537	6.566.570	7.585.114

Toelichting op de wijzigingen:

Dividend en rente

Lasten

In 2026 is sprake van een aframing van € 21.864. Dit hangt samen met een correctie op de rentelasten voor de financiering van lopende investeringen en het Meerjaren Investeringsplan. Door verschuivingen in de startjaren van investeringen (veelal naar latere jaren) vallen de rentelasten in 2026 lager uit, maar nemen zij in 2027 juist toe.

Overhead

Lasten

Binnen dit subprogramma is sprake van een bijraming van € 842.494. Dit komt vooral door de actualisatie van de salarislasteren op basis van de CAO-stijgingen, inclusief de jaarlijkse periodieken (tot aan de eindtrede van de loonschaal) en de vacatureruimte. Daarnaast zijn er extra middelen nodig voor personeel, en is sprake van structurele ophogingen voor software en ICT. De stijging van de ICT-lasten hangt samen met herijkte afspraken met de gemeente Veenendaal. In de afgelopen jaren zijn de werkelijke kosten niet volledig doorberekend. Vanaf nu gebeurt dit wel.

Onvoorzien

Lasten

Hier is sprake van een aframing doordat het centrale personeelsbudget is toegedeeld aan de juiste subprogramma's, zoals Overhead. Hiermee wordt de monitoring van de personeelslasten verbeterd en worden administratieve begrotingsoverschrijdingen voorkomen.

Algemene uitkering

Baten

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is bijgesteld en sluit aan bij de bedragen zoals opgenomen in de meicirculaire. Voor de maatstaf 'Huishoudens met laag inkomen met drempel' bestaat onzekerheid over zowel het aantal huishoudens als het financiële effect voor de algemene uitkering. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is het aandeel van deze maatstaf daarom niet volledig meegenomen in de geraamde baten. Met de decembercirculaire verwachten wij hierover meer zekerheid te ontvangen.

Lokale heffingen (niet-gebonden bestedingen)

Baten

De opbrengsten uit onroerendezaakbelasting zijn naar boven bijgesteld op basis van de voortgangsrapportage van GBLT over de eerste maanden van 2025. Ook is rekening gehouden met de areaaluitbreiding door oplevering van 50 woningen per jaar.

Mutaties reserves

Onttrekkingen

In de begroting 2026 was een onttrekking uit de algemene reserve voorzien om dit bedrag toe te voegen aan de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen. Omdat de bijbehorende investering is doorgeschoven naar latere jaren, wordt deze reservemutatie uitgesteld. In plaats daarvan is in 2026 een onttrekking van € 350.000 uit de algemene reserve geraamd ter dekking van het begrotingstekort. Voor 2027 wordt eenzelfde onttrekking van € 550.000 voorzien. In 2028 en 2029 vinden onttrekkingen plaats die wél worden toegevoegd aan de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen, in lijn met de investeringsplanning.

9 Paragrafen

9.1 Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen en kostendekkendheid van de heffingen en leges uiteengezet. Ook wordt de onroerendezaakbelasting (OZB) beschreven en wordt ingegaan op het kwijscheldingsbeleid. De gemeentelijke heffingen zijn een kleinere bron van inkomsten in vergelijking met de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Er zijn twee gemeentelijke heffingen; rechten en belastingen. Bij rechten is sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten die de gemeente maakt voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: niet meer dan honderd procent kostendekkendheid. Bij belastingen is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente.

Belastingen:

- Onroerendezaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
- Rioolheffingen
- Marktgeden
- Begrafenisrechten
- Leges

Lastenontwikkeling voor onze inwoners in het komende jaar

In onderstaande overzichten is aangegeven hoe de ontwikkeling van de lastendruk voor het nieuwe begrotingsjaar is, daarbij rekening houdend met de voorgestelde opbrengstverhogingen. Ter vergelijking is ook de lastendruk van het voorgaande begrotingsjaar weergegeven. Definitieve tarieven worden berekend bij het vervaardigen van de belastingverordeningen. In december 2025 worden de tarieven voor de diverse belastingen en leges, ter vaststelling aangeboden aan de raad, via de belastingverordeningen.

Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer inwoners onoverkomelijke problemen hebben met het voldoen van gemeentelijke belastingen bestaat de mogelijkheid tot kwijtschelding hiervan. Kwijtschelding is onder bepaalde voorwaarden mogelijk voor de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en het rioolafvoerrecht. In overleg met de afdeling sociale zaken wordt bekeken of en in hoeverre inwoners hiervoor in aanmerking komen.

Onderbouwing lasten per taakveld en dekkingspercentage

Voor de rechten gaan we uit van 100% kostendekkende tarieven. Dit is de maximale benutting van de wettelijke mogelijkheden. Deze opbrengsten zijn bedoeld als tegemoetkoming in de kosten voor een specifieke dienst.

Toeristenbelasting

Voor toeristische overnachtingen wordt toeristenbelasting geheven. Omdat de tarieven de afgelopen jaren niet zijn geïndexeerd, wordt het tarief vanaf 2026 jaarlijks met € 0,25 per persoon per nacht verhoogd. Het huidige tarief van € 0,75 per persoon per nacht groeit daarmee in zeven jaren naar circa € 2,50 per persoon per nacht, het huidige landelijke gemiddelde.

Toeristenbelasting

Baten per taakveld	werkelijk 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
(overnachtingen, forfaitair)	55.140	53.172	75.000	94.000
Totaal toeristenbelasting	55.140	53.172	75.000	94.000

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB wordt geheven op onroerende zaken van eigenaren van woningen en van eigenaren en gebruikers van niet-woningen. De grondslag voor de OZB is de waarde zoals deze wordt vastgesteld volgens de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Vanaf het belastingjaar 2008 is de waarde peildatum telkens 1 januari van het voorafgaande jaar. Voor 2026 is dat 1 januari 2025. Bij de opbrengst OZB is rekening gehouden met een trendmatige verhoging van 1,4% conform het inflatiepercentage dat in de kadernota is opgenomen. Ook is rekening gehouden met de areaaluitbreiding door oplevering van 50 woningen per jaar.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Baten per taakveld	werkelijk 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
OZB baten woningen	665.068	677.352	704.000	720.000
OZB baten niet woningen	549.754	553.644	571.500	578.000
Totaal OZB	1.214.822	1.230.996	1.275.500	1.298.000

Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Met ingang van 2020 is overgegaan op een andere wijze van afvalstoffeninzameling en ook op een andere manier van het doorberekenen van de kosten. Hierbij betalen de bewoners van alle percelen een basistarief en wordt een variabel tarief

doorberekend per keer dat een afvalcontainer wordt aangeboden. Er is geen onderscheid meer tussen éénpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens.

Afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
7.3 Afval	605.191	594.781	641.053	641.020
8.1 Ruimte en leefomgeving	10.044	10.548	10.548	10.548
6.3 Inkomensregelingen	12.926	13.000	9.000	9.000
Subtotaal	628.161	618.329	660.601	660.568
0.4 Overheadkosten 16% van subtotaal	94.224	98.933	99.090	99.085
Compensabele BTW	103.792	69.871	112.302	112.297
Totaal lasten	826.177	787.133	871.993	871.950
7.3 Inkomsten afval	107.536	115.000	95.000	95.000
Te dekken via afvalstoffenheffing	718.641	672.133	776.993	776.950
Opbrengsten via afvalstoffenheffing	645.969	654.030	664.500	673.500
Gerealiseerde opbrengsten	645.969	654.030	664.500	673.500
Exploitatieresultaat	-72.672	-18.103	-112.493	-103.450
Afrekening AVU en ACV	0	0	0	0
Minder compensabele btw	0	0	0	0
Dotatie (+)/Onttrekking (-) voorziening milieu	-72.672	-18.103	-49.076	0
Dekkingspercentage	100%	100%	92%	87%

De lasten die op het 'taakveld 7.3 Afval' worden gepresenteerd, hebben volledig betrekking op de inzameling, afvoer en verwerking van afval. De lasten die staan vermeld op 'taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving', worden gedeeltelijk toegerekend aan de kosten van afvalinzameling – reinigingsrecht en rioolrecht. Een exacte verdeling is moeilijk te bepalen, maar omdat Renswoude een landelijke gemeente is, is het aandeel bladafval relatief groter dan het zwerfvuil. We rekenen daarom 50% van de kosten van straatvegen en onkruidbestrijding toe aan de rioolheffing, 30% aan verkeersveiligheid en 20% aan de afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht.

Op 'taakveld 6.3 Inkomensregelingen', is onder andere geraamd hoeveel de kwijtschelding afvalstoffenheffing bedraagt. Dit bedrag heeft volledig betrekking op afvalstoffenheffing en niet op reinigingsrecht. De overheadkosten worden toegerekend op de wijze zoals hierboven is toegelicht.

Rioolrecht

In het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) wordt berekend wat de lasten van het huidige rioolstelsel zijn en welke vervangings- en uitbreidingsinvesteringen de komende jaren moeten worden gedaan om aan de klimaatveranderingen het hoofd te kunnen bieden. Uit deze begroting blijkt welke opbrengsten aan rioolrechten we moeten realiseren om dit allemaal mogelijk te maken.

Rioolrecht

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
7.2 Riolering	504.318	522.077	518.818	515.313
2.1 Verkeer en vervoer	25.110		26.370	26.370
5.7 Openbaar groen en rec	2.749		1.323	1.323
8.1 Ruimte en leefomgeving		27.693		
6.3 Inkomensregelingen	10.935	15.000	9.000	9.000
Subtotaal	543.112	564.770	555.511	552.006
0.4 Overheadkosten 16% van subtotaal	81.467	90.363	83.327	82.801
Compensabele BTW	70.861	63.819	72.216	71.761
Totaal lasten	695.440	718.952	711.055	706.568
Te dekken via rioolrecht	695.440	718.952	711.055	706.568
Opbrengsten via rioolrecht	717.072	720.954	737.500	748.000
Gerealiseerde opbrengsten	695.440	718.952	711.055	706.568
Exploitatieresultaat	21.632	2.002	26.445	41.432
Dotatie (+)/Onttrekking (-) voorziening riolering	21.632	2.002	26.445	41.432
Dekkingspercentage	100%	100%	100%	100%

Op 'taakveld 6.3 Inkomensregelingen', is gespecificeerd aangegeven hoeveel wordt geraamd voor kwijtschelding van rioolrecht, dit bedrag wordt meegenomen bij de onderbouwing van het rioolrecht.

Grafrechten

Begraafplaatsen

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
7.5 Begraafplaatsen	104.852	87.127	105.173	106.706
0.4 Overheadkosten 16%	15.728	13.940	16.827	17.073
Totaal lasten	120.580	101.067	122.000	123.779
Werkelijke opbrengst / geraamde opbrengst	60.668	70.896	65.000	65.000
Dekkingspercentage	50%	70%	53%	53%

De lasten op 'taakveld 7.5 Begraafplaatsen' hebben betrekking op de kosten van begraven met uitzondering van de kosten van het rouwcentrum. In het coalitieakkoord is opgenomen dat de tarieven beperkt stijgen met maximaal het inflatiepercentage. De overheadkosten worden toegerekend op de wijze zoals hierboven is toegelicht.

Onderbouwing legestarieven legesverordening

De tarieven, zoals genoemd in de legesverordening en bijbehorende tarieventabel hebben betrekking op verschillende en uiteenlopende zaken. Het is ondoenlijk om elk legestarief afzonderlijk te onderbouwen. De in de legesverordening genoemde leges kunnen in drie groepen worden onderscheiden:

1. Algemene dienstverlening.
2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning.
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Algemene dienstverlening

Binnen de leges die vallen onder het hoofdstuk Algemene dienstverlening vindt kruissubsidiëring plaats. Medewerk(st)ers van de afdeling Burgerzaken werken aan verschillende diensten en het is niet efficiënt om zo gedetailleerd tijd vast te leggen. Voor een aantal kosten die op de afdeling Burgerzaken drukken, is het onmogelijk gebleken vast te stellen voor hoeveel procent ze aan één bepaalde dienst zijn toe te rekenen. Geprobeerd is de diverse leges in dit hoofdstuk zodanig vast te stellen, dat ze in een redelijke verhouding staan tot de lasten.

Algemene dienstverlening

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 60%)	4.298	84.381	150.208	155.696
0.2 Burgerzaken (burgerlijke stand)	49.827	29.500	47.500	47.500
Subtotaal	54.125	113.881	197.708	203.196
0.4 Overheadkosten 16%	8.119	18.220	31.633	32.511
Totaal lasten	62.244	132.101	229.341	235.707
Werkelijke opbrengst / geraamde opbrengst	78.120	89.639	129.000	129.000
Dekkingspercentage	126%	68%	56%	55%

De gemeente Renswoude heeft één balie voor alle diensten van de gemeente. De lasten op 'taakveld 0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden)' worden verdeeld over de algemene dienstverlening, de dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning en de dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. Uit historische data is gebleken dat er méér uren worden besteed aan algemene dienstverlening dan dat er aan deze dienstverlening werd toegerekend. In de begroting 2024 is de verdeling van de lasten op dit taakveld aangepast. Dit leidt tot hogere lasten onder de algemene dienstverlening en lagere lasten onder de dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. De lasten op 'taakveld 0.2 Burgerzaken burgerlijke stand', hebben volledig betrekking op de algemene dienstverlening. De baten van dit taakveld hebben betrekking op leges burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen en algemene dienstverlening.

Leges dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 35%)	10.029	49.222	87.621	90.823
1.1 Crisisbeheersing (10%)	39.153	40.600	41.400	41.400
8.3 Wonen en bouwen	382.320	256.677	480.029	490.509
Subtotaal	431.502	346.499	609.050	622.732
0.4 Overhead 16%	64.725	55.440	97.447	99.637
Totaal lasten	496.227	401.939	706.497	722.369
Werkelijke opbrengst / geraamde opbrengst	362.354	147.005	317.500	317.500
Dekkingspercentage	73%	37%	45%	44%

De VRU adviseert bij de afgifte van omgevingsvergunningen ten aanzien van eisen die uit oogpunt van brandpreventie aan de betreffende bouwwerken moeten worden gesteld. Deze lasten worden op 'taakveld 1.1 Crisisbeheersing', opgenomen. De lasten op 'taakveld 8.3 Wonen en bouwen', hebben met name betrekking op diensten bouw- en woningtoezicht, sloopvergunningen en handhaving bouwzaken.

Leges dienstverlening vallend onder Europese diensten richtlijn

Europese dienstenrichtlijn

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 5%)	14.328	7.032	12.517	12.975
0.2 Burgerzaken (burgerlijke zaken)	4.074	-	-	-
1.2. Openbare orde en veiligheid	26.220	7.875	150	150
Subtotaal	44.622	14.907	12.667	13.125
0.4 Overhead 16%	6.693	2.385	2.026	2.099
Totaal lasten	51.315	17.292	14.693	15.224
Werkelijke opbrengst / geraamde opbrengst	42.956	2.085	2.900	2.900
Dekkingspercentage	84%	12%	20%	19%

De kostenverdeling in dit hoofdstuk is gelijk aan de verdeling beschreven onder punt 1 Algemene dienstverdeling. Aan het 'taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid', worden onder andere kosten voor de inzet van de buitengewoon opsporingsambtenaar toegerekend. De baten van dit hoofdstuk hebben betrekking op marktgeden en leges evenementenvergunningen.

Recapitulatie onderbouwing kostendekking legesverordening 2026

Hoofdstuk leges verordening	Lasten	Baten	Dekkingspercentage
1.Alg.dienstverlening	229.341	129.000	56%
2.Fysieke leefomgeving/ omg.vergunning	706.497	317.500	45%
3.Europese diensten	14.693	2.900	20%
Totaal	950.531	449.400	47%

9.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen. Dit komt tot uitdrukking in de verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de inschatting van risico's. De gemeente Renswoude loopt, net als andere gemeenten, financiële risico's bij de uitvoering van haar taken. Een eigen financiële buffer ofwel weerstandsvermogen is nodig om te voorkomen dat financiële tegenvallers dwingen tot bezuinigingen of drastische beleidsbijstelling.

De gemeente Renswoude kiest voor een solide financieel beleid en streeft het behoud van een structureel gezonde financiële positie na. Dit uitgangspunt bepaalt de relevantie van ons weerstandsvermogen in relatie tot ons risicomanagement. Immers, een gezonde financiële positie is nodig voor het in stand houden van het niveau van voorzieningen binnen onze gemeente.

Gemeentelijke regelgeving

De minimale omvang van de risicoreserve is vastgesteld op 1,4 x de berekende risico's. Dit bedrag wordt geblokkeerd in de Algemene risicoreserve. Jaarlijks wordt bij de begroting beoordeeld of de hoogte van de algemene risicoreserve moet worden aangepast. De stand van de Algemene risicoreserve is op 31-12-2024 €4.100.000. Het overige gedeelte van de algemene reserve is niet geblokkeerd. Deze gelden zijn vrij te besteden door de raad voor beleidsdoeleinden van de gemeente en zijn afgezonderd in de Algemene reserve – niet geblokkeerd.

Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)

De risico's zijn in het hiernavolgende overzicht inzichtelijk gemaakt. De risicopositie wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet.

Korte toelichting systematiek:

- In de eerste kolom worden de risico's genummerd;
- In de tweede kolom wordt het risico omschreven;
- In de derde t/m vijfde kolom staat de maximum omvang per risico;
- De risicokans is uitgedrukt in drie klassen. Lage kans (10%), gemiddelde kans (50%) en hoge kans (90%).

Toelichting risico's

Risico 1.1: Personeelslasten bij ziekte vast personeel		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Bij langdurige afwezigheid van vast personeel wordt de gemeente geconfronteerd met extra kosten voor tijdelijke vervanging.	ja	3.500.000		
Impact	Tijdelijke vervanging is in de regel duurder dan vast personeel. Hierdoor wordt 10% als benodigde weerstandscapaciteit aangemerkt.				
Beheersmaatregelen	Begeleiding, betrokkenheid en managementaandacht bij langdurige afwezigheid.				
Risico 2.1: Decentralisaties		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Bij de decentralisaties (Wmo, Jeugd en Participatie) is er een risico dat de van het rijk ontvangen vergoeding geen gelijke tred houdt met de (toenemende) vraag.	ja			300.000
Impact	De financiële omvang van deze taken is in verhouding tot de omzet van de gemeente relatief hoog. Zolang er geen afspraken zijn gemaakt over een budgetplafond, is sprake van een "openeinderegeling".				
Beheersmaatregelen	Inzet Dorpsteam en gebruikmaking van de bestemmingsreserve Sociaal Domein voor tegenvallers.				
Risico 3.1: Grondexploitatie Beekweide II		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Het woningbouwproject Beekweide II betreft een integrale ontwikkeling waarbij zowel gronden van derden als 'eigen'	ja			
Impact	Het belangrijkste risico is dat de kostenstijging de komende jaren aanhoudend hoog blijft, terwijl de grondopbrengsten gelijk blijven of dalen. Ook kan stijgende rente een negatieve impact hebben op het resultaat van de grondexploitatie. Een combinatie van deze factoren kan ertoe leiden dat het saldo van grondexploitatie en kostenverhaal minder positief uitpakt. In het doorgerekende worst-case-scenario (waarbij een combinatie van alle drie de risico-componenten optreedt), zakt het resultaat van € 3.263.000 positief naar € 1.900.000 positief.	nee			
Beheersmaatregelen	Door indexering van de VON-prijzen, waardoor de exploitatiebijdragen hoger worden, kan dit risico deels worden gemitigeerd.				
Risico 3.2: Grondexploitatie Groot Overeem II		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	De grondexploitatie van bedrijventerrein Groot Overeem II wordt jaarlijks geactualiseerd, en kent op dit moment een resultaat op eindwaarde van € 4.096.000 positief. Hierbij is drie jaar vertraging door netcongestie ingecalculleerd.	ja			
Impact	De grondexploitatie van bedrijventerrein Groot Overeem II wordt jaarlijks geactualiseerd, en kent op dit moment een resultaat op eindwaarde van € 4.096.000 positief. Hierbij is drie jaar vertraging door netcongestie ingecalculleerd. Het positieve resultaat is nog niet meegenomen in de baten.	nee			
Beheersmaatregelen	Periodieke actualisatie van de grondexploitatie Groot Overeem II.				

Risico 3.3: Planschade		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Risico dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor planschade.	ja			
Impact	Externe factoren, zoals rijksbeleid, economische groei, wetgeving, kunnen gevolgen hebben voor de werkelijk te realiseren baten of lasten.	nee			
Beheersmaatregelen	De planschaderisicoanalyse laat zien dat er mogelijk planschade kan ontstaan. Dit risico wordt opgevangen binnen het kostenverhaal en de grondexploitatie, waardoor de financiële impact nihil is.				
Risico 4.1 Informatieveiligheid, privacy en cybersecurity		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Het risico op schendingen van de privacy, datalekken of cyberincidenten en de mogelijke claims daardoor.	ja		400.000	
Impact	Naast financiële schade is er kans op imago schade. Kosten kunnen bestaan uit mogelijke boetes, schadevergoeding, lasten van onderzoek, communicatie en herstel van systemen. Imagoschade mogelijk bij inwoners en media.				
Beheersmaatregelen	Technische beveiliging, bewustzijn bij medewerkers, privacybewuste inrichting van gemeenteprojecten, contractuele afspraken met leveranciers, periodieke audits en tests.				
Totaal omvang risico			3.500.000	400.000	300.000
Rekenpercentage			10%	50%	90%
Omvang risico x rekenpercentage			350.000	200.000	270.000

Ontwikkeling risico's

Personeelskosten bij langdurige afwezigheid vast personeel

Bij langdurige afwezigheid van medewerkers wordt de gemeente met extra kosten voor tijdelijke vervanging geconfronteerd. Ten opzichte van begrotingsjaar 2025 is deze risicopost ongewijzigd gebleven. Een beheersmaatregel is de nadrukkelijke managementaandacht, betrokkenheid en waar nodig intensieve begeleiding voor langdurig afwezige medewerkers.

Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie

Bij het sociaal domein neemt de zorgvraag toe. De open-einde-regeling kenmerkt zich door de onbeperkte toegang tot gemeentelijke zorg en regelingen. Stijgende zorgkosten kunnen grote effecten hebben voor onze gemeentebegroting. Ten opzichte van begrotingsjaar 2025 is de omvang van het risico toegenomen van € 180.000 in 2025 tot € 270.000 in 2026. Met de inzet van ons Dorpsteam worden de risico's zoveel mogelijk beheerst. Het Dorpsteam is zichtbaar, laagdrempelig en alert op signalen. Zo houden we zicht op de kwaliteit en financiële houdbaarheid van de zorgverlening. Ook maken we gebruik van de Bestemmingsreserve Sociaal domein waarmee tegenvallers kunnen worden opvangen.

Grondexploitatie en planschade

De grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. De berekeningen van zowel het woningbouwproject Beekweide II als het project Groot Overeem II laten op eindwaarde positieve resultaten zien. Uit de doorgerekende worst-case-scenario's blijken lagere, maar nog steeds positieve resultaten. Planschaderisico's kunnen worden opgevangen binnen het kostenverhaal en de grondexploitatie. De financiële impact van de onderkende risico's is voor begrotingsjaar 2026 nihil.

Informatieveiligheid, privacy en cybersecurity

Voor de gemeente bestaat de kans op ongeautoriseerde toegang tot persoonsgegevens, onjuiste of onrechtmatige verwerking, digitale inbreuken of datalekken, met mogelijk aantasting van de dienstverlening, de bedrijfsvoering en het vertrouwen van de inwoners. De mogelijke financiële impact van dit risico is voor begrotingsjaar 2026 geschat op € 200.000. Om dit risico te beperken wordt ingezet op technische beveiliging, bewustwording bij medewerkers, privacybewuste inrichting van processen en systemen, goede contractuele afspraken met leveranciers, periodieke audits en tests.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit wordt bedoeld: al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. In de Nota reserves en voorzieningen 2023 heeft gemeente Renswoude de Algemene risicoreserve aangemerkt als structurele buffer die de gemeente permanent apart houdt.

Naast de Algemene risicoreserve beschikt de gemeente in algemene zin over stille reserves. Dit betreft waardes die in de gemeentelijke balans niet of slechts beperkt tot uitdrukking komen, bijvoorbeeld in onroerend goed of gronden. Deze stille reserves zijn in principe alleen beschikbaar als we het betreffende bezit verkopen. Daaraan zijn bestuurlijke keuzes, onzekerheden in de markt en praktische beperkingen verbonden. Daarom wordt aan deze stille reserves geen expliciete waarde toegekend in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit. Zij worden slechts als aanvullende potentiële capaciteit in algemene zin benoemd.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	2026	2027	2028	2029
Algemene risicoreserve	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000

Omvang van het weerstandsvermogen

Omdat de risico's die gemeenten lopen verschillen, is er geen algemene norm voor de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Gemeenten moeten zelf bepalen welke weerstandscapaciteit noodzakelijk is in relatie tot de risico's. De minimale waarde van de weerstandsratio (beschikbare weerstandscapaciteit in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit) is 1. Een waarde hoger dan 1 geeft aan dat tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder grote ingrepen te doen in het voorzieningenniveau. In Renswoude is in de Nota reserves en voorzieningen 2023 gekozen voor een minimale waarde van 1,4. Onderstaande indeling wordt gehanteerd om de hoogte van het weerstandsvermogen te kunnen duiden.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Als de benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit ontstaat het volgende beeld.

Ratio weerstandsvermogen

	2025	2026
Beschikbare weerstandscapaciteit	4.100.000	4.100.000
Benodigde weerstandscapaciteit (Berekende risico's x factor 1,4)	1.120.000	1.148.000
Risico weerstandsvermogen	3,7	3,6

De weerstandsratio komt voor 2026 uit op 3,6. De risico's zijn opnieuw beoordeeld en deze zijn ten opzichte van het jaar 2025 iets toegenomen. De weerstandsratio blijft uitstekend.

Ruimte in algemene reserve vaste buffer 2026

A. Stand algemene reserve vaste buffer	4.100.000
B. Benodigde stand: Berekende risico's x factor 1,4	1.148.000
C. Ruimte in algemene reserve vaste buffer (A-B)	2.952.000

Kengetallen BBV

De volgende kengetallen zijn verplicht gesteld vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV):

1. Netto schuldquote
2. Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
3. Solvabiliteitsratio
4. Kengetal grondexploitatie
5. Structurele exploitatieruimte
6. Belastingcapaciteit.

Met de kengetallen kan snel een beeld worden gevormd van de financiële positie van de gemeente. Het zijn kengetallen die iets zeggen over de weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeentelijke begroting. Voor de weerbaarheid (kan de gemeente financiële tegenvallers het hoofd bieden) is het van belang te weten hoe groot het eigen vermogen is, hoeveel schulden de gemeente heeft en waarvoor deze schulden zijn aangegaan. De kengetallen daarvoor zijn solvabiliteit, netto schuldquote en de grondexploitatie. Een wendbare begroting kan snel worden aangepast als er zich tegenvallers voordoen. Dat is een begroting waarvan de inkomsten op korte termijn kunnen worden verhoogd (stijging tarief OZB omdat de woonlasten zich nog onder het landelijke gemiddelde bevinden) en de lasten op korte termijn kunnen worden bijgesteld omdat er meer structurele baten dan structurele lasten zijn. De kengetallen daarvoor zijn belastingcapaciteit en structurele exploitatieruimte.

Beoordeling van de kengetallen in samenhang

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en structurele baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. Zo worden voorraden strategische gronden en onderhanden werk bouwgrondexploitatie door gemeenten met leningen gefinancierd. Maar bij verkoop vallen de geldmiddelen weer vrij om de leningen af te lossen. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze erg afhangen van de lokale situatie. De gemeenteraad kan wel eigen normen stellen voor deze kengetallen en bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen. Voor de financiële kengetallen geldt, net als voor de weerstandscapaciteit, dat de raad kan aangeven welk financieel beleid zij voor ogen heeft en eventueel overgaan tot het formuleren van eigen normen.

Om de in deze paragraaf opgenomen kengetallen enigszins te kunnen duiden is aansluiting gezocht bij de door de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) gehanteerde signaleringswaarden. De VNG heeft een aantal signaalwaarden ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan deze kengetallen. Deze zijn onderverdeeld in drie groepen. In onderstaande tabel is dit zichtbaar gemaakt.

		Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Kengetal	Hoe interpreteren	Signaalwaarden		
Met betrekking tot weerbaarheid:				
1. Schuld				
a. zonder correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
2. Eigen vermogen (Solvabiliteit)	Hoe hoger het percentage hoe beter	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	Hoe lager het percentage hoe beter	< 20%	van 20% t/m 35%	> 35%
Met betrekking tot wendbaarheid:				
4. Structurele exploitatieruimte	Hoe hoger het percentage hoe beter	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	Hoe lager het percentage hoe beter	< 95%	van 95% t/m 105%	> 105%

Kengetal	jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Netto schuldquote	149%	172%	223%	284%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	142%	162%	214%	276%
Solvabiliteitsratio	32%	32%	29%	24%
Grondexploitatie	18%	19%	19,8%	19,6%
Structurele exploitatieruimte	-2,5%	3,3%	0,9%	1,0%
Belastingcapaciteit	93%	96%	90%	92%

Nadere duiding bij de in de tabel in beeld gebrachte financiële kengetallen:

- **Netto schuldquote: hoe zwaar drukt de schuld op de begroting?**
Hier wordt de schuldpositie van de gemeente uitgedrukt in een percentage van de omvang van de jaarlijkse exploitatie (inkomsten exclusief mutaties in reserves). De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Voor Renswoude geldt dat de financiering van het gemeentelijk woningbezit in verhouding zwaar drukt ten opzichte van de totale lasten in de begroting.
- **Netto schuldquote, gecorrigeerd met verstrekte leningen**
De gemeente leent soms geleend geld door aan andere organisaties. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
- **Solvabiliteit: welk deel van het gemeentebezit is betaald met eigen middelen?**
Dit is het eigen vermogen als aandeel in het balanstotaal. Ofwel: de solvabiliteitsratio geeft aan welk deel van het balanstotaal niet door schuld is gefinancierd. Een solvabiliteitsratio van minder dan 20 procent geeft aan dat een gemeente zijn bezit met relatief veel schulden heeft belast.
- **Grondexploitatie: heeft de gemeente relatief veel grond en loopt zij daardoor risico?**
Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot het totaal van de baten. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Als dat niet lukt, kan de grondexploitatie een negatieve impact hebben op de financiële positie van de gemeente. Hoe lager het kengetal des te minder afhankelijk is de gemeente van het resultaat van de grondexploitatie.
- **Structurele exploitatieruimte: heeft de gemeente voldoende structurele middelen om haar structurele lasten te dekken?**
De relevantie van het kengetal structurele exploitatieruimte is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Bij dit kengetal wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten in vergelijking met de totale baten. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt en dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een negatief getal betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt.
- **Belastingcapaciteit: heft de gemeente relatief veel belastingen en is er ruimte deze belastingen te verhogen?**
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Het kengetal belastingcapaciteit vergelijkt de woonlasten (OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing) van een gemiddeld gezin in Renswoude met landelijke cijfers. Een percentage lager dan 100% betekent dat de woonlasten van een gemiddeld gezin in Renswoude onder het landelijk gemiddelde uitkomen. Dit percentage is een indicatief percentage, omdat de tarieven pas worden vastgesteld bij de verordeningen.

9.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Renswoude heeft een oppervlakte van 1.852 hectare. Deze ruimte wordt gebruikt voor verschillende doeleinden zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen (assets) nodig: wegen, riolering, verlichting, groen, gebouwen en water. Goed beheer van deze kapitaalgoederen is belangrijk omdat er directe invloed is op het woon-, leef- en werkklimaat van en voor iedereen. Kapitaalgoederen zijn ook nodig om de programmadoelen van de gemeente te realiseren. Om bijvoorbeeld economische ontwikkeling te stimuleren is een goede bereikbaarheid van belang, om onderwijs te geven zijn schoolgebouwen nodig. Straatverlichting en de inrichting van groen leveren een bijdrage aan de sociale veiligheid. De riolering draagt bij aan de gemeentelijke milieudoelstellingen. Kapitaalgoederen leggen blijvend beslag op de gemeentelijke begroting. Niet alleen is geld nodig voor de aanschaf of aanleg, maar ook voor de jaarlijkse kosten van onderhoud en afschrijving. Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen per kapitaalgoed tenminste wordt ingegaan op het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Uitgangspunten beheer openbare ruimte

De uitgangspunten voor het beheer van de openbare ruimte worden in de beheerplannen per kapitaalgoed beschreven. Hieronder is een overzicht weergegeven waarin per onderscheiden beheerdomein de omvang van het areaal en de waarde die dit vertegenwoordigt is aangegeven.

Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR)

Er wordt gewerkt conform een vastgesteld integraal beheerplan en integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Domein	Omvang areaal	Waarde (€)
Wegen	330000 m2	24.000.000
Riolering	30 km vrijverval	35.000.000
Pompen, gemalen en bergbezinkbassins	10 pomp-gemalen, 50 km drukleiding, 2 bergbezinkbassins, 4 km drainage, 224 drukrioolpompen buitengebied en 1345 kolken	6.000.000
Civiele kunstwerken	19 bruggen, circa 60 duikers, vee-tunnel	3.000.000
Openbare verlichting	900 lichtpunten	1.000.000
Groen	350.000 m2 waarvan 3.500 bomen	6.000.000
Sportaccomodaties	3 voetbalvelden, 4 tennisbanen, 1 sporthal	2.400.000
Afvalinzameling	2 ondergrondse containers en 15 bovengrondse containers	110.000

Toelichting per kapitaalgoed

Wegen en verkeersvoorzieningen	
Aantal kilometers te onderhouden weg	Circa 41 km, waarvan 12 km elementenverharding en 29 km asfaltverharding.
Oppervlakte wegennet	Circa 330.000 m2, waarvan 30% elementverharding en 70% asfaltverharding.
Doel	In stand houden van een kwalitatief goede en veilige wegeninfrastructuur.
Beheerplan	Integraal beheerplan en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan.
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Uitgangspunt is de CROW-norm (CROW is een kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid). Het werken conform de richtlijnen CROW wordt door de gemeente bewerkstelligd door: <ul style="list-style-type: none"> - Periodiek globale visuele inspecties (eens per twee/vijf jaar);

	<ul style="list-style-type: none"> - Te werken met een wegbeheersysteem; - Onderhoud uit te voeren volgens systematiek en planning.
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud van de asfaltwegen en de elementenverhardingen is in het algemeen goed. Op basis van de meerjarenplanning wordt groot onderhoud gepland en uitgevoerd aan diverse wegen. Hiervoor wordt ook een integrale afweging gemaakt met andere disciplines (werk met werk maken). Kleinschalig onderhoud aan zowel de wegen in elementenverharding als in asfaltverharding worden uitgevoerd via het raamcontract.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Groot onderhoud komende jaar	Regulier onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspectie en beheerprogramma (exploitatiebegroting). Groot onderhoud en Vervanging worden uitgevoerd conform Meerjaren Investeringsplan (kapitaallasten).
Jaarlijks budget	Circa € 350.000
Ontwikkelingen	Uitvoering diverse wegen buitengebied en herinrichting openbare ruimte.

Openbaar Groen	
Oppervlakte te onderhouden groen	Totaal circa 336.511 m ² , waarvan: <ul style="list-style-type: none"> - Bermen 126.964 m² - Gazon 44.195 m² - Bosplantsoen 35.000 m² - Sierplantsoen: 28.662 m² - Heesters 19.999 m² - Overig groen 81.691 m² - Bomen 3.615 stuks
Doel	Een beheervriendelijke (efficiënt) en hoogwaardige (functie) buitenruimte die binnen de financiële kaders beheer(s)baar is en bijdraagt aan een groene leefomgeving.
Beheerplan	Samenwerkingsovereenkomst met Rosa Novum, Integraal beheerplan en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan.
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Het vastgestelde kwaliteitsniveau voor het centrumgebied is niveau A, voor overige gebieden is dat niveau B. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn: <ul style="list-style-type: none"> - Groen is waardevol voor de leefomgeving en voor gezondheid; - Koesteren van het groen, maar wel rationeel; - Realiseren van groene kwaliteit, inclusief vergroten biodiversiteit; - Deskundig beheren; - Groen moet duurzaam zijn; - Diversiteit in aanplant bomen (structureel omlaag brengen plaagdierdruk (o.a. eikenprocessierups).
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud is in het algemeen goed te noemen en voldoet minimaal aan de in het beheerplan genoemde beeldkwaliteitsniveaus.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Groot onderhoud komende jaar	Structurele inboet en renovatie aanpak.
Jaarlijks budget	Circa € 500.000 (Groen, straatvegen en onkruidbestrijding)
Ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Meer variatie in straatbeeld en verlagen hittestress door grotere diversiteit in te planten bomen. - Duurzame groene maatregelen toepassen in afkoppelprojecten.

Riolering	
Aantal kilometers te onderhouden riolering	Vrijerval riolering: circa 30 kilometer Drukriolering in het buitengebied: circa 50 kilometer Riool- en hemelwatergemalen: 10 stuks Pompunits: ruim 224 stuks Kolken: circa 1.350 stuks Bergbezinkbassins: 2 stuks
Doel	Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor een goed functionerend en goed onderhouden rioleringsstelsel. Dit is vanuit het oogpunt van volksgezondheid, woonbaarheid en milieubescherming een belangrijke taak van de gemeente.
Beheerplan	GRP 2021-2026
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Een goed stabiel en functionerend rioleringsstelsel qua capaciteit en onderhoud om te voldoen aan de geldende wettelijke zorgplicht vereisten: <ul style="list-style-type: none"> - Verwijderen van afvalwater uit de directe leefomgeving ten behoeve van de volksgezondheid en transporteren naar de zuivering. - Opvangen en verwerken afvloeiend hemelwater om overlast te voorkomen dan wel te beperken.
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud van het rioleringsstelsel is in het algemeen goed te noemen.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	De reguliere werkzaamheden zijn in de begroting opgenomen conform het Gemeentelijk RioleringsPlan.
Groot onderhoud komende jaar	Regulier onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspectie en beheerprogramma (exploitatiebegroting). Groot onderhoud en vervanging worden uitgevoerd conform Meerjaren Investeringsplan (kapitaallasten).
Jaarlijks budget	Circa € 550.000
Ontwikkelingen	Conform Meerjaren Investeringsplan.

Gebouwen	
Algemeen	Naast gemeentelijke gebouwen, onderhoudt de gemeente ook de gemeentelijke woningen. Voor de scholen geldt, dat de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor het onderhoud (zowel binnen als buiten).
Aantal te onderhouden gebouwen:	<ul style="list-style-type: none"> - gemeentehuis - sporthal - Gemeentewerf (nieuwbouw gereed 2025) - brandweerkazerne - bibliotheek (alleen binnenzijde, buitenzijde ten laste van VvE) - ambtswoning - aula begraafplaats - baarhuisje - gemeentelijke (verhuurde) woningen
Doel	In stand houden van de gebouwen en voorkomen achterstallig onderhoud.
Beheerplan	<ul style="list-style-type: none"> - gemeentehuis -> beheerplan opgesteld in 2022 - sporthal -> beheerplan opgesteld in 2021 - gemeentewerf -> nieuwbouw - brandweerkazerne -> beheerplan opgesteld in 2022 - bibliotheek (alleen binnenzijde, buitenzijde ten laste van VvE) - gemeentelijke woningen -> beheerplan opgesteld in 2022 - aula begraafplaats -> beheerplan wordt opgesteld - baarhuisje -> onderdeel van begraafplaats
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	- Voormalige basisschool de Borgwal is ingericht voor tijdelijk gebruik. Een proces voor herontwikkeling is gestart.

	<ul style="list-style-type: none"> - Sporthal en bibliotheek: in 2026 wordt uitbreiding sporthal De Hokhorst met een nieuwe dorpshuis- en bibliotheekfunctie aanbesteed en start uitvoering. De sporthal zelf wordt hierbij verduurzaamd. - Voor gemeentelijke woningen is een portefeuillestrategie met daarin het onderhoudsniveau ook een verduurzamingsplan tot 2030 en 2050 voor de woningen.
Staat van onderhoud	Gezien de nieuwbouw, dan wel de planvorming rondom de diverse gebouwen zijn hier geen bijzonderheden te vermelden.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	De opgestelde / op te stellen beheerplannen zijn / worden in de begroting opgenomen.
Groot onderhoud komende jaar	Regulier onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspectie en beheerprogramma (exploitatiebegroting). Groot onderhoud en vervanging worden uitgevoerd conform Meerjaren Investeringsplan (kapitaallasten).
Jaarlijks budget	Circa € 480.000
Ontwikkelingen	Conform Meerjaren Investeringsplan.

Openbaar Water

Omvang areaal	De watergangen die volgens de Keur van het Waterschap onderhoudsplichtig zijn en in eigendom zijn van de gemeente, worden door de gemeente onderhouden.
Doel	Watergangen bergen afvloeiend hemelwater (zorgplicht) en zorgen als stelsel dat voldoende water kan worden aan- en afgevoerd; zodat voor de bewoners van een gebied geen waterproblemen ontstaan.
Beheerplan	Integraal beheerplan en meerjarenonderhouds- en vervangingsplan .
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Het doorstroomprofiel moet voldoende zijn, als maat wordt gehanteerd dat minimaal 2/3 van het theoretische profiel beschikbaar is.
Staat van onderhoud	Het onderhoud van de watergangen is goed.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	Circa € 30.000 (een deel zit in budget rioleringen)
Groot onderhoud komende jaar	Aanhaken bij integrale uitvoering van het afkoppelplan in combinatie met herinrichting van de openbare ruimte.
Ontwikkelingen	Er wordt gestreefd naar het clusteren van werkzaamheden aan de watergangen. Vergroten van de biodiversiteit wordt waar mogelijk geïntegreerd met slotenonderhoud en onderhoud/maaien van bermen.

Civiele kunstwerken (bruggen en duikers)

Omvang areaal	Het areaal bestaat uit 19 bruggen, duikers en een vee-tunnel.
Doel	Civiele kunstwerken moeten te allen tijde veilig zijn. Er mag geen achterstallig onderhoud ontstaan.
Beheerplan	Rapportage 'Inspectie en meerjarenplanning kunstwerken' d.d. 11 december 2018. Integraal beheerplan en integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan.
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	De kunstwerken moeten functioneel en veilig zijn.
Staat van onderhoud	De kwaliteit is redelijk tot goed.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan	Ja.

volledig in de begroting opgenomen?	
Jaarlijks budget	Circa € 7.500 voor onderhoudsmaatregelen. Voor groot onderhoud en vervanging worden budgetten opgenomen in het Meerjaren Investeringsplan.
Groot onderhoud komende jaar	Vervangen bruggen Hopeseweg en Emminkhuizerlaan.
Ontwikkelingen	Geen.

Openbare Verlichting

Omvang areaal	Het areaal bestaat uit ruim 900 lichtpunten, bestaande uit masten en armaturen.
Doel	Bijdragen aan een verkeersveilige en sociaal veilige openbare ruimte.
Beheerplan	Integraal beheerplan en integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan.
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Als uitgangspunt geldt de RVOL (Richtlijn voor openbare verlichting).
Staat van onderhoud	De kwaliteit van de masten is in het algemeen redelijk tot goed. De kwaliteit van de armaturen is goed (vervanging LED-armaturen afgerond in 2025).
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	Circa € 65.000 voor onderhoud.
Groot onderhoud komende jaar	Regulier onderhoud wordt uitgevoerd aan de hand van meldingen (exploitatiebegroting). Vervanging worden uitgevoerd conform Meerjaren Investeringsplan (kapitaallasten).
Ontwikkelingen	Geen.

Meubilair (bebording en speelvoorzieningen)

Omvang areaal	Het areaal bestaat ongeveer uit: <ul style="list-style-type: none"> - 850 verkeersborden; - 16 speelplaatsen met circa 125 speeltoestellen; - Banken 25 stuks; - Hondenpoep voorzieningen.
Doel	Speelplekken: bewegen en ontmoeten voor diverse doelgroepen. Verkeersborden voor geleiding van het verkeer. Banken voor ontmoeting en recreatie. Hondenpoep voorzieningen: overlast beperken.
Beheerplan	Integraal beheerplan en integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan.
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Functionele en veilige voorzieningen. Bij vervanging wordt ook maatschappelijk effecten toegevoegd.
Staat van onderhoud	De kwaliteit van de speeltoestellen is, ondanks de gemiddeld hoge ouderdom, in het algemeen matig tot goed. Als plekken die uitnodigen tot bewegen en ontmoeten voldoen de locaties maar matig. De kwaliteit van de bebording is goed. De kwaliteit van de banken is goed. De kwaliteit van de hondenpoep voorzieningen is goed.

Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	Circa € 27.000
Groot onderhoud komende jaar	Renovatie van speellocaties conform het in 2024 vastgestelde speelbeleidsplan; in samenwerking met de omgeving. Onveilig meubilair wordt direct aangepakt.
Ontwikkelingen	Zie hierboven.

Buitensportaccommodaties	
Omvang areaal	Het areaal bestaat uit 3 voetbalvelden, 4 tennisbanen en 1 sporthal.
Doel	Goede voorzieningen ten behoeve van sport.
Beheerplan	Integraal beheerplan en integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan met uitzondering van de sporthal.
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Onderhoud wordt uitgevoerd op grond van de eis dat de voorziening voldoet aan 'schoon, heel en veilig'. Deze begrippen zijn niet nader gespecificeerd. Daarnaast moeten ze voldoen aan de wettelijke eisen NOC-NSF.
Staat van onderhoud	De kwaliteit is goed.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	circa € 80.000
Groot onderhoud komende jaar	Er is geen grootschalig onderhoud gepland voor de nabij toekomst. Wel is er voor de sporthal (binnensport) een renovatieplan in combinatie met het realiseren van het Multi Functioneel Centrum.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.

9.4 Paragraaf financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Renswoude voor de jaren 2026-2029 uiteengezet. In deze paragraaf komen onder andere de kasgeldlimiet en de renterisiconorm aan de orde. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de verwachte ontwikkeling van de schulden in 2026-2029 en de hiermee gepaard gaande rentekosten.

Beleidskader

De Wet Fido geeft voorschriften over het aantrekken van geldleningen, het uitzetten van middelen en het verstrekken van garanties. Het is belangrijk dat dit alleen gebeurt om gemeentelijke taken uit te voeren en de gemeente moet geen overmatige risico's lopen. Het beleggings- en financieringsbeleid van de gemeente is vastgelegd in het Treasurystatuut 2023 gemeente Renswoude.

Doelstellingen van het treasurybeleid

De doelstellingen van het treasurybeleid zijn:

- De organisatie van voldoende financiële middelen voorzien, streven naar voldoende liquiditeit (de mate waarin de direct opeisbare schulden tijdig kunnen worden voldaan) en solvabiliteit (de mate waarin alle schulden kunnen worden voldaan bij een eventuele liquidatie) en;
- Het nastreven van een financiële rentabiliteit (het aantrekken van middelen tegen zo laag mogelijke kosten, het uitzetten van middelen tegen zo hoog mogelijke opbrengsten en het gebruik maken van marktontwikkelingen).

Gemeentefinanciering

Financiering voor een periode van één jaar en langer wordt enkel aangetrokken voor de uitoefening van de publieke taak. Bij het bepalen van de financieringsbehoefte worden alle inkomsten en uitgaven betrokken. De financiering met externe

financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Kasgeldlimiet

Met kortlopende schuld worden leningen bedoeld die een looptijd korter dan één jaar hebben. Eens per kwartaal moet een opgave aan de toezichthouder (Provincie Utrecht) worden gedaan met betrekking tot de gemiddelde netto vlottende schuld. Dit bedrag mag de kasgeldlimiet, dit is de maximaal toegestane netto vlottende schuld, niet overschrijden. Soms is de overschrijding tijdelijk (bijvoorbeeld omdat de gemeente op korte termijn opbrengsten uit grondexploitatie verwacht). Als de overschrijding niet tijdelijk is zal de gemeente een vaste geldlening moeten aantrekken. Door de minister van Financiën wordt het percentage van de kasgeldlimiet vastgesteld. Momenteel bedraagt dit percentage 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet 2026 t/m 2029	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1a. Begrotingstotaal lasten (incl. toevoeging reserves)	20.830	23.879	23.139	24.624
1b. Vastgestelde percentage kasgeldlimiet	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
2. Netto renteherziening op vast schuld (1a x 1b)	1.771	2.030	1.967	2.093

Kasbeheer

Het liquiditeitsgebruik wordt beperkt door de geldstromen op gemeenteniveau en de liquiditeitsplanning af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de financiële verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt bijna uitsluitend elektronisch uitgevoerd door de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. De gemeentelijke kaspositie verandert per dag. Om de saldi optimaal te beheren, wordt gebruik gemaakt van het pakket voor geïntegreerde dienstverlening op het terrein van betalingsverkeer en kredietverlening van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. Op basis van de hiervoor gesloten overeenkomst met de bank, trekt de bank voor de gemeente daggelden aan bij een schuld in rekening-courant en zet de bank voor de gemeente daggelden uit bij een tegoed in rekening-courant. Het voordeel hiervan is, dat de tarieven voor daggeld gunstiger zijn dan de tarieven voor rekening-courant.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om het renterisico dat de gemeente loopt op zijn langlopende schuld te beperken. Hierbij is het uitgangspunt om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm wordt berekend op 20% (het door de minister van Financiën vastgestelde percentage) van het begrotingstotaal, inclusief toevoeging reserves aan het begin van het begrotingsjaar.

Stap	Variabelen renterisico(norm) Bedragen x € 1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	2.653	2.653	2.653	2.653
3	Renterisico (1+2)	2.653	2.653	2.653	2.653
4	Renterisiconorm 20%	4.166	4.776	4.628	4.925
5 = (4 groter dan 3)	Ruimte onder renterisiconorm	1.513	2.123	1.975	2.272

Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente Renswoude in de jaren 2026-2029 op begrotingsbasis zal voldoen aan de renterisiconorm.

Schatkistbankieren

Gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht hun overtollige liquide middelen te stallen en beleggingen aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Overtollige liquiditeiten en beleggingen mogen niet worden gestald bij private partijen buiten de schatkist. De middelen die een decentrale overheid in de schatkist aanhoudt, blijven beschikbaar voor de uitoefening van de publieke taak van deze decentrale overheid. Gemeente Renswoude heeft gelden gestald op de bankrekening bij het Ministerie van Financiën.

Relatiebeheer

Gemeente Renswoude heeft als huisbankier de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, een bankinstelling gecertificeerd met de triple A-rating volgens Moodys en volgens Standaard & Poor's. Bij deze bank heeft de gemeente een viertal zakelijke rekeningen, te weten een

rekening voor het dagelijks betalingsverkeer en een rekening voor de inning van belastingen, een rekening voor de inning van de huren en een rekening ten behoeve van schatkistbankieren.

Financieringspositie

Gemeentefinanciering heeft betrekking op de financiering van de organisatie voor de lange termijn. De financieringsstructuur wordt hierbij bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en vreemd vermogen. Zodra de financieringsmiddelen (de reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen is dit een teken dat de gemeente een vaste geldlening moet gaan aantrekken. In de meerjarenbegroting wordt in dat geval ook rekening gehouden met de daaruit voortkomende rentelasten.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Financieringsmiddelen				
Reserves	21.352	20.258	18.841	17.795
Voorzieningen	2.706	2.703	2.659	2.599
Langlopende geldleningen	43.847	56.668	73.425	76.370
A. Totale financieringsmiddelen	67.906	79.629	94.925	96.764
Benodigde financieringsmiddelen				
Vaste activa	64.712	76.435	91.731	93.570
B. Totaal benodigde financieringsmiddelen	64.712	76.435	91.731	93.570
Financieringsbehoefte (A-B)	3.194	3.195	3.194	3.194

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van een liquiditeitsbegroting. Op basis van de verwachte uitgaven en inkomsten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen.

Geldleningen die de gemeente aantrekt zijn vooral bedoeld voor het financieren van investeringen van het woningbedrijf. De verwachting is dat de financieringsbehoefte tot en met 2029 zal toenemen. Dit wordt met name veroorzaakt door de realisatie van nieuwe projecten. Met de rentelasten van de nieuw aan te trekken geldleningen in de komende jaren is rekening gehouden in de begroting. Ook zijn de rentelasten (en afschrijvingslasten) van de (nog niet door de raad beschikbaar gestelde) investeringskredieten zoals opgenomen in het investeringsplan in de begroting geraamd.

Toe te rekenen rente (omslagrente)

Voor de toerekening van de betaalde rente maakt de gemeente gebruik van de rente-omslag-methode. Door toepassing van de rente-omslag-methode wordt de rente aan de hand van de stand van de investeringen toegerekend aan de taakvelden in de programmabegroting. De commissie BBV heeft de aanbeveling gedaan geen bespaarde rente toe te rekenen aan het eigen vermogen.

Renteschema op basis van notitie rente BBV

In het BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in de rentelasten, het renteresultaat en de doorberekende rente aan investeringen, grondexploitaties en projecten. Dit is in onderstaand schema weergegeven. De doorberekende rente is inclusief de rente over de investeringen van het woningbedrijf.

Renteschema op basis van notitie rente Besluit Begroting en Verantwoording			Begroting 2026
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.063.000
b.	De externe rentebaten (idem)	-/-	4.000
	Saldo rentelasten en rentebaten		1.059.000
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	-
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	328.000
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	-
d1.	Rente over eigen vermogen	+/+	-
d2.	Rente over voorzieningen	+/+	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		731.000
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	748.000
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		-17.000

9.5 Paragraaf bedrijfsvoering

Dienstverlening

De gemeente Renswoude kent servicenormen voor de dienstverlening. Deze zijn in 2024 gepubliceerd in de Heraut en opgenomen in de begroting 2025. In 2025 heeft in opdracht van de gemeenteraad een onderzoek van de rekenkamer plaatsgevonden naar de dienstverlening binnen de gemeente Renswoude. In het najaar van 2025 wordt dit rapport gepresenteerd aan de Raad. De adviezen uit dit onderzoek worden in 2026 overgenomen en uitgerold binnen de ambtelijke organisatie.

Personeel en Organisatieontwikkeling

Renswoude werkt regionaal samen op het gebied van jeugd, de Participatiewet, personeel en ICT. Met de gemeenten in Regio Foodvalley wordt samengewerkt op het terrein van werving en selectie, het vergroten van werkplezier en het delen van HR-expertise en ideeën. In 2025 is het eerste traineeprogramma gestart, waarbij tien trainees binnen de deelnemende gemeenten aan de slag zijn gegaan. Ook Renswoude zet een trainee in. Met dit initiatief worden jongeren gestimuleerd om bij gemeenten te werken en wordt gewerkt aan duurzame binding door hen tijdens het programma te begeleiden naar een passende functie.

In 2025 is veel gebruikgemaakt van het opleidingsaanbod; dit wordt in 2026 voortgezet. In de huidige arbeidsmarkt is het belangrijk om medewerkers te motiveren door begeleiding, training en opleiding, en hen naast de CAO-voorwaarden extra ontwikkelmogelijkheden te bieden. Dit draagt bij aan stabiliteit in het personeelsbestand. Het beleid is gericht op de inzet van vast personeel in strategische functies en inhuur voor specialistische functies. Gezien de krappe arbeidsmarkt, met name voor projectleiders, financials, juristen, vergunningverleners en archiefmedewerkers, blijft inhuur noodzakelijk. Daarbij wordt bij voorkeur samengewerkt met collega-gemeenten, bijvoorbeeld voor de inzet van BOA's, OOV'ers, crisisfunctionarissen en ICT-medewerkers.

Renswoude wil een inclusieve en veilige organisatie zijn. Alle medewerkers, inclusief ingehuurde krachten, leggen de eed of belofte af. Daarnaast worden dilemma-gesprekken gevoerd en is er een klokkenluidersregeling. De organisatie hecht waarde aan een collegiale cultuur, waarin medewerkers elkaar ondersteunen, ruimte krijgen voor eigen initiatieven en zich gekend voelen. Voor een kleine organisatie met veel parttimemedewerkers is ontmoeting en onderlinge verbondenheid van groot belang. Hierin wordt ook in 2026 verder geïnvesteerd, onder meer door gezamenlijke bijeenkomsten waarin informatievoorziening wordt gecombineerd met een inspirerende en verbindende activiteit.

Organisatie gegevens Renswoude						
Indicator	Eenheid	Jaarrekening 2024	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Inwoners	Aantal	5.753	5.850	5.950	6.050	6.150
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	9,5	9,5	9,3	9,2	9,0
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	8,1	9,2	9,1	8,9	8,8
Apparaatskosten 1)	Kosten per inwoner	€ 1.890	€ 1.719	€ 1.796	€ 1.860	€ 1.875
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	38%	19%	16%	14%	14%
Overhead	% van totale lasten	38%	39%	40%	39%	39%

(1) Omschrijving Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten): zijn de noodzakelijke financiële middelen voor o.a. het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten en dergelijke voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Toelichting apparaatskosten en overhead

De totale apparaatskosten kunnen in grote lijnen onderverdeeld worden naar de categorieën personeelskosten (57%), financieringskosten (18%), onderhoudskosten (16%), bedrijfsvoeringskosten (6%) en diverse kleine posten (3%). We zien kostenstijgingen bij alle categorieën. Door CAO-wijzigingen stijgen de loonkosten. Op onderhoudsbudgetten verwachten we hogere uitgaven door prijsindexaties.

Formatie, bezetting en externe inhuur

Het lukt ons steeds vaker vast personeel aan te stellen. Hierdoor lopen de inhuurkosten terug. In 2026 wordt dit beleid voortgezet met als doel het percentage inhuur verder terug te brengen.

Communicatie

Of het nu gaat om bewonersavonden, in- en externe schriftelijke communicatie of het dagelijkse gesprek, communicatie is een punt dat continue verbeterd kan worden. Om brieven, college- en raadsvoorstellen en andere teksten eenduidig en helder te formuleren, is er door het team communicatie in 2025 een training gegeven aan alle medewerkers van de gemeente Renswoude. Dit wordt in 2026 verder verfijnd. Er komt een aanvullende training en de in- en externe communicatie wordt scherper beoordeeld. In 2025 is er een onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van onze website. Deze is positief en heeft nog steeds haar B status. Dit wordt continue gemonitord, zodat deze B status ook in 2026 gegarandeerd is. De interne communicatie blijft in beweging, Intranet wordt wekelijks bijgehouden, aangevuld en verbeterd.

Informatievoorziening, Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming

Gemeente Renswoude is een professionaliseringsslag aan het maken in de ICT-faciliteiten en informatievoorziening. Misschien nog wel belangrijker zijn de stappen op het gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming. Ook is er blijvende aandacht voor het privacy beleid.

Extern toezicht

Op verschillende bedrijfsonderdelen wordt wettelijk extern getoetst op kwaliteit. Het gaat om interprovinciaal toezicht, SISO, Archiefinspectie, Financieel toezicht door de provincie, accountant en ENSIA. De functionaris voor gegevensbescherming en de Privacy Officer houden zich bezig met de AVG.

In control (middel- en lange termijn)

Planning & control cyclus

De planning & control cyclus geeft inzicht waar de gemeente staat, in relatie tot de door de gemeenteraad vastgestelde doelstellingen. Het gaat over het dagelijks werk van het college, waarover verantwoording wordt afgelegd aan de gemeenteraad. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat wij een lerende organisatie zijn, die fouten en verbeterpunten in onze bedrijfsprocessen zelf constateert, oppakt en bewaakt. Hierover geeft het college jaarlijks een in-control verklaring af, waarin het aangeeft wat de status is op dit punt. Hierbij ligt de focus op de rechtmatigheid en getrouwheid van processen met een forse financiële impact.

Bedrijfsvoering brengt dynamiek met zich mee. Het vraagt de werkorganisatie om steeds slimmer te organiseren. De financiële producten uit de planning & control cyclus staan nooit stil en behoren tot een proces dat continue aan verandering en doorontwikkeling onderhevig is.

Rechtmatigheid

Het college legt over het rechtmatig handelen verantwoording af in de jaarrekening aan de Raad. De kaderstellende en controlerende taak van de Raad op de financiële rechtmatigheid van transacties krijgt hierdoor extra aandacht. Daarnaast biedt de rechtmatigheidsverantwoording een kans om de kwaliteit van de interne beheersing te versterken. Jaarlijks worden verbeterpunten doorgevoerd.

Belastingen en fiscaliteit

Om fiscaal in control te blijven en te kunnen beschikken over specialistische kennis, werkt Renswoude samen met een extern adviesbureau dat is gespecialiseerd in fiscale vraagstukken. Deze advisering heeft betrekking op de omzetbelasting, het BTW-compensatiefonds (BCF), maar ook de loonbelasting en de vennootschapsbelasting.

Voor de lokale heffingen, zoals afvalstoffenheffing en onroerendezaakbelasting, is er een belastingsamenwerking met GBLT. GBLT verzorgt de aanslagen voor de gemeente- en waterschapsbelastingen.

9.6 Paragraaf verbonden partijen

Informatie per verbonden partij

Voor inzicht in de verbonden partijen is een overzicht per verbonden partij opgenomen, gebaseerd op de in het BBV opgenomen eisen voor de te verstrekken informatie.

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU), gevestigd te Utrecht
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De Veiligheidsregio Utrecht behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van de brandweerzorg, de organisatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en crisisbeheersing (bevolkingszorg), het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer, de zorg voor een adequate samenwerking met de politie Utrecht en de meldkamer ambulancezorg, een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	Mevrouw P. Doornenbal-van der Vlist
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt financieel bij op basis van een inwonerbijdrage. In de begroting 2026 van de VRU is opgenomen: € 414.000.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 35.470 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 70.24 mln.
Resultaat	2024: € 7,3 mln.
Ontwikkelingen	De regio Utrecht heeft de afgelopen jaren een aanzienlijke groei doorgemaakt en blijft zich verder ontwikkelen. Tegelijkertijd worden de risico's waarmee we te maken hebben steeds groter en complexer.
Risico's	De bezuinigingen binnen de deelnemende gemeentes hebben ook zijn weerslag op de begroting van de Veiligheidsregio. Diverse risico's zoal

	<p>onder andere cyberaanvallen, uitval van nutsvoorzieningen, grote natuurbranden kunnen gevolgen hebben voor de crisisbeheersing en financiële gevolgen voor de deelnemersbijdragen. Het relatief lage weerstandsvermogen is een aandachtspunt waaraan gewerkt wordt vanuit de VRU.</p>
--	--

Naam	GGD regio Utrecht
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Een goede basisgezondheidszorg en gelijke kansen op gezondheid voor inwoners bevorderen, onder meer door preventie. De Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht bevordert en beschermt de gezondheid van de 1,4 miljoen inwoners van de 26 Utrechtse gemeenten.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt naar rato bij en op basis van afname van diensten. De bijdrage van de gemeente Renswoude aan de GGDrU wordt voor 2026 geraamd op € 335.960.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 3,8 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 19,3 mln.
Resultaat	2024: € 2,5 mln.
Ontwikkelingen	Voor 2026 wordt de bijdrage van de gemeente Renswoude aan de GGDrU vooral beïnvloed door loon- en prijsontwikkelingen en enkele inhoudelijke aanpassingen in de uitvoering. Het gaat daarbij onder meer om een toename van de kosten voor forensische zorg en toezicht op de kinderopvang, terwijl tijdelijke uitbreidingen zoals bij het MAZL-project weer terugvallen naar het oude niveau. Daarnaast lopen er verschillende maatwerkprojecten die aansluiten bij landelijke programma's en incidentele middelen van het Rijk. Per saldo zijn de effecten voor Renswoude beperkt en blijft de focus gericht op het waarborgen van een stabiele en toekomstbestendige dienstverlening.
Risico's	De begroting 2026 van de GGDrU bevestigt de trend van oplopende kosten en een blijvende druk op de gemeentelijke financiën. De zorgen hierover zijn in diverse zienswijzen geuit. Er ligt een vastgestelde begroting die de gemeenten helderheid geeft over de financiële kaders voor 2026. Het risico blijft dat de structurele groei van taken en kosten zich ook na 2026 voortzet en daardoor opnieuw druk legt op de gemeentelijke begroting.

Naam	IW4
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	IW4 is een sociaal werkbedrijf, die de talenten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt benut en hen aan passend volwaardig werk helpt. IW4 voert voor de gemeenten Veenendaal, Rhenen en Renswoude de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en trajecten in het kader van de Participatiewet uit, waaronder beschermt werk. IW4 valt onder de Gemeenschappelijke Regeling Instituut Sociale Werkvoorziening Zuidoost Utrecht. Renswoude en de andere twee gemeenten zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van deze gemeenschappelijke regeling.
Deelnemende partijen	Gemeenten Veenendaal, Rhenen en Renswoude.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De gemeente betaalt de rijksbijdrage WSW in zijn geheel door aan IW4. De eventuele tekorten van de beheer NV worden (naar rato) door de deelnemende partijen aangezuiverd.

Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 2 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 13 mln.
Resultaat	2024: -€ 20.000
Ontwikkelingen	In 2026 zet de daling van het aantal WSW-medewerkers verder door (naar circa 208 fte), terwijl het aantal beschut-werkplekken geleidelijk groeit. Het contract met de gemeente Wageningen en de uitbreiding van trajecten arbeidsontwikkeling zorgen voor extra werkgelegenheid, maar de financiële meerjarenraming van IW4 Beheer NV laat opnieuw een negatief resultaat zien. Dit vergroot het risico. Daarnaast nemen de rentelasten toe door de herfinanciering van een lening tegen een hoger rentepercentage.
Risico's	De belangrijkste risico's hangen samen met de exploitatie van IW4 Beheer NV. De algemene risicoreserve van de NV is beperkt, waardoor negatieve resultaten in de NV druk kunnen leggen op de deelnemende gemeenten. De risico's hebben betrekking op loonstijgingen, het dalende aantal WSW-medewerkers, stijgende rentelasten en onzekerheden rond de rijksbijdrage voor beschut werk. Op de langere termijn zijn aanvullende keuzes noodzakelijk: verder interen op de bestemmingsreserve of het vragen van een extra gemeentelijke bijdrage. Daarbij wordt bezien in hoeverre de door het Rijk aangekondigde extra middelen voor sociaal ontwikkelbedrijven benut kunnen worden.

Naam	Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU), gevestigd te Utrecht
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het op een doelmatige, kwalitatief goede, efficiënte en controleerbare manier uitvoeren van de door de deelnemende gemeenten opgedragen adviserende en uitvoerende taken op het gebied van de omgeving, milieu en duurzaamheid in de ruimste zin. Deze samenwerking levert betere garanties voor de kwaliteit van uitvoering, financiële schaalvoordelen en vermindering van de kwetsbaarheid.
Deelnemende partijen	De gemeenten: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden, IJsselstein en Zeist.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer H.H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude	De bijdrage van de gemeente is gebaseerd op de omvang van taken die wij gegarandeerd afnemen. Bij tekorten of overschotten wordt ook afgerekend op basis van de opdrachtenportefeuilles (of als AB anders bepaalt). In de begroting 2026 van de ODRU is het volgende bedrag opgenomen: € 513.841.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 1,7 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 6,6 mln.
Resultaat	2024: € 843.228
Ontwikkelingen	De ODRU gaat per 1-1-2026 fuseren met omgevingsdienst RUD. Binnen de provincie Utrecht is dan 1 omgevingsdienst actief voor alle Utrechtse gemeenten. Door andere berekening van de maatstaf per gemeente wordt de bijdrage voor de kleine gemeenten, zoals Renswoude, iets lager dan de bijdrage over 2025.
Risico's	De nieuwe Omgevingsdienst moet nieuwe reserves en liquiditeit opbouwen om aan de verplichtingen kunnen voldoen. Een groot deel van

	de lasten betreffen personeel, waarbij CAO-stijgingen en krapte op de arbeidsmarkt kunnen leiden tot snellere stijging van de lasten dan de verwachte inflatie of relatieve stijging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.
--	---

Naam	Afvalverwijdering Utrecht (AVU), gevestigd te Soest
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het openbaar lichaam heeft tot doel in het belang van de deelnemers te komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en grondstoffen en andere categorieën van afvalstoffen.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer H.H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt bij op basis van de tonnages die verwerkt worden. In de begroting 2026 is het volgende bedrag opgenomen: € 160.310.
Eigen vermogen verbonden partij Vreemd vermogen verbonden partij Resultaat	Eind 2024: € 43 mln. Eind 2024: € 60 mln. 2024: € 303.626
Ontwikkelingen	Belangrijk is de deelname van de AVU in CirkelWaarde. In deze samenwerking wordt samen met Circulus-Berkel en ROVA middels een Expertisecentrum kennis vergaard over diverse afvalstromen, in de breedste zin van het woord. Er worden hiertoe onderzoek en marktverkenningen verricht, in eigen beheer of met behulp van derden. In het Handelshuis worden aanbestedingen gedaan en diverse contracten beheerd. Vanuit de landelijke politiek zijn er plannen dat er extra inkomsten gegenereerd moeten worden door middel van onder andere het verhogen van de bestaande Afvalstoffenbelasting, het verhogen van de bestaande CO ₂ -heffing op restafvalverwerking. Zodra dit aan de orde is wordt dit doorberekend via de begroting van de AVU.
Risico's	De risico's bestaan uit de normale bedrijfsrisico's. Door het ontbreken van reserves en voorzieningen heeft de AVU geen weerstandsvermogen. Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. Ook wetwijzigingen kunnen effect hebben op de hoogte van de aan de deelnemers door te belasten kosten. Als gevolg hiervan kunnen schommelingen optreden in de jaarlijks te betalen bedragen.

Naam	Regio Foodvalley, gevestigd te Ede
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen om de Foodvalley regio een Europese topregio te maken op het gebied van kennis, ontwikkeling en innovatie in de agro-foodsector door versterking van het vestigingsklimaat en de kwaliteit van de leefomgeving. Hiertoe wordt samengewerkt met ondernemers en onderwijs/onderzoek. Regio Foodvalley concentreert zich op de terreinen economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit.
Deelnemende partijen	De gemeenten Ede, Veenendaal, Wageningen, Rhenen, Nijkerk, Barneveld, Scherpenzeel en Renswoude.
Bestuurder Renswoude	Mevrouw P. Doornenbal-van der Vlist, de heer H.H. van der Schoor, de heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De begrote bijdrage voor 2026 bestaat uit de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> - Regiobureau € 35.179 - Mobiliteitsfonds € 6.400 - Strategische agenda € 33.767 De totale bijdrage voor 2026 komt uit op € 75.346.

Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 5,7 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 23,2 mln.
Resultaat	2024: € 111.284
Ontwikkelingen	Eind 2025 – begin 2026 wordt de Strategische Agenda vastgesteld, waarmee de gezamenlijke doelstellingen bepaald worden. Voor een groot deel vullen de gemeenten dit in door in hun eigen beleidskeuzes te maken en deels wordt dit ondersteund vanuit de Regio Foodvalley.
Risico's	Kenmerkend voor het risicoprofiel van Regio Foodvalley is dat de regio met betrekking tot de strategische samenwerking nauwelijks ontvankelijk is voor risico's. Bovendien is een Algemene Reserve gevormd voor het opvangen van deze risico's.

Naam	Vitens N.V., gevestigd te Zwolle
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het dragen van medeverantwoordelijkheid voor de gezondheid door het duurzaam leveren van veilig en betrouwbaar drinkwater met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Deelnemende partijen	De gemeenten in de Provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht, Overijssel en een aantal gemeenten in de Provincies Drenthe en Noord-Holland.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer H.H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude/ opbrengst dividend	Wij bezitten 4.389 aandelen (0,076% van het totaal aantal aandelen) met een nominale waarde van € 1,00 per stuk. Deze staan op de balans voor een bedrag van € 60.359. Jaarlijks ontvangen wij van Vitens dividend. Het dividend bedraagt maximaal 50% van het nettoresultaat. Randvoorwaardelijk hierbij is de continuïteitsdoelstelling. Bij een solvabiliteit < 30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 713,6 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 1.684,8 mln.
Resultaat	2024: € 34,5 mln.
Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren als gevolg van het hoge investeringsniveau voor de komende jaren.
Risico's	Vitens beheerst de risico's door kennis van de wetgeving te borgen in de organisatie en indien noodzakelijk adequate beheersmaatregelen te nemen.

Naam	Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV, gevestigd te Ede)
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	ACV richt zich met name op het herwinnen van grondstoffen uit afvalstromen en het beheer van de openbare ruimte.
Deelnemende partijen	Ede, Wageningen, Renkum, Veenendaal, Scherpenzeel en Renswoude
Bestuurder(s) Renswoude	De heer H.H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude	Per 1 januari 2020 is de gemeente Renswoude aandeelhouder van de ACV. Voor een bedrag van € 185.394 heeft de gemeente een belang van 1,6%, wat neerkomt op 90.920 aandelen. De begrote bijdrage voor 2026 is € 450.000.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 16,8 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 17,3 mln.
Resultaat	2024: € 1,4 mln.

Ontwikkelingen	Binnen het inzamelcollectief ACV is gewerkt met een gestandaardiseerde kostentoedelingssystematiek om de kosten inzameling afval op een zo eerlijk en uniform mogelijke wijze door te belasten naar de gemeenten. Om het model en de realiteit zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten wordt het in de regel om de drie jaar herijkt. Bij het herijken wordt op basis van actuele- inzameldata, areaalgegevens en kostprijzen een nieuwe tarievenlijst vastgesteld. In 2024 vond de meest recente herijking plaats.
Risico's	Het risico voor de gemeente bestaat uit het ingebrachte aandelenkapitaal. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting een eventueel negatief bedrijfsresultaat aan te vullen. Beëindiging contract met ACV kan alleen met toestemming van alle aandeelhouders.

Naam	Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper, gevestigd in Barneveld
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Valleihopper is er voor mensen met een Wmo-vervoerindicatie die wonen in de regio Foodvalley. Dit vervoer is bestemd voor sociaal-recreatieve doeleinden. Daarnaast biedt de Valleihopper aanvullend openbaar vervoer voor de gemeenten Renswoude, Rhenen en Veenendaal.
Deelnemende partijen	Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Wageningen en Veenendaal
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De begrote bijdrage voor 2026 is € 37.555
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 0
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 0
Resultaat	2024: € 0
Ontwikkelingen	Sinds de coronacrisis is het gebruik van de Valleihopper gedaald. Daarnaast is de kwaliteit van het vervoer, met name door personeelstekorten, onder druk komen te staan. Mede daarom is in 2025 een nieuw contract met vervoerders ingegaan. Het gebruik, de kwaliteit, toekomstbestendigheid en betaalbaarheid van het Wmo-vervoer blijft de komende jaren een aandachtspunt.
Risico's	De risico's bestaan uit de normale bedrijfsrisico's. Door het ontbreken van reserves en voorzieningen heeft de Valleihopper geen weerstandsvermogen. Alle kosten en opbrengsten worden jaarlijks aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Prijsstijgingen of andere financiële gevolgen worden meegenomen in de gemeentelijke bijdragen.

Naam	Jeugdhulpregio JeugdFV
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Gemeenten zijn bestuurlijk, financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de uitvoering van vrijwel alle jeugdhulp. In de Jeugdhulpregio JeugdFV werken de gemeenten samen voor een betere jeugdhulp. In de samenwerking geldt het principe: 'Lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet'. Dit principe heeft geleid tot regionaal samenwerken voor betere jeugdhulp. De gemeenten werken samen omdat: <ul style="list-style-type: none"> - We samen sterker staan; - We zo efficiënter zijn; - We zorginhoudelijk kunnen verbeteren; - We van elkaar kunnen leren. Per 1 januari 2026 is de samenwerking geformaliseerd tot een Gemeenschappelijke Regeling in de vorm van een Bedrijfsvoeringsorganisatie.

Deelnemende partijen	Gemeente Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel en Veenendaal
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De begrote bijdrage voor 2026 is €58.675.
Eigen vermogen verbonden partij Vreemd vermogen verbonden partij Resultaat	N.v.t. Tekorten en overschotten worden afgerekend met de deelnemende gemeenten. De balans wordt geconsolideerd met de balans van de gemeente Ede. De jeugdhulpregio heeft zelf geen pand, leningen e.d. Posten als debiteuren en crediteuren worden vrijwel direct afgewikkeld.
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2026 start de GR. Er is gekozen voor de variant Bedrijfsvoeringsorganisatie omdat de gemeenten verantwoordelijk willen blijven voor de beleidsvorming en beleidsbepaling.
Risico's	De kosten voor de inzet van jeugdhulp stijgen fors, onder andere door de toegenomen zwaarte van de problematiek. De Hervormingsagenda Jeugdhulp bevat een omvangrijk pakket aan afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Doordat Jeugdhulpregio JeugdFV al goed samenwerkt, is de impact van de Hervormingsagenda op de kostenreductie relatief beperkt.

Naam	GBLT, gevestigd te Zwolle
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (verder GBLT) verzorgt de belastingaanslagen voor verschillende gemeenten en waterschappen. GBLT stelt zich hierbij tot doel het regelen van belastingen voor inwoners, bedrijven en eigenaren zo makkelijk mogelijk te maken.
Deelnemende partijen	De gemeenten Zwolle, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Dronten, Dalfsen, Ommen, Veenendaal, Woudenberg en Renswoude. De waterschappen Drents Overijsselse Delta, Rijn en IJssel, Vechtstromen, Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland.
Bestuurder Renswoude	De heer H.H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude	De begrote bijdrage voor 2026 is € 94.000.
Eigen vermogen verbonden partij Vreemd vermogen verbonden partij Resultaat	Eind 2024: € 2.281.000 (Dit betreft het resultaat over 2024, tekorten en overschotten worden jaarlijks met de deelnemende partijen verrekend) Eind 2024: € 6.110.000 2024: € 2.281.000
Ontwikkelingen	De begroting 2026 van GBLT is opgesteld op basis van bestaand beleid en de uitgangspunten van de kadernotitie 2026. De bijdrage van gemeente Renswoude is berekend conform de overeengekomen verdeelsleutel.
Risico's	De risico's bestaan uit de normale bedrijfsrisico's. Door het ontbreken van reserves heeft de GBLT geen weerstandsvermogen. Alle kosten en opbrengsten worden jaarlijks aan de deelnemende partijen doorberekend. Prijsstijgingen of andere financiële gevolgen worden meegenomen in de gemeentelijke bijdrage.

Naam	Archief Eemland, gevestigd te Amersfoort
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De gemeenschappelijke regeling Archief Eemland voert wettelijke archieftaken uit voor meerdere gemeenten, waaronder gemeente Renswoude. Als gemeentearchivaris beheert het de overgebrachte archieven en houdt het toezicht op het informatie- en archiefbeheer van de gemeente. Daarnaast is de archivaris adviseur bij beleid, uitvoering en veranderingen in het informatiebeheer.
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Eemnes, Leusden, Soest, Woudenberg en Renswoude.

Bestuurder Renswoude	Mevrouw P. Doornenbal-van der Vlist
Bijdrage Renswoude	De begrote bijdrage voor 2026 is € 36.000
Eigen vermogen verbonden partij Vreemd vermogen verbonden partij Resultaat	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen	De colleges van de deelnemende gemeenten gaan de gemeenschappelijke regeling Archief Eemland in het najaar van 2025 aan.
Risico's	De risico's bestaan uit de normale bedrijfsrisico's. Door het ontbreken van reserves heeft de gemeenschappelijke regeling Archief Eemland geen weerstandsvermogen. Alle kosten en opbrengsten worden jaarlijks aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Prijsstijgingen of andere financiële gevolgen worden meegenomen in de gemeentelijke bijdrage.

9.7 Paragraaf grondbeleid

De forse stijging van de bouwkosten (zowel personeel, materieel als materiaal) lijkt wat af te vlakken. Dit betekent voornamelijk niet dat de verkoopprijzen van de woningen minder stijgen dan voorheen. Door kosten ten gevolge van duurzaamheidseisen en de Wet Kwaliteitsborging ed. staan de verkoopprijzen nog steeds onder druk. Daarbij komt dat de woningbehoefte onverminderd groot blijft. De woningbouwproductie op landelijk niveau blijft daarbij achter en de schaarste wordt alleen groter. Op regionaal niveau zijn afspraken gemaakt hoe te voldoen aan de opgave met betrekking tot de realisatie van de woningbouw, de Woondeal Foodvalley 2022-2030. In de Woondeal zijn afspraken gemaakt over het te realiseren woonprogramma, waarbij de nadruk is komen te liggen op betaalbare woningbouw. In Renswoude is de betaalbaarheidsgrens gelijk getrokken met de betaalbare woningen in de regio, wat financieel een positief effect heeft op de grondexploitaties. Verder is de wereld van de gebiedsontwikkeling nog altijd in beweging. Vraagstukken zoals stikstofdepositie, netcongestie, omgevingswet, water- en bodemsturend ontwikkelen dragen niet bij aan een korte doorlooptijd van de projecten. Door hier in een vroeg stadium op te anticiperen kan het tijdseffect worden beperkt.

Beleid

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente Renswoude ter beschikking staat om de vastgestelde ruimtelijke, en deels ook economische, doelstellingen te realiseren. Binnen de gemeente Renswoude is er sinds 2022 vastgesteld grondbeleid.

Bestaand beleid

Daar waar Renswoude gronden in eigendom heeft, voert de gemeente een actief grondbeleid. De gemeente maakt de gronden bouwrijp en verkoopt deze aan marktpartijen en/of particulieren. Om sturing te kunnen geven aan de gewenste invulling van projecten en waar mogelijk te kunnen delen in de winsten van ontwikkelingen, blijven eigen grondposities voor de gemeente van belang. Bij ontwikkelingen waarbij de gronden niet in eigendom zijn van de gemeente wordt doorgaans faciliterend grondbeleid gevoerd. De gemeente Renswoude faciliteert waar mogelijk deze ontwikkelingen van derden en verhaalt de bijbehorende kosten binnen de wettelijke kaders op de initiatiefnemer. Voorwaarde hierbij is dat deze ontwikkelingen passen binnen de (ruimtelijke) kaders. Conform de Nota Grondbeleid wordt in nieuwe situaties situationeel grondbeleid gehanteerd, waarbij actief grondbeleid wordt toegepast als dit een meerwaarde heeft. In het geval van faciliterend grondbeleid kiest de gemeente voor een stimulerend faciliterend grondbeleid, tenzij sprake is van een zeer beperkt gemeentelijk belang. In de Nota grondbeleid worden een aantal criteria geformuleerd op basis waarvan het college per project/locatie een onderbouwde keuze kan maken voor het toe te passen grondbeleid. Onderstaand is een overzicht gegeven van de projecten waarbij de gemeente een actief grondbeleid voert, en welke werkzaamheden in 2026 worden verwacht.

Beekweide II

In het plan Beekweide II zijn ca. 200 woningen voorzien. Het definitieve bestemmingsplan is februari 2022 vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan was één beroep ingediend. Het beroep is behandeld bij de Raad van State, waarbij een gedeelte van de woonbestemmingen is vernietigd. Voor dit gedeelte is opnieuw een bestemmingsplan vastgesteld (Herstelbesluit Beekweide II) dat inmiddels ook onherroepelijk is geworden. In september 2024 is het uitwerkingsplan Omgeving Barneveldsestraat 16 vastgesteld wat de realisatie van ca. 60 woningen mogelijk maakt. Inmiddels is ook dit uitwerkingsplan onherroepelijk.

Een groot deel van het terrein is inmiddels bouwrijp gemaakt en de eerste 26 woningen zijn opgeleverd. De voorbereiding van de bouw van woningen in vervolgfases is in volle gang. De verwachting is dat in 2026 66 woningen worden opgeleverd. In 2024 is de kavel Barneveldsestraat 16 verworven door een ontwikkelende partij. Met deze partij is een anterieure overeenkomst gesloten waarin afspraken zijn gemaakt wat op de locatie kan worden ontwikkeld. Tevens zijn er afspraken gemaakt over zijn bijdrage in de kosten. In 2026 wordt ingezet om ook de woningbouw op de kavel Barneveldsestraat 16 mogelijk te maken. Hiervoor zal te zijner tijd een BOPA moeten worden vastgesteld. Met één grondeigenaar worden nog gesprekken gevoerd over de wijze waarop deze kavel in het plangebied kan worden betrokken. Plan Beekweide II zal voor het gedeelte dat de gemeente in eigendom heeft als grondexploitatie worden geëxploiteerd, voor het andere gedeelte worden de kosten verhaald op de mede ontwikkelaars.

Groot Overeem II

In 2022 is het bestemmingsplan Groot Overeem II vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan is door meerdere belanghebbenden beroep ingediend. Inmiddels is het bestemmingsplan onherroepelijk, doordat bij de behandeling bij Raad van State alle beroepen niet gegrond zijn verklaard. De grondexploitatie voor Groot Overeem II is opgestart en kent een verwacht positief resultaat. Het project kent nog een aanzienlijke looptijd waardoor het uiteindelijke resultaat kan afwijken. De civiele planvorming (bestekken, aanbesteding, etc.) ten behoeve van het bouwrijp maken is medio 2025 weer opgestart en de aanbesteding en de start uitvoering wordt voorzien in de eerste helft van 2026. Met betrekking tot de uitgifte van de kavels is er een uitgiftebeleid vastgesteld, inclusief het daarbij behorende model voor de reserverings- en koopovereenkomst. Het beleid is tot stand gekomen in samenwerking met de ondernemersvereniging. Gelet op de huidige situatie met betrekking tot de netcongestie en het beperkt beschikbaar zijn van energie wordt het uitgiftebeleid herzien en ter vaststelling aangeboden. Gelet op de duurzaamheidsambitie van de gemeente is voor deze ontwikkeling ook een duurzaamheidskader vastgesteld. In het duurzaamheidskader is aangegeven wat de ambitie is van de gemeente voor deze ontwikkeling en worden aanvullend op de vigerende wet- en regelgeving randvoorwaarden/uitdagingen gesteld aan de ontwikkeling als geheel, maar ook op kavelniveau. Uit gesprekken met de netbeheerder (Stedin) blijkt dat de realisatie van nieuwe bedrijven wordt belemmerd doordat op dit moment in verband met de netcongestie geen grootverbruik aansluitingen kunnen worden gerealiseerd, en mogelijk ook maar beperkt of geen nieuwe kleinverbruik aansluitingen. Hiervoor wordt samen met de netbeheerder gezocht naar mogelijkheden. Zo wordt ingezet op de organisatiegraad van bedrijven, local-for-local energievoorziening in combinatie met groepscontracten en mogelijk alternatieven als een grote opslag van energie (batterij o.i.d.). Mede door de beschikbare subsidies vanuit de provincie en mogelijk zelfs vanuit Europa wordt in 2026 volop ingezet om alternatieve energievoorzieningen in kaart te brengen.

Binnen de Beken Zuid en Zuidwest

Voor het projectgebied Binnen de Beken Zuid en Zuidwest zijn voorbereidingen gestart die mogelijk leiden tot een nieuwe grondexploitatie in 2026. Een en ander is afhankelijk van het woonprogramma van de Provincie en of er grondverwervingen plaats gaan vinden door de gemeente.

Financiën

Een financieel uitgangspunt bij grondexploitaties is het realiseren van een minimaal sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het plan worden verhaald via de grondopbrengst. In het onderstaande overzicht zijn de verwachte lasten, baten en resultaten weergegeven, op basis van de balansstanden ultimo 2024.

Paragraaf grexen

Complex (x € 1.000)	Boekwaarde per 1-1-2025	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Verwacht resultaat (eindwaarde)	Reeds genomen winst	Resterende winst
Beekweide II	1.933	1.627	5.773	2.213	0	2.213
Groot Overeem II	2.031	2.625	8.069	3.413	0	3.413

De twee grondexploitaties van de gemeente Renswoude hebben een resterende looptijd die korter is dan tien jaar. Bij de ontwikkelingen waarbij de gemeente Renswoude een faciliterend grondbeleid voert, en dus vooral publiekrechtelijk betrokken is (onder andere een gedeelte van de ontwikkeling Beekweide II), worden de kosten door middel van het kostenverhaal (omgevingsweg) verhaald op de initiatiefnemer. Hierbij is het van belang dat vroegtijdig in het traject afspraken worden gemaakt en vastgelegd in een anterieure overeenkomst.

Strategische gronden

De gemeente heeft op dit moment geen strategische gronden in bezit om toekomstige ontwikkelingen te kunnen realiseren. In 2025 heeft de gemeenteraad Voorkeursrecht gevestigd voor het gebied Binnen de Beken Zuid en Zuidwest. Eigenaren in dit gebied kunnen de gemeente vragen om gronden aan te kopen. Per geval zal beoordeeld worden of dit wenselijk is. Mogelijk gaat dit in 2026 leiden tot het openen van een nieuwe grondexploitatie Binnen de Beken Zuid en Zuidwest.

Risico's

De gemeente Renswoude heeft op dit moment een vastgesteld grondbeleid, waarin aandacht wordt besteed aan het beheersen van de risico's die de verschillende ontwikkelingen (actief en passief grondbeleid) met zich meebrengen. Gelet op het financiële resultaat van de huidige grondexploitaties kan worden gesteld dat het treffen van een verliesvoorziening of het vormen van een reserve op dit moment niet nodig wordt geacht.

9.8 Paragraaf Wet open overheid

Inleiding

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid Bestuur. Deze paragraaf over openbaarheidsbeleid vloeit rechtstreeks voort uit de Woo. De wet beoogt een transparantere overheid en bevat regels voor de afhandeling van verzoeken om informatie (passieve openbaarmaking), voor de verplichte openbaarmaking van bepaalde documenten door de gemeente zelf in de periode tot en met 2026 (actieve openbaarmaking) en voor het verder op orde brengen van de informatiehuishouding. De volledige implementatie van de Woo loopt – in ieder geval - gefaseerd door tot eind 2026.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking ziet op het verstrekken van informatie naar aanleiding van een verzoek van een burger, bedrijf of organisatie (een Woo-verzoek). Wanneer een verzoek wordt ingediend, dient het bestuursorgaan de betreffende documenten te verzamelen, te beoordelen en – voor zover er geen weigeringsgronden van toepassing zijn – openbaar te maken. Dit kan gaan om uiteenlopende documenten, variërend van beleidsnotities tot interne correspondentie. In 2025 zijn tot nu toe 61 Woo-verzoeken geregistreerd, tegen 37 Woo-verzoeken in kalenderjaar 2024.

Actieve openbaarmaking

De Woo legt daarnaast de nadruk op actieve openbaarmaking: de verplichting voor bestuursorganen om zelfstandig en structureel informatie openbaar te maken. Artikel 3.1 van de Woo bevat de algemene inspanningsverplichting om uit eigen beweging informatie te verschaffen over beleid, inclusief de voorbereiding, uitvoering, naleving, handhaving en evaluatie. Het doel hiervan is het versterken van het vertrouwen van inwoners en het verbeteren van de interactie tussen burgers en overheid. Een belangrijk onderdeel hiervan is de stapsgewijze invoering van de actieve openbaarmaking van zeventien categorieën aan informatie. Voor enkele categorieën bestaan landelijke voorzieningen of zijn gemeenten al deels ingericht. De verdere implementatie vraagt om een zorgvuldige procesinrichting. Dit houdt in dat het zaakstelsel moet worden aangepast en dat er een digitaal portaal beschikbaar moet zijn waar inwoners besluiten en andere relevante documenten eenvoudig kunnen raadplegen.

Grip op informatie

Om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de passieve en actieve openbaarmaking van de Woo, moeten er stappen worden gezet op het gebied van informatiehuishouding. In 2026 wordt hier verder op ingezet.

Financiële begroting

10 Overzicht van baten en lasten

10.1 Overzicht van baten en lasten in meerjarig perspectief

Programma	Omschrijving programma	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Lasten 2029	Baten 2029
1	Programma Wonen en Woningen	3.043.297	4.710.000	3.329.505	4.810.000	3.609.542	5.186.000	3.920.740	5.660.000
2	Programma Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer	3.658.037	1.788.701	3.692.066	1.733.125	3.788.151	1.639.125	3.821.413	1.667.818
3	Programma Samenleving	6.690.284	1.076.760	6.670.578	1.012.403	6.874.818	1.016.203	6.898.718	1.016.203
4	Programma Economische Ontwikkeling en Toerisme	189.597	75.450	83.497	94.450	83.663	113.450	83.663	132.450
5	Programma Inwoners, Openbare Orde en Veiligheid, Bestuur en Organisatie	1.133.504	449.000	1.147.625	449.000	1.158.595	449.000	1.163.822	449.000
	Totaal	14.714.720	8.099.911	14.923.270	8.098.978	15.514.769	8.403.778	15.888.356	8.925.471
8.1	Algemene uitkering	-	10.399.000	-	10.606.000	-	10.743.000	-	11.254.000
8.2	Dividend	21.971	163.000	310.844	163.000	132.179	163.000	-27.103	163.000
8.3	Lokale heffingen (niet-gebonden besteding)	92.000	1.275.500	92.000	1.298.000	92.000	1.319.000	92.000	1.341.000
8.4	Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-
	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-
8.5	Overhead	5.796.250	73.208	5.952.212	63.146	6.091.629	66.705	6.170.926	70.281
8.6	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-
8.7	Onvoorzien	-	-	45.553	-	281.327	-	675.944	-
	Resultaat vóór reservemutaties	20.624.941	20.010.619	21.323.879	20.229.124	22.111.905	20.695.483	22.800.124	21.753.752
	<i>Waarvan:</i>								
	Structureel	20.103.053	19.803.662	20.926.506	20.115.124	21.826.302	20.695.483	22.508.467	21.753.752
	Incidenteel	521.888	206.957	397.373	114.000	285.602	-	291.656	-
	<i>Reservemutaties per programma:</i>								
1	Programma Wonen en Woningen	-	-	2.400.000	2.565.265	872.000	213.265	1.668.600	256.865
2	Programma Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer	55.000	225.000	55.000	225.000	55.000	255.375	55.000	177.729
3	Programma Samenleving	150.000	125.114	100.000	125.114	100.000	125.114	100.000	125.114
4	Programma Economische Ontwikkeling en Toerisme	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Programma Inwoners, Openbare Orde en Veiligheid, Bestuur en Organisatie	-	400.022	-	700.022	-	450.022	-	375.022
6	Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien	-	350.000	-	550.000	-	872.000	-	1.668.600
	Totaal	205.000	1.100.136	2.555.000	4.165.401	1.027.000	1.915.776	1.823.600	2.603.330
	<i>Waarvan:</i>								
	Structureel	-	525.136	-	890.401	-	418.776	-	462.376
	Incidenteel	205.000	575.000	2.555.000	3.275.000	1.027.000	1.497.000	1.823.600	2.140.954
	Saldo begroting na bestemming	20.829.941	21.110.755	23.878.879	24.394.525	23.138.905	22.611.259	24.623.724	24.357.082
			280.814		515.646		-527.645		-266.641

10.2 Grondslagen van de begroting

Kerngegevens en uitgangspunten

Bij de samenstelling van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 houden wij rekening met gevolgen van besluiten die tot stand zijn gekomen na het vaststellen van de programmabegroting 2025. Verder houden wij rekening met autonome uitgaven- en inkomstentoeenames. De ramingen in de begroting zijn gebaseerd op onderstaande kerngegevens en uitgangspunten.

Parameters begroting 2026

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Netto materiele consumptie	2,90%	2,10%	2,10%	2,10%	2,10%
Loonvoet sector overheid	6,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Overheidsinvesteringen	3,30%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Mutaties gemeentelijke tarieven					
Leges	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Onroerende zaakbelastingen	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Afvalstoffenheffing (kostendekkend)	kd	kd	kd	kd	kd
Rioolheffing (kostendekkend)	kd	kd	kd	kd	kd
Grafrechten	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Overige gemeentelijke belastingen en heffingen	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Financiering					
Rente grondexploitaties	1,00%	1,50%	1,50%	2,00%	2,00%
Rente investeringen	1,00%	1,50%	1,50%	2,00%	2,00%
Maatstaven Algemene Uitkering (september 2024)					
Volume Bruto Binnenlands Product (BBP)(8-jaars gemiddelde)	2,1%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%
Prijs BBP	2,3%	2,6%	2,6%	2,5%	2,5%
Gecombineerde BBP-index	4,45%	4,61%	4,45%	4,22%	4,11%
Maatstaven Algemene Uitkering (meicirculaire 2025)					
Volume Bruto Binnenlands Product (BBP)(8-jaars gemiddelde)	2,1%	1,93%	1,82%	1,72%	1,61%
Prijs BBP	2,3%	2,74%	2,52%	2,61%	2,50%
Gecombineerde BBP-index	4,45%	4,72%	4,39%	4,37%	4,15%

Rente over reserves en voorzieningen

Over de reserves en voorzieningen wordt geen rente berekend.

Inkomsten

Bij de berekening van de inkomsten voor 2026 en volgende jaren worden de inkomsten onder andere geraamd op basis van de werkelijke inkomsten in 2025.

10.3 Structureel en reëel evenwicht

Evenwicht in de begroting

Volgens artikel 189 van de Gemeentewet moet de begroting voor het eerstvolgende jaar structureel en reëel in evenwicht zijn. Alleen als aannemelijk is dat dit evenwicht in de eerstvolgende jaren wordt bereikt, mag hiervan tijdelijk worden afgeweken.

Structureel evenwicht

Van structureel evenwicht is sprake als structurele lasten volledig worden gedekt door structurele baten. Incidentele lasten mogen zowel met structurele als incidentele baten worden gedekt.

Reëel evenwicht

Reëel evenwicht betekent dat de in de begroting en meerjarenraming geraamde baten en lasten volledig en realistisch zijn.

Provinciaal toezicht

De door de raad vastgestelde begroting 2026 moet vóór 15 november 2025 worden ingediend bij de Provincie. De Provincie toetst of de begroting voldoet aan de wettelijke vereisten en provinciale regelgeving. Voor gemeenten geldt standaard repressief toezicht: de provincie volgt de gemeente "op afstand". Dat betekent dat de begroting en de begrotingswijzigingen rechtskracht hebben zonder voorafgaande goedkeuring door de Provincie.

Berekening structureel saldo

Het structurele begrotingsaldo laat zien of structurele baten groter zijn dan structurele lasten. Dit saldo wordt berekend door de totale baten en lasten te corrigeren voor incidentele posten. Bij een positief saldo is de begroting structureel in evenwicht.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de begroting voor 2026 en 2027 structureel en reëel in evenwicht is en daarmee voldoet aan de voorwaarden voor repressief toezicht. Voor de jaren 2028 en 2029 is sprake van negatieve saldi. Het op orde brengen van het structureel evenwicht in de jaren na 2027 vraagt om nadere keuzes en blijft een belangrijk aandachtspunt voor de komende periode.

Ontwikkeling begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

(Bedragen * € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
Saldo begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028	640	980	1.017	1.017
Mutaties voorjaarsrapportage 2025	-1.378	-1.698	-2.057	-1.605
Saldo begroting na vaststelling voorjaarsrapportage 2025	-738	-718	-1.040	-588
Mutaties kadernota 2026	1.385	668	467	405
Saldo begroting na uitwerking kadernota 2026	648	-49	-572	-183
Autonome ontwikkelingen	-269	-289	-154	-182
Actualisatie staand beleid	-98	854	199	98
Saldo begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029	281	516	-528	-267
<i>Waarvan:</i>				
Structureel	226	79	-712	-292
Incidenteel	55	437	184	26
Saldo begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029	281	516	-528	-267

10.4 Overzicht per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting Baten	Begroting Lasten	Wijz. Begr. Baten	Wijz. Begr. Lasten
0.1	Bestuur	56.987	895.521	2.221	115.914
0.2	Burgerzaken	129.000	83.798	0	0
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.057	50.000	-1.057	-4.000
0.4	Overhead	11.400	4.058.235	2.600	726.580
0.5	Treasury	163.000	43.835	0	-21.864
0.61	OZB woningen	684.000	92.000	20.000	0
0.62	OZB niet-woningen	565.500	0	6.000	0
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	10.317.000	0	82.000	0
0.8	Overige baten en lasten	0	794.000	0	-794.000
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	539.250	0	1.725
1.2	Openbare orde en veiligheid	318.000	353.672	2.000	55.832
2.1	Verkeer en vervoer	0	437.475	25.000	-73.775
3.4	Economische promotie	57.400	0	18.000	0
4.2	Onderwijshuisvesting	0	157.231	0	-12.236
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	97.000	247.500	0	-1.500
5.1	Sportbeleid en activering	64.357	117.851	0	2.035
5.2	Sportaccommodaties	64.132	150.895	0	-1.437
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	50	130.493	600	-1.043
5.5	Cultureel erfgoed	0	12.000	0	-1.000
5.6	Media	0	5.850	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	61.638	0	-16
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	26.050	0	-11.400
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	62.500	0	500
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	13.000	309.703	-4.800	13.452
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	124.000	169.500	0	4.750
6.3	Inkomensregelingen	681.500	938.600	0	-12.200
6.4	WSW en beschut werk	0	281.000	0	32.417
6.5	Arbeidsparticipatie	0	107.000	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	10.000
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	0	90.800	0	-10.800
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	0	330.500	0	27.300
6.712	Begeleiding (WMO)	0	203.000	0	0
6.713	Dagbesteding (WMO)	0	133.000	0	15.500
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	27.500	37.555	3.800	0
6.752	Jeugdhulp ambulante regionaal	0	1.440.500	0	0
6.753	Jeugdhulp ambulante landelijk	0	9.500	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	546.500	0	0
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0
6.791	PGB Wmo	0	37.500	0	0
6.792	PGB Jeugd	0	60.000	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	23.500	0	0
6.821	Jeugdbescherming	0	124.000	0	26.150
6.822	Jeugdreclassering	0	0	0	0
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	0	167.907	0	13.726
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	493.595	0	61.391
7.1	Volksgezondheid	5.671	236.000	0	12.750
7.2	Riolering	737.500	553.761	0	6.764
7.3	Afval	814.236	655.180	-5.660	-5.127
7.4	Milieubeheer	0	507.360	0	6.971
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	65.000	102.838	0	2.335
8.1	Ruimte en leefomgeving	117.225	1.254.231	35.400	63.894
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	7.000	0	3.800
8.3	Wonen en bouwen	4.000.000	3.307.735	710.000	-76.006
		19.114.515	20.447.560	896.104	177.382
0.10	Mutaties reserves	4.147.401	3.552.000	-3.047.265	-3.347.000
		23.261.916	23.999.560	-2.151.161	-3.169.618
			737.644		-1.018.457
	Begrotingssaldo 2026		280.814		

11 Uiteenzetting van de financiële positie

11.1 Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	78	207	207	207	207	207
Materiële vaste activa	52.151	54.818	62.755	74.478	89.774	91.614
Financiële vaste activa	1.749	1.749	1.749	1.749	1.749	1.749
TOTAAL VASTE ACTIVA	53.979	56.774	64.712	76.435	91.731	93.570
Vlottende activa						
Voorraden	3.964	3.964	3.964	3.964	3.964	3.964
Totaal voorraden	3.964	3.964	3.964	3.964	3.964	3.964
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3.261	3.261	3.261	3.261	3.261	3.261
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3.261	3.261	3.261	3.261	3.261	3.261
Liquide middelen	120	120	120	120	120	120
Totaal liquide middelen	120	120	120	120	120	120
Overlopende activa	1.218	1.218	1.218	1.218	1.218	1.218
Totaal overlopende activa	1.218	1.218	1.218	1.218	1.218	1.218
TOTAAL ACTIVA	62.542	65.338	73.275	84.998	100.294	102.133

PASSIVA	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserve	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
Algemene reserve - niet geblokkeerd	2.174	3.518	3.178	2.909	2.553	356
Reserves ter dekking van kapitaallasten	9.017	8.772	8.596	10.656	11.109	12.316
Overige bestemmingsreserves	3.928	4.946	4.746	1.796	1.496	1.271
Onderhoudsreserves	791	621	451	281	111	18
Nog te bestemmen resultaat	1.344	10	281	516	-528	-267
Totaal eigen vermogen	21.354	21.967	21.352	20.258	18.841	17.795
Voorzieningen	2.792	2.770	2.706	2.703	2.659	2.599
Totaal voorzieningen	2.792	2.770	2.706	2.703	2.659	2.599
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	33.026	35.231	43.847	56.668	73.425	76.370
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	2.216	2.216	2.216	2.216	2.216	2.216
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	2.216	2.216	2.216	2.216	2.216	2.216
Overlopende passiva	3.153	3.153	3.153	3.153	3.153	3.153
Totaal overlopende passiva	3.153	3.153	3.153	3.153	3.153	3.153
TOTAAL PASSIVA	62.542	65.337	73.275	84.998	100.294	102.133

11.2 Investerings

Toelichting investeringen

De lijst met investeringen, ook wel Meerjaren Investeringsplan (MIP) genoemd, is geactualiseerd naar aanleiding van de jaarstukken 2024, het IBOR, het GRP en diverse raadsbesluiten. In onderstaande tabel is in de kolom 'bron' zichtbaar uit welk besluit of document de betreffende investering voortkomt. De financiële effecten van deze investeringen zijn verwerkt in de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029. Bestaande investeringen, zoals bijvoorbeeld de werf, zijn opgenomen in de activastaat. In de kolom 'omschrijving' staat in enkele gevallen een jaartal dat niet overeenkomt met het daadwerkelijke investeringsjaar. Dit is het gevolg van verschuivingen in de planning.

Bron	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	Levensduur	Jaar gereed	2026	2027	2028	2029
AVP-gelden	Skatevoorziening	90.000				15	2026		7.350	7.680	7560
IBOR	Groot onderhoud sportvelden 2023-2025	10.000				20	2026		650	690	680
Begr 2024	Mobiele telefoons	20.000				4	2026		5300	5300	5200
GRP	Drukriool best.kast en CVK 2026	16.000				25	2026		880	947	934
GRP	Drukriool mech.elekt. pompen 2026	12.000				15	2026		980	1024	1008
GRP	Rioolgemalen mech./elekt. pompen 2026	60000				20	2026		3.900	4.140	4.080
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging masten 2026	18000				40	2026		720	801	792
IBOR	Groot onderhoud brug Hopeseweg	25000				20	2026		1625	1725	1700
RB 17-09-2024	Speelplekken 2026	103700				15	2026		8469	8849	8711
VJR 2025	Uitbreiding wagenpark OR	30000				10	2026		3450	3540	3480
VJR 2025	Vervanging voertuigen OR 2026	130000				10	2026		14.950	15.340	15.080
VJR 2025	Brug Emminkhuizenlaan	150000				50	2026		5250	5.940	5.880
VJR 2025	Brug Kooiweg	100000				50	2026		3500	3.960	3.920
GRP	Fase 3: Dickerijst, Beukenlaan (2e deel), Kastanjelaan (1e deel)	539000				60	2027			19.763	19.584
KN 2024	Fase 3: Dickerijst, Beukenlaan (2e deel), Kastanjelaan (1e deel)	374000				20	2027			26.180	25.806
WB	Flexwoningen fase I (30 stuks)	500000				50	2027			200.000	198.000
WB	Flexwoningen fase I (grond)	900000					2027			18.000	18.000
IBOR	Overlagen Hopeseweg		600.000			15	2027			52000	51200
IBOR	Emminkhuizenlaan		700.000			20	2027			49.000	48.300
WB	Groot onderhoud/verduurzaming complex 10+24		872.000			20	2028			0	61040
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging masten 2027		18.000			40	2027			810	801
VJR 2025	Vervanging voertuigen OR 2027		140000			10	2027			16.800	16.520
GRP	Drukriool best.kast en CVK 2027		20000			25	2027			1200	1184
GRP	Drukriool mech.elekt. pompen 2027		12000			15	2027			1040	1024
GRP	Rioolgemalen mech./elekt. pompen 2027		40000			20	2027			2800	2760
RB 17-09-2024	Speelplekken 2027		67100			15	2027			5.815	5.726
GRP	Fase 4: Lijsterbeslaan		124000			60	2027			4547	4505
KN 2024	Fase 4: Lijsterbeslaan		170000			20	2027			11900	11.730
VJR 2025	Aanbod seniorenwoningen Borgwalterrein		1200000			50	2028				480.000
VJR 2025	Huurwoningen Beekweide II fase II (17 stuks)		410000			50	2028				164.000
Begraafplaats	Uitbreiding KN 2024 begraafplaats			500000		50	2028				20.000
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging armaturen 2026			16000		15	2028				1.387
WB	Groot onderhoud/verduurzaming woningen 2028			1.668.600		20	2029				
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging masten 2028			34.000		40	2028				1.530
VJR 2025	Vervanging voertuigen OR 2028			40.000		10	2028				4.800
RB 17-09-2024	Speelplekken 2028			91.500		15	2028				7.930
GRP	Drukriool best.kast en CVK 2028			20.000		25	2028				1.200
GRP	Drukriool mech.elekt. pompen 2028			18000		15	2028				1.560
GRP	Rioolgemalen mech./elekt. pompen 2028			100000		20	2028				7.000
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging armaturen 2027				16000	15	2029				
WB	Groot onderhoud/verduurzaming woningen 2028				990000	20	2030				
IBOR	Overlaging Woudegge				90.000	20	2029				
WB	Flexwoningen fase II (20 stuks)				2.000.000	30	2029				
GRP	Drukriool best.kast en CVK 2029				22.000	25	2029				
GRP	Drukriool mech.elekt. pompen 2029				18.000	15	2029				
GRP	Vervangen vrijvalriolering 2029				310000	25	2029				
VJR 2025	Vervanging voertuigen OR 2029				60000	10	2029				
Totaal		7.577.700	18.863.100	2.488.100	3.506.000			0	57.024	469.792	1.214.612

GRP

In het Gemeentelijk Riolerings Plan is vastgesteld welke vervangingen en onderhoud er moeten plaatsvinden de komende jaren. De verwachte investeringen staan hierboven genoemd.

IBOR

In het vastgestelde IBOR staan het onderhoud en de investeringen die verwacht worden op het gebied van de kapitaalgoederen (wegen en fietspaden, kunstwerken, openbare verlichting, groen). De investeringen zijn opgenomen in bovenstaande tabel. Het onderhoud staat in de reguliere onderhoudsbudgetten in de begroting.

AVP-gelden (Afhandeling bestuursovereenkomst provincie-gemeente)

Vanuit de AVP-gelden zijn bestedingsdoelen opgesteld. Voor twee van die doelen (skatebaan en bijgebouw museum Oud Renswoude) zijn investeringskredieten geraamd.

Woningbedrijf (WB)

Met ingang van de begroting 2025 zijn de investeringen, groot onderhoud en verduurzaming van woningen opgenomen in het Meerjaren Investeringsplan.

Speelbeleidsplan

De investeringen uit het speelbeleidsplan (speelplaatsen en skatevoorziening) zijn opgenomen in het Meerjaren Investeringsplan.

11.3 Reserves

Reserves	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
Algemene risicoreserve	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000
Algemene reserve - niet geblokkeerd	3.518.411	3.528.259	3.459.073	3.424.718	2.025.073	89.832
Totaal algemene reserve	7.618.411	7.628.259	7.559.073	7.524.718	6.125.073	4.189.832
Bestemmingsreserves						
<u>Overige bestemmingsreserves</u>						
Reserve egalisatie exploitatie st. sporthal Hokhorst	24.730	24.730	24.730	24.730	24.730	24.730
Reserve sociaal domein	298.913	741.913	791.913	791.913	791.913	791.913
Reserve monumenten	64.220	64.220	64.220	64.220	64.220	64.220
Reserve landschapselementen	38.553	38.553	38.553	38.553	38.553	38.553
Reserve cultuur - promotiefonds	66.360	66.360	66.360	66.360	66.360	66.360
Reserve onderzoek	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Reserve arbeidsmarkt	750.000	1.325.000	1.075.000	525.000	225.000	0
Reserve opvang Oekraïners	2.585.409	2.585.409	2.585.409	185.409	185.409	185.409
<u>Reserves ter dekking van kapitaallasten</u>						
Reserve kapitaallasten gemeentehuis	4.099.978	3.949.956	3.799.934	3.649.912	3.499.890	3.349.868
Reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen	3.305.300	3.305.300	3.305.300	5.540.035	6.198.770	7.610.505
Reserve kapitaallasten vervanging toplagen voetbal	270.834	250.001	229.168	208.335	187.502	166.669
Reserve kapitaallasten vervanging toplagen tennis	55.653	51.372	47.091	42.810	38.529	34.248
Ged. Res. Herinrichting sportpark	70.449	0	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten dorps huis	1.215.000	1.215.000	1.215.000	1.215.000	1.184.625	1.154.250
<u>Onderhoudsreserves</u>						
Reserve onderhoud openbare gebouwen	208.681	168.681	128.681	88.681	48.681	8.681
Reserve onderhoud wegen en wegmeubilair	322.354	242.354	162.354	82.354	2.354	0
Reserve onderhoud vervoermiddelen omg.beh.	155.794	125.794	95.794	65.794	35.794	5.794
Reserve onderhoud speeltoestellen	103.698	83.698	63.698	43.698	23.698	3.698
Totaal bestemmingsreserves	13.735.926	14.338.341	13.793.205	12.732.804	12.716.028	13.604.898
Totaal	21.354.337	21.966.600	21.352.278	20.257.522	18.841.101	17.794.730

Mutaties reserves	Programma	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene risicoreserve	6	0	0	0	0	0
Algemene reserve - niet geblokkeerd	6	9.848	-69.186	-34.354	-1.399.645	-1.935.241
Totaal algemene reserve	6	9.848	-69.186	-34.354	-1.399.645	-1.935.241
Bestemmingsreserves						
<u>Overige bestemmingsreserves</u>						
Reserve egalisatie exploitatie st. sporthal Hokhorst	3	0	0	0	0	0
Reserve sociaal domein	3	443.000	50.000	0	0	0
Reserve monumenten	3	0	0	0	0	0
Reserve landschapselementen	2	0	0	0	0	0
Reserve cultuur - promotiefonds	4	0	0	0	0	0
Reserve onderzoek	4	0	0	0	0	0
Reserve arbeidsmarkt	5	575.000	-250.000	-550.000	-300.000	-225.000
Reserve opvang Oekraïners	1	0	0	-2.400.000	0	0
<u>Reserves ter dekking van kapitaallasten</u>						
Reserve kapitaallasten gemeentehuis	5	-150.022	-150.022	-150.022	-150.022	-150.022
Reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen	1	0	0	2.234.735	658.735	1.411.735
Reserve kapitaallasten vervanging toplagen voetbal	3	-20.833	-20.833	-20.833	-20.833	-20.833
Reserve kapitaallasten vervanging toplagen tennis	3	-4.281	-4.281	-4.281	-4.281	-4.281
Ged. Res. Herinrichting sportpark	2	-70.449	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten dorps huis	2	0	0	0	-30.375	-30.375
<u>Onderhoudsreserves</u>						
Reserve onderhoud openbare gebouwen	2	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Reserve onderhoud wegen en wegmeubilair	2	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000	-2.354
Reserve onderhoud vervoermiddelen omg.beh.	2	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Reserve onderhoud speeltoestellen	2	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Totaal bestemmingsreserves		602.415	-545.136	-1.060.401	-16.776	888.870
Totaal		612.263	-614.322	-1.094.755	-1.416.421	-1.046.371

Algemene reserve

In 2026 en 2027 wordt het surplus in de algemene reserve aangewend ter dekking van het begrotingstekort. In 2026 gaat het om een onttrekking van € 350.000 en in 2027 om een onttrekking van € 550.000. In 2028 wordt € 872.000 onttrokken aan de algemene reserve en toegevoegd aan de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen. Dit bedrag wordt de jaren daarna ingezet ter dekking van de kapitaallasten die de investeringen in groot onderhoud en verduurzaming van woningen met zich meebrengen. In 2029 wordt voor hetzelfde doel € 1.668.600 onttrokken aan de algemene reserve. Tot slot is in de ramingen de aanname gedaan dat het jaarlijkse begrotingssaldo wordt toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve.

Reserve sociaal domein

Jaarlijks wordt er € 100.000 onttrokken aan de reserve sociaal domein voor het egaliseren van het productresultaat van Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet. In 2026 wordt € 150.000 toegevoegd aan deze reserve en vanaf 2027 € 100.000. Aan deze reserve is een maximale omvang gesteld van € 800.000.

Reserve arbeidsmarkt

De bestemmingsreserve arbeidsmarkt is ingesteld om schommelingen in de personeelslasten op te vangen. De jaarlijkse onttrekking was € 250.000 tot en met 2027, maar vanaf 2027 is deze reeks 'verlengd' met € 300.000 per jaar. In 2027 is daarom sprake van een onttrekking van € 550.000. De onttrekkingen worden benut om de structurele stijging van de loonkosten, veroorzaakt door CAO-stijgingen, deels op te vangen.

Reserve opvang Oekraïners

In 2027 wordt € 2.400.000 onttrokken aan deze reserve en toegevoegd aan de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen in verband met de realisatie van 30 tijdelijke woningen. Deze woningen zijn onder andere bestemd voor de opvang van Oekraïners.

Reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen

Aan deze reserve wordt in 2027 € 2.400.000 toegevoegd ten laste van de reserve opvang Oekraïners, in verband met de realisatie van 30 flexwoningen. Deze flexwoningen zijn onder andere bestemd voor de opvang van Oekraïners. In 2028 wordt

€ 872.000 en in 2029 wordt € 1.668.600 toegevoegd aan deze reserve. Deze bedragen worden de jaren daarna ingezet ter dekking van de kapitaallasten die de investeringen in groot onderhoud en verduurzaming van woningen met zich meebrengen. Vanaf 2027 zijn onttrekkingen uit deze reserve geraamd van € 165.265 (2027), € 213.265 (2028) en € 256.865 (2029).

Onderhoudsreserves

De jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen aan de onderhoudsreserves zijn ongewijzigd gebleven, met uitzondering van de onttrekking aan de onderhoudsreserve wegen en wegmeubilair. Deze onttrekking is afgeraamd van € 80.000 naar € 2.354, omdat de stand van deze reserve hiermee afloopt naar € 0.

11.4 Voorzieningen

Voorzieningen	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
<i>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>						
Pensioenen voormalige bestuurders	707.082	668.582	627.082	582.582	535.082	484.582
Voorziening organisatieontwikkeling	75.267	75.267	75.267	75.267	75.267	75.267
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	782.349	743.849	702.349	657.849	610.349	559.849
<i>Voorziening v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden</i>						
Riolering	1.877.728	1.977.465	2.003.911	2.045.343	2.048.152	2.039.459
Milieu	132.129	49.076	0	0	0	0
Totaal v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden	2.009.857	2.026.541	2.003.911	2.045.343	2.048.152	2.039.459
Totaal Voorzieningen	2.792.206	2.770.390	2.706.260	2.703.192	2.658.501	2.599.308

Mutaties voorzieningen begroting 2026	Programma	2025	2026	2027	2028	2029
<i>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>						
Pensioenen voormalige bestuurders	6	-38.500	-41.500	-44.500	-47.500	-50.500
Voorziening organisatieontwikkeling	6	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		-38.500	-41.500	-44.500	-47.500	-50.500
<i>Voorziening v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden</i>						
Riolering	2	99.737	26.446	41.432	2.809	-8.693
Milieu	2	-83.053	-49.076	0	0	0
Totaal v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden		16.684	-22.630	41.432	2.809	-8.693
Totaal Voorzieningen		-21.816	-64.130	-3.068	-44.691	-59.193

Voorziening pensioenen voormalige bestuurders

Gemeenten zijn verplicht een voorziening te treffen ten behoeve van verplichtingen betreffende wethouderspensioenen. De hoogte van deze verplichting wordt bepaald aan de hand van jaarlijkse actuariële berekeningen. Deze berekeningen zijn afhankelijk van factoren die moeilijk in te schatten zijn. Deze mutaties zijn dan ook niet geraamd. De jaarlijkse aanwending van de voorziening voor de betaling van de pensioenuitkeringen is wél geraamd. De hoogte van de aanwending loopt gedurende de jaren geleidelijk op.

Voorziening riolering

Via de voorziening Riolering kan de egalisatie van tarieven voor de rioolstoffenheffing worden geregeld. De jaarlijkse exploitatieresultaten riolering worden gemuteerd in de voorziening. De verwachting is dat de hoogte van deze voorziening in de komende jaren rond de € 2 miljoen zal blijven.

Voorziening milieu

Via de voorziening Milieu kan de egalisatie van tarieven voor de afvalstoffenheffing worden geregeld. De jaarlijkse exploitatieresultaten milieu worden gemuteerd in deze voorziening. De verwachting is dat deze voorziening in 2026 zal aflopen naar € 0.

11.5 EMU saldo

		2025	2026	2027
		x 1.000	x 1.000	x 1.000
Omschrijving		Volgens realisatie t/m 30 augustus 2025, aangevuld met raming restant	Volgens begroting 2026	Volgens meerjarenraming in begroting 2026
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	612	-614	-1.095
2	Mutatie (im) materiele vaste activa	2.796	7.937	11.723
3	Mutatie voorzieningen	-22	-64	-3
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im) materiele	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-2.205	-8.616	-12.821

11.6 Incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving incidentele posten	Begroting 2026
<u>Incidentele lasten</u>			
<u>Wonen en Woningen</u>			
1	8.3	Gebiedsontwikkeling Ederveen-De Klomp	43.000
			43.000
<u>Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer</u>			
2	2.1	Onderzoek verkeersveiligheid N224	13.500
2	8.2	Diverse grondzaken en -verkopen	10.800
2	8.3	Opstellen meerjarenonderhoudsplannen gemeentelijk vastgoed	41.800
2	8.3	Woningmarktonderzoek en -strategie	20.000
2	8.1	Capaciteit klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	140.000
2	0.10	Toevoeging reserve onderhoud speeltoestellen	40.000
2	0.10	Toevoeging reserve onderhoud openbare gebouwen	15.000
			281.100
<u>Samenleving</u>			
3	5.1	Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	64.357
3	0.10	Toevoeging reserve sociaal domein	150.000
			214.357
<u>Inwoners, Openbare Orde en Veiligheid, Bestuur en Organisatie</u>			
5	8.3	Personele inzet op opvang Oekraïners	188.431
			188.431
Subtotaal incidentele lasten			726.888
<u>Incidentele baten</u>			
<u>Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer</u>			
2	0.10	Onttrekking reserve onderhoud openbare gebouwen	80.000
2	0.10	Onttrekking reserve onderhoud wegen en wegmeubilair	80.000
2	0.10	Onttrekking reserve onderhoud vervoermiddelen omgevingsbeheer	30.000
2	0.10	Onttrekking reserve onderhoud speeltoestellen	35.000
2	8.1	Specifieke uitkering Capaciteit klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	140.000
			365.000
<u>Samenleving</u>			
3	5.1	Onttrekking reserve sociaal domein	100.000
3	5.1	Specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	64.357
			164.357
<u>Inwoners, Openbare Orde en Veiligheid, Bestuur en Organisatie</u>			
5	0.10	Onttrekking reserve Arbeidsmarkt	250.000
			250.000
<u>Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien</u>			
6	0.4	Instandhoudingssubsidie monumenten	2.600
			2.600
Subtotaal incidentele baten			781.957
Totaal saldo incidentele baten en lasten			55.069

Programma Wonen en Woningen

Voor de gebiedsontwikkeling Ederveen – De Klomp is bij de Voorjaarsrapportage 2024 een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld. Door vertraging in de planvorming bij de gemeenten Veenendaal en Ede is dit bedrag zeer beperkt besteed in 2024. In 2025 wordt een beperkte voortgang verwacht in regionale overleggen, waarna in 2026 meer activiteiten te verwachten zijn. Het restant van € 43.000 is om deze reden geraamd voor 2026.

Programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer

Het verkeersveiligheidsonderzoek N224 is opgestart in 2024. De afronding van dit onderzoek stond gepland voor 2025, maar de provincie heeft de realisatie gepland voor eind 2026, daarom wordt het budget voor de afronding geraamd voor 2026. Verder is er een incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 20.000 voor het woningmarktonderzoek. Dit onderzoek wordt intern uitgevoerd, waardoor het budget in 2025 onbenut blijft en in 2026 opnieuw beschikbaar kan worden gesteld. Ook is er een budget beschikbaar gesteld voor het opstellen van meerjarenonderhoudsplannen voor het gemeentelijk vastgoed en het uitvoeren van diverse werkzaamheden op het gebied van grondzaken en -verkoop. De overige incidentele baten en lasten in dit programma hebben betrekking op de specifieke uitkering Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) en de onderhoudsreserves. De reservemutaties zijn ongewijzigd gebleven.

Programma Samenleving

De incidentele baten en lasten in dit programma hebben betrekking op de specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de bestemmingsreserve Sociaal domein. Deze reserve is bedoeld om eventuele fluctuaties in het productresultaat Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet te egaliseren. De toevoeging aan deze reserve was € 225.000, maar is bijgesteld naar € 150.000. Aan de bestemmingsreserve Sociaal domein is namelijk een maximum gesteld van € 800.000 en met de aframing blijft het saldo onder dit maximum.

Programma Inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie

De salarislasten van de medewerkers die betrokken zijn bij de opvang van Oekraïners zijn geactualiseerd met de bekendgemaakte CAO-stijgingen. De onttrekking uit de bestemmingsreserve Arbeidsmarkt is ongewijzigd gebleven.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien

Vanuit het Rijk ontvangen wij een instandhoudingssubsidie voor het monumentale deel van het gemeentehuis. 2026 is het laatste jaar waarin wij deze subsidie ontvangen.

12 Bijlagen

12.1 Samenstelling bestuur

Gemeenteraad

De gemeenteraad van Renswoude bestaat uit elf raadsleden. Raadsleden van eenzelfde politieke partij vormen een fractie in de raad. Momenteel zijn er vijf fracties in de raad van Renswoude. De zetelverdeling ná de verkiezingen van 16 maart 2022 is als volgt:

- Dorpsbelang Renswoude (3 zetels)
- Staatkundig Gereformeerde Partij (3 zetels)
- Op Renswoude (2 zetels)
- ChristenUnie (2 zetels)
- Christen-Democratisch Appel (1 zetel)

Griffier: De heer M.H.T. (Marcel) Jansen

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders is gezamenlijk verantwoordelijk voor het gevoerde gemeentelijke beleid. Het uitgangspunt hierbij is het coalitieakkoord. Het college bestaat uit de burgemeester en twee wethouders. De gemeentesecretaris fungeert als eerste ambtelijk adviseur van het college. Het college legt verantwoording af aan de gemeenteraad en wordt door de raad gecontroleerd.

Burgemeester P. (Petra) Doornenbal-van der Vlist

Portefeuille Algemeen Bestuur: Openbare Orde en Veiligheid, APV / bijzondere wetten Toezicht en Handhaving, VRU, Cultuur & cultuurhistorie, Bedrijfsvoering, Oekraïense Vluchtelingen, K80.

Wethouder en 1^e locoburgemeester C.E. (Kees) Eskes (Dorpsbelang Renswoude)

Portefeuille: Welzijn: SWO, Ouderenbeleid en sport (sport- en vitaliteitsakkoord),GGD, gezondheidszorg, Jeugdzorg & Foodvalley Jeugd, Participatiewet & IW4, Schuldhulpverlening, minimabeleid, inkomensondersteuning, statushouders. Onderwijs: passend onderwijs, leerlingenvervoer, bibliotheek. Wonen: woonbeleid, woonvisie, woningbedrijf, sociale huurwoningen. Duurzaamheid: RES (Foodvalley), energietransitie, routekaart, biodiversiteit.

Projecten: Beekweide 2, Ontwikkeling Borgwalterrein, Ontwikkeling dorpshuisfunctie.

Wethouder en 2^e locoburgemeester H.H. (Henk) van der Schoor (SGP)

Portefeuille: Financiën: begroting, belastingen. Afval: ACT. Ruimtelijke ordening: ontwikkeling buitengebied, grondbeleid, onderhoud openbare buitenruimte (IBOR), begraafplaatsen. Economie: recreatie en toerisme, werkgelegenheid. Milieu: OD(R)U, omgevingsvergunningverlening. Foodvalley: economie, verstedelijkingsstrategie. Verkeer: verkeersveiligheid, ontsluiting en vervoer.

Projecten: Groot Overeem II, toekomstige woningbouwlocaties.

Gemeentesecretaris E.J. (Erik) Jansonius

De gemeentesecretaris ondersteunt de burgemeester en de wethouders bij het uitoefenen van hun taak. Als eerste adviseur van het college is hij bij de vergaderingen aanwezig.

12.2 Mutaties uit de kadernota 2026 – 2029

Onderstaande tabel geeft een beeld van de mutaties die zijn besloten en verwerkt in de voorjaarsrapportage 2025 en de kadernota 2026

Ontwikkeling	Onderwerp	Lasten / Baten	Incidenteel / Structureel	2025	2026	2027	2028	2029
Kadernota 2026	Algemene uitkering (septembercirculaire)	B	S	23	23	37	141	626
Kadernota 2026	Algemene uitkering (voorjaarsnota)	B	S	153	376	390	82	116
Kadernota 2026	Gevolgen onontkoombare ontwikkelingen	L	S	-498	-763	-1.026	-1.104	-1.241
Kadernota 2026	Mutaties reserves	L	I	0	-68	-147	-130	-130
Kadernota 2026	Wijziging in mutaties reserves	B	I	-1.580	555	286	256	300
Kadernota 2026	Benutten surplus Algemene reserve	B	S		535			
Kadernota 2026	Wijziging in mutaties voorzieningen	B	S	0	-45	-20	-1	-4
Kadernota 2026	Aanpassing kapitaallasten investeringsprojecten	L	S	90	341	402	212	109
Voorjaarsrapportage 2025	Opvang Oekraïense vluchtelingen	B	I	1017				
Voorjaarsrapportage 2025	Ontwikkeling bijdrage gemeenschappelijke regelingen	L	S	-227	-251	-246	-241	-241
Voorjaarsrapportage 2025	Ontwikkeling kapitaallasten	L	S	422	93	185	51	-319
Voorjaarsrapportage 2025	Ontwikkeling rentelasten	L	S	-292	-787	-937	-1220	-1.261
Voorjaarsrapportage 2025	Ontwikkeling lasten Jeugdzorg en Wmo	L	S	-293	-295	-295	-295	-295
Voorjaarsrapportage 2025	Ontwikkeling huuropbrengst woningen	B	S	30	-100	0	276	750
Voorjaarsrapportage 2025	Hogere verkoopopbrengst woningen	B	S	642	54	54	54	54
Voorjaarsrapportage 2025	Leges omgevingsvergunningen	B	S	105	45	45	45	45
Voorjaarsrapportage 2025	Overige ontwikkelingen	L	S	-104	294	242	283	290
				-512	7	-1.030	-1.591	-1.201

12.3 Raadsbesluit

In de openbare vergadering van 11 november 2025 heeft de gemeenteraad besloten:

1. De begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 vast te stellen;
2. De kredieten voor de investeringen beschikbaar te stellen zoals opgenomen in onderdeel 11.2 Investerings;
3. De mutaties in de reserves en voorzieningen vast te stellen, conform 11.3 Reserves en 11.4 Voorzieningen.
4. De begrotingswijzigingen 2026-2029 vast te stellen.